

WYDAWNICTWA

Anna Gruca

Uniwersytet Jagielloński

ORCID: 0000-0001-6530-9779

BHW 47/2022

ISSN 1233-2224

DOI: 10.14746/bhw.2022.47.12

Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2021 (z uzupełnieniami za lata poprzednie)

WSTĘP

Bibliografia rejestruje druki zwarte, artykuły z czasopism i prac zbiorowych, opublikowane w 2021 r. oraz w latach wcześniejszych, które nie zostały ujęte w poprzednich częściach bibliografii, zamieszczanej na łamach *Biuletynu Historii Wychowania* od 2002 r. Nie uwzględniono recenzji, opublikowanych w 2021 r., a dotyczących prac zarejestrowanych we wcześniejszych częściach bibliografii. Bibliografia ma układ według podanego niżej schematu. W większości działów i poddziałów zastosowano układ alfabetyczny według haseł autorskich lub tytułowych. Wyjątek stanowi poddział 5. Szkoły wyższe w Dziale III, w którym pozycje zostały ułożone według nazw uczelni oraz poddział 2. Poszczególne biografie w Dziale IV, gdzie zastosowano układ według nazwisk osób, których biografie dotyczą. Opisy w razie potrzeby zostały uzupełnione adnotacjami, a w przypadku prac zbiorowych wyszczególniono składające się na nie artykuły dotyczące historii oświaty i wychowania.

Schemat układu bibliografii:

- I. Opracowania ogólne. Bibliografie
- II. Rozwój oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej
  1. Opracowania ogólne
  2. Okres do 1795 roku
  3. Okres 1795–1918
  4. Okres 1918–1939
  5. Okres 1939–1945
  6. Okres 1945–1989
  7. Okres 1989–2021
  8. Oświata polonijna

- III. Dzieje szkół różnych stopni
  - 1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze
  - 2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące
  - 3. Szkoły zawodowe
  - 4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)
  - 5. Szkoły wyższe
- IV. Biografie
  - 1. Zbiory życiorysów
  - 2. Poszczególne biografie
- V. Dzieje oświaty pozaszkolnej
  - 1. Oświata dorosłych
  - 2. Biblioteki
- VI. Dzieje ruchu nauczycielskiego
  - 1. Opracowania ogólne
  - 2. Pamiętniki nauczycieli
- VII. Organizacje młodzieżowe
  - 1. Harcerstwo
  - 2. Inne

I. OPRACOWANIA OGÓLNE. BIBLIOGRAFIE

1. BALCER Elwira: Nowy człowiek w pedagogii ks. Franciszka Błachnickiego [1912–1987]. [W:] *Męczennicy za wiarę i Ojczyznę*. Pod red. Pawła Nowogórskiego, Wojciecha Polaka, Waldemara Rozynkowskiego. Toruń–Górk 2020 s. 147–156.
2. BARNAS-BARAN Ewa: Initiators of changes in the upbringing and education of children in the „Pedagogical Movements” in the first half of the 20th century. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 93–113.
„Ruch Pedagogiczny”, lata 1912–1939.
3. BOGUSZEWSKA Anna: Aktualność koncepcji wychowania estetycznego Stefana Szumana [1889–1972] dla edukacji wczesnoszkolnej. [W:] *Pedagogika wczesnoszkolna w Polsce i na świecie*. Red. nauk. Barbara Borowska, Marta Buk-Ciegielka. Lublin 2019 s. 41–58.
4. CHARZYŃSKI Rafał: Kształt polskiej pedagogiki narodowej według Wiktora Wąsika [1883–1963]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 233–246.
5. CHOJNOWSKI Dominik: Pedagogiczne implikacje teorii dezintegracji pozytywnej Kazimierza Dąbrowskiego [1902–1980]. Łódź 2021 Wydaw. UŁ ss. 236, nlb. 1. (Edukacja, Teoria Kształcenia i Wychowania).
6. CHRZANOWSKI Ignacy: Polski ideał wychowawczy. Wstęp i oprac. Rafał Kowalczyk; posłowie Piotr Bibliński. Warszawa 2021 Inst. Dziedzictwa Myśli Nar. im. Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego ss. 58, nlb. 6, il.
I. Chrzanowski (1866–1940).
7. CIMAŁA Bogdan, Kwiatek Jolanta: Franciszek Antoni Marek jako kierownik Katedry Historii Oświaty i Wychowania Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich i Uniwersytetu Opolskiego (1973–2002). [W:] *W trosce o edukację, kulturę i naukę*. Księga jubileuszowa dedykowana z okazji 90. urodzin Profesorowi Franciszkowi Antoniemu Markowi. Opole 2020 s. 15–40.
8. CZARNECKA Iwona: Charlotte Mason [1842–1923] i jej poglądy na wychowanie domowe. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 117–133.
9. DORMUS Katarzyna: Historia w życiu i twórczości Bogdana Nawroczyńskiego (1882–1974). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. T. 66: 2021 nr 3 s. 9–29.
10. DORMUS Katarzyna: Sprawozdanie z zebrania naukowego Towarzystwa Historii Edukacji „Spotkania z historią edukacji: Współczesne koncepcje historii wychowania”, 25 marca 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 141–146.
11. DUDZIŃSKA Marlena: Wychowanie patriotyczne według koncepcji pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego [1814–1871]. *Pedagogika Katolicka*. 2021 nr 2 s. 54–64.
12. DURAJ-NOWAKOWA Krystyna: Profesjonalizowanie nauczycieli i pedagogów na przykładzie prac Piotra Kowolika [1946–2020]. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 29–38.
13. DZIACZKOWSKA Lucyna: Prawidłowości wychowania w świetle myśli pedagogicznej Zygmunta Mysłakowskiego [1890–1971]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 279–295.

14. DZIEKOŃSKA Joanna: Sprawozdanie z obchodów jubileuszu 40-lecia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Olsztyn, 25 października 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 175–177.
15. FALKOWSKA Joanna: Czasopiśmiennictwo dla dzieci i młodzieży w Polsce. Stan badań i perspektywy badawcze. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 95–116.
16. FALKOWSKA Joanna: Idee opieki w działalności i twórczości publicystycznej Wandy Szuman (1890–1994). *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 35–48.
17. FORECKA-WAŚKO Katarzyna: Wolność dziecka w koncepcjach pedagogicznych Emila Jacques-Dalcroze’a [1865–1950] i Janusza Korczaka [1878–1942]. *Wychowanie w Rodzinie*. 2021 t. 2 s. 71–79.
18. GAJEWSKA Grażyna: „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” odzwierciedleniem przemian w teorii, metodyce i praktyce oraz inspiracją do rozwoju pedagogiki opiekuńczej. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. R. 61: 2021 nr 6 s. 3–14.
19. GRZEGORZEWSKA Maria: Listy do młodego nauczyciela. Cykl I–III. Warszawa 2021 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ss. 183, nlb. 1.
20. JAGIELSKA Dominika: Sprawozdanie z VII Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej „Konserwatywna myśl pedagogiczna w Polsce – mapowanie pola badawczego”, Kraków, 22 września 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 168–170.
21. JEMIOŁ Maciej: Antropologia, personalizm i pedagogiczne credo. Znaczenie pedagogiki osoby w XXI wieku. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 4 s. 213–223.
22. KACZOR-JĘDRZYCKA Zofia: Pedagogika Stanisława Klingera [1932–2015]. „Dawanie siebie innym”. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 287–295.
23. KALISZEWSKA Małgorzata: Teresy Śliwińskiej [1935–2016] pedagogia miłości bezwarunkowej. Od Celestyna Freineta do św. Urszuli Ledóchowskiej. Kielce 2020 Wydaw. UJK ss. 365, nlb. 1, il.
24. KAPICA Marian: Pedagogie Josepha von Eichendorffa 10 III 1788 – 26 XI 1857. [W:] W trosce o edukację, kulturę i naukę. Księga jubileuszowa dedykowana z okazji 90. urodzin Profesorowi Franciszkowi Antoniemu Markowi. Opole 2020 s. 297–306.
25. KARBOWNICZEK Jolanta: Edukacja zintegrowana na przestrzeni wieków. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 7–28.
26. KOLASA-SKIBA Agata: Recepcja idei pedagogicznych Marii Montessori [1870–1952] we współczesności. Jarosław 2021 Wydaw. Państw. Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza ss. 110, il.
27. KOTUSIEWICZ Alicja Anna: Notatnik. Z archiwum niedokończonych myśli pedeutologicznych. Warszawa 2020 nakł. aut. ss. 336.
Lata 1945–2020.
28. KRUPSKA Dorota Anna: Fenomen nauczania w świetle refleksji pedagogicznej Maxa von Manena i przedstawicieli współczesnej fenomenologicznej tradycji w edukacji. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 3 s. 53–69.

29. KULESZ Emanuela: Nowatorskie metody wychowania nauczającego i nauczania wychowującego bł. Marceliny Darowskiej. [W:] Nauka i wychowanie w szkołach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne. Tradycja i współczesność. Red. Siostra Macieja, Niepokalanka, Izabela Dzieciuch. Sandomierz 2020 s. 55–94.

30. KUSZTAL Justyna Joanna: Zasada dobra w polskim systemie opieki nad dzieckiem. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 87–104.

31. LEŚNIAK-MOCZUK Krystyna: W kręgu socjologii wychowania Floriana Znanieckiego [1882–1958]. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 44: 2021 s. 25–43.

32. MAGIER Piotr: Między uniwersalnością a partykularnością, czyli O polskich publikacjach pedagogicznych. *Forum Pedagogiczne*. 2021 nr 1 s. 51–65.

33. MARSZAŁEK Katarzyna: Szkic bibliografii bydgoskiego harcerstwa w publikacjach zwartych, artykułach i wybranych archiwach. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 179–193.

34. MAZUR Maria Marzena, Jacewicz Agata: Nieprzemijające wartości koncepcji Friedricha Froebela [1782–1852]. *Zagadnienia Społeczne*. 2021 nr 1 s. 19–50.

35. MEISSNER Andrzej, Ślęzka Ryszard: Współcześni twórcy historii wychowania. Z badań nad historią wychowania jako dyscypliną naukową. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 60–89.

36. MYŚL pedagogiczna i psychologiczna o wychowaniu fizycznym i sporcie w warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego w 90-lecie Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Red. nauk. Jerzy Nowocień, Katarzyna Płoszaj, Aleksandra Samełko. 2020 Akad. Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego ss. 241, il. Akad. Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Treść: Hądzelek Kajetan: Postanowienia i uchwały „Sejmu Nauczycielskiego 1919 roku” w sprawie powszechnego wychowania dzieci i młodzieży, higieny szkolnej oraz kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego s. 17–31; Zuchora Krzysztof: Polskie drogi wychowania fizycznego i sportu od Komisji Edukacji Narodowej do 1939 roku s. 32–68; Maszczak Tadeusz: Polska tradycja w zakresie edukacji inkluzyjnej s. 69–76; Nowocień Jerzy: Wychowanie fizyczne w polskiej myśli pedagogicznej w perspektywie 90-lecia s. 77–105; Nowocień Jerzy: Bogdan Nawroczyński twórcą teorii nauczania kształcącego i wychowującego s. 106–114; Nowocień Jerzy: Kultura fizyczna w koncepcji edukacji permanentnej Ryszarda Wroczyńskiego s. 115–124; Płoszaj Katarzyna: Stefan Wołoszyn – inicjator dialogu nauk o wychowaniu i nauk o kulturze fizycznej s. 125–132; Samełko Aleksandra, Nowocień Jerzy: Doktor Bohdan Zawadzki i profesor Mikołaj Olekiewicz pierwszymi psychologami w CIWF s. 133–141; Samełko Aleksandra, Nowocień Jerzy: Stefan Baley i Eugeniusz Geblewicz prekursorami psychologii w wychowaniu fizycznym i sporcie s. 142–157; Szczypińska Marta: Józef Pieter i Wiktoria Nawrocka – psychologizmy i organizatorzy życia naukowego oraz twórcy empiryzmu badawczego aktywności fizycznej s. 158–167; Derbich Jolanta: Profesor Zofia Żukowska – nauczyciel akademicki i naukowiec w dziekańskiej todze s. 168–176; Czechowski Marcin: Andrzej Dąbrowski – dydaktyk, prorektor, społecznik s. 177–182; Płoszaj Katarzyna: Pedagogika kultury fizycznej i pedagogika sportu Jerzego Nowocienia: od badań empirycznych do teorii naukowej s. 183–199; Szczypińska Marta: Erazm Wasilewski kontynuatorem myśli psychologicznej Stefana Baley i Eugeniusza Geblewicza w sporcie s. 200–209; Guszowska Monika: Profesor Tadeusz Rychta – ojcem polskiej psychologii sportu s. 210–217; Nowocień Jerzy: Rozwój nauk o kulturze fizycznej – od doktora wychowania fizycznego do profesora nauk medycznych i nauk o zdrowiu s. 218–230.

37. NIEDZIELA Krzysztof: Osoba, osobowość i osobistość w pedagogice integracyjnej Woronieckiego. *Scientia*. 2020 [z.] 1 s. 75–91.

Jacek Woroniecki (1878–1949).

38. NOWAK Marian: The problem of social engagement of a child within the family and by the family in the views of selected representatives of social pedagogy. *Journal of Modern Science*. 2021 t. 2 s. 261–284.

Lata 1955–2021.

39. OBIREK Stanisław: Nowe spojrzenie na koncepcję uniwersytetu Johna Henry'ego Newmana [1801–1890]. *Człowiek i Społeczeństwo*. T. 52: 2021 s. 107–122.

40. ORŁOWSKA Beata A.: Między kształceniem a wychowaniem 1918–2018. 100 lat polskiej myśli edukacyjnej. *Zeszyty Naukowe – Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim*. Nr 13: 2020 s. 101–125.

41. OŚWIATA na Śląsku Opolskim. Bibliografia w wyborze za lata 2011–2015. Oprac. Iwona Kowalska, Anna Zaćlona. Opole 2021 Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji; Pedagog. Bibl. Woj. w Opolu ss. 280. Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji.

42. PEDAGOGIKA specjalna. Przeszłość, terażniejszość, wyzwania przyszłości. Wybrane aspekty. Red. nauk. Katarzyna Ćwirynkało, Marzenna Zorska, Agnieszka Żyta. Olsztyn 2021 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 226, il.

Z treści: Szczepankowski Bogdan: Najwcześniejsze początki polskiej surdologopedii: ks. Anzelm Zygmunt i Jan Sierstrzyński s. 13–25; Chodkowska Maria: Socjopedagogika specjalna w koncepcjach Władysława Dykciaka s. 27–51; Aksamit-Staszkiwicz Diana, Marcinkowska Barbara: Miejsce dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w polskiej przestrzeni edukacyjnej i naukowej s. 53–70.

43. POMYKAŁO Wojciech: Tajemnice profesora pedagogiki. Naukowa biografia uczonego. Warszawa 2021 Wydaw. Innowacja ss. 257, il.

44. PREJSNAR-SZATYŃSKA Sabina: Pamiętnik Stanisława Pigonia (1885–1968) jako tekst o wychowaniu. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 297–309.

45. RATAJCZAK Krzysztof: Bibliography of the Commission of National Education. Editions of bibliographies published to date and the current state of research. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 293–307.

46. RATAJCZAK Krzysztof, Nowicki Michał: Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Bibliografia. Warszawa 2018 Wydaw. IHN PAN; Oficyna Wydawnicza Aspra–JR ss. 191. (Komisja Edukacji Narodowej Model Szkoły i Obywatela – Koncepcje, Doświadczenia i Inspiracje; t. 14).

47. ROMANOWSKA-JONIO Sylwia: Przenikanie myśli pedagogicznej Marii Montessori [1870–1952] do współczesnej edukacji zintegrowanej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 80–95.

48. RUDNICKI Zbigniew: Portret duchowy Korczaka. Nieśmiała próba zarysu na kanwie „Pamiętnika”. *Paedagogia Christiana*. 2021 [t.] 2 s. 75–90.

49. RYNIO Alina: Społeczno-moralne przesłanie pedagogiczne Kardynała Stefana Wyszyńskiego [1901–1981]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 55–77.

50. SACHA Magdalena: „Cicha Wielkość”. Louise von Krockow (1749–1803) i jej wizja kobiecej edukacji. Gdańsk–[Sopot] 2021 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 220, nlb. 2, il. (Edukacja kobiet na Pomorzu Gdańskim w początkach XX wieku. działalność Louise von Krockow).

51. SIERADZKA-BAZIUR Bożena: Pojęcie wychowawca w tekście „Prawo dziecka do szacunku” Janusza Korczaka. *Horyzonty Wychowania*. Vol. 20: 2021 nr 55 s. 129–133.

52. STOPIŃSKA-PAJAŁ Agnieszka: Theoretical and methodological consideration on the development of Polish andragogical thought. Between the past, memory and history. *Colloquium*. 2021 [nr] 4 s. 55–69.
53. [SUHOMLINS'KA Ol'ga Vasilivna] Suchomlińska Olga: Wasyl Suchomliński [1878–1942] jako reprezentant ukraińsko-polskich więzi pedagogicznych. *Zeszyty Naukowe – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy*. 2021 nr 2 s. 77–87.
54. SZEWCZYK Iwona: Wychowanie i pedagogika Wolfganga Brezinki [1928–2020]. Lublin 2021 Wydaw. KUL ss. 282. (Biblioteka Katedry Pedagogiki Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; 19).
55. SZTOBRYN Sławomir: Filozofia edukacji Janusza Gniteckiego [1945–2008]. [W:] Prawda – dobro – piękno. Pamięci profesora Janusza Gniteckiego. Pod red. Małgorzaty Kabat. Poznań 2020 s. 105–112.
56. SZTOBRYN Sławomir: Historiografia i historiozofia pedagogiki. Kraków 2021 Wydaw. Libron – Filip Lohner ss. 237, nlb. 1.
57. SZULAKIEWICZ Władysława: Mistrz-nauczyciel i jego powinności. Szkic z pedeutologii historycznej. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 3 s. 71–95.
58. ŚLIWERSKI Bogusław: Pedagogia Prymasa Tysiąclecia Kardynała Stefana Wyszyńskiego [1901–1981]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 19–35.
59. ŚLIWERSKI Bogusław: Wprowadzenie do teorii krytykoznawstwa. Krytyka naukowa (i nie tylko) w pedagogice. Kraków 2021 Impuls ss. 259, il.
60. ŚWIERZ Lidia: System wychowawczy bł. Marceliny Darowskiej (1827–1911). [W:] Nauka i wychowanie w szkołach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne. Tradycja i współczesność. Red. Siostra Macieja, Niepokalanka, Izabela Dzieciuch. Sandomierz 2020 s. 95–113.
61. TANAŚ Maciej: Pedagogiczny testament Profesora Andrzeja Jaczewskiego [1929–2020]. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 66: 2021 nr 1 s. 213–225.
62. TOCZYSKI Piotr, Broecher Joachim: Niemiecko-polskie doświadczenie, spotkanie, kontakt i dialog w europeizacyjnej pedagogice Andrzeja Jaczewskiego [1929–2020] i Karla-Josefa Klugego [ur. 1931]. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 66: 2021 nr 1 s. 124–152.
63. TURCZYK Małgorzata: Polish pedagogy in the early 20th century. The emergence of the concept of childrens rights. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 159–176.
64. WAGA Leszek: Theological aspects of educational postulates of Ludwika Jeleńska (1885–1961) in the light of contemporary interdisciplinary dicourses of theology with education sciences. *Studia Oecumenica*. T. 21: 2021 s. 325–340.
65. WASILEWSKA-OSTROWSKA Katarzyna: Praca wychowawcza z dziewczętami wykluczonymi społecznie w ujęciu bł. Marii Karłowskiej (1865–1935). *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 337–348.
66. WĘŻNIEWSKA Paulina: Czy treścią ich życia wciąż może być nauka? O tym, kim nie jest, a kim się staje profesor uniwersytetu w dobie współczesnej. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 39–52.
67. WŁOCH Anna: Polscy pedagodzy o szkolnictwie angielskim. Z tradycji polskiej pedagogiki porównawczej XX wieku. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 63–91.
Lata 1941–1964.

68. WŁODARCZYK Rafał: Utopia i edukacja. Studia z filozofii, teorii edukacji i pedagogiki azylu. Wrocław 2021 Inst. Pedagogiki Uniw. Wrocławskiego ss. 439, nlb. 1. (Publication of the Department of General Pedagogy at the University of Wrocław; iss. 4).

69. WNEK Jan: The role of the mother in Polish pedagogical thought 1795–1918. *Wychowanie w Rodzinie*. 2020 t. 1 s. 13–30.

70. WOJNIAK Justyna: Komparatystyka edukacyjna w perspektywie filozoficznej. Sergiusz Hessen (1887–1950) i jego podejście do badań porównawczych w pedagogice. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 37–42.

71. [WOJTYCZA Janusz]: Bibliografia prac Komisji Historycznej ZHP Chorągwi Krakowskiej 2010–2020. Oprac. Janusz Wojtycza. Kraków 2020 Komisja Historyczna ZHP Chorągwi Krakowskiej ss. 83, nlb. 1.

72. WOJTYCZA Janusz: Kolekcja prac doktorskich, magisterskich i dyplomowych w Archiwum Komisji Historycznej ZHP Chorągwi Krakowskiej. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.] 2020 s. 195–202.

Wykaz.

73. WORONIECKI Jacek: Oświata a wychowanie. Oprac. Justyna Golonka. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 403–415.

J. Woroniecki (1878–1949).

74. WORONIECKI Jacek: Społeczeństwo a wychowanie. Oprac. Justyna Golonka. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 389–401.

J. Woroniecki (1878–1949).

75. ŻMICHROWSKA Maria Jolanta, Pluskota Magdalena: Pedagogiczne wartości wybranych czasopism dla dzieci i młodzieży. Aspekt współczesny na fundamencie tradycji. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2021 t. 1, s. 9–22.

Lata 1824–2020.

II. ROZWÓJ OŚWIATY, WYCHOWANIA I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ

1. Opracowania ogólne

76. 75 LAT Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na Dolnym Śląsku. Studium historyczno-biograficzne. Praca zbiorowa. Pod red. Beaty Skwarek. Legnica 2020 Wydaw. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona ss. 276, nlb. 3, il.

Z treści: Skwarek Beata, Pleśniak Kazimierz: Rys historyczny działalności Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na Dolnym Śląsku s. 9–12; Grabowska Ewa: Rys historyczny działalności TPD w Bystrzycy Kłodzkiej s. 91–94; Malinowska Lucyna: Działalność Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Świdnicy w latach 1949–2015 s. 101–106; Brańska Rozalia: Wspomnienie o Stanisławie Brańskim (1 stycznia 1939 r.–18 stycznia 2017 r.) s. 177–180; Nowaczyk Zygmunt: Wspomnienie o Stanisławie Olbrychcie s. 181–182; Wierzbicka Beata: Ryszard Wierzbicki – człowiek z pasją s. 183–184; Stasiak Janina: Wspomnienie o Janinie Ryś s. 185–186.

77. BOGUSZEWSKA Anna: O edukacji wizualnej w kontekście ilustracji artystycznej. Aspekt historyczny i współczesny. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. R. 60: 2020 nr 2 s. 14–23.

XX w.

78. BOGUSZEWSKA Anna: Sztuka książki. O kształceniu graficznym w środowisku akademickim Krakowa i Warszawy w latach 1918–1989. Lublin 2020 Wydaw. UMCS ss. 234, nlb. 1, il.

79. BUDZIKUR Wiesław, Ramza Zbigniew: Z historii szkolnictwa w Sosnowcu. Próba ujęcia monograficznego. Sosnowiec 2019 Progres–Wydaw.–Druk–Reklama ss. 256, il. XIX–XXI w.

80. BUJAKOWSKI Maciej: Problemy narodowościowe i wyznaniowe w kontekście szkolnictwa konfesyjnego w Bielsku (Bielsku-Białej) w XX wieku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 11–26.

81. CEPIL Monika: Dawne szkolnictwo ewangelickie na obszarach wiejskich w środkowej Polsce. [W:] *Między wiarą a tożsamością. Protestanci na ziemiach Polski Centralnej*. Zduńska Wola 2020 s. 57–76.

82. DOMIŃCZAK Teresa: Z dziejów szkolnictwa powszechnego w Łowiczu (do 1920 r.). *Roczniki Łowickie*. T. 16: 2020 s. 58–89. Od XIII w.

83. DREJER Fryderyk: Pogranicze polsko-czeskie w aspekcie edukacji szkolnej. Jelenia Góra 2020 Karkonoska Państw. Szkoła Wyższa ss. 125, il. Karkonoska Państw. Szkoła Wyższa. Lata 1253–2020.

84. DZIECKO w historii. Sytuacja dziecka w odrodzonym państwie polskim. Red. nauk. Elwira J. Kryńska, Agnieszka Suplicka, Łukasz Kalisz. Białystok 2020 Wydaw. Uniw. w Białymstoku ss. 299, nlb. 2, il.

Z treści: Bożyk Stanisław: Konstytucyjna ochrona praw dziecka (spojrzenie z perspektywy 100-lecia odrodzonej Polski) s. 33–44; Niktorowicz Jerzy: Kultura patriotyzmu w przeszłości i współcześnie w kontekście enkulturacji dzieci i młodzieży s. 45–58; Walewander Edward: Opieka nad dzieckiem na Lubelszczyźnie w okresie międzywojennym s. 75–82; Szewczuk Dariusz: Instytucje opiekuńcze i ich działalność w Lublinie w pierwszych latach niepodległości s. 83–98; Galek Czesław: Zaangażowanie Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi w ratowanie dzieci Zamojszczyzny przed zagładą w czasie okupacji niemieckiej s. 99–124; Dobrowolski Radosław: Działalność edukacyjna w klasztorze Bazylianów w Supraślu w XIX wieku s. 125–146; Suplicka Agnieszka: Uczniowie Państwowego Gimnazjum im. Marszałka Piłsudskiego w Białymstoku s. 147–163; Ausz Mariusz: Pozalekcyjne formy kształcenia i wychowania w Gimnazjum Piłsudskiego w Rakowicach w latach Drugiej Rzeczypospolitej s. 163–178; Herbatski Andrei: Dziecko jako podmiot w myśli antropologicznej Lwa Tolstoja [1828–1910] i Piotra Lesgafta [1837–1909] s. 195–204; Kalisz Łukasz: Pedagogika salezjańska w trosce o integralne wychowanie człowieka s. 205–214; Szwarc Alina: Uczeń i treści kształcenia w myśli humanistycznej Bogdana Suchodolskiego [1903–1992] s. 227–240; s. 257–272; Bibliografia s. 273–294.

85. DZIECKO w historycznej przestrzeni edukacji. Red. nauk. Beata A. Orłowska, Beata M. Uchto-Żywica, Krzysztof Prętki. Gorzów Wielkopolski 2020 Wydaw. Nauk. Akad. im. Jakuba z Paradyża ss. 154. Akad. im. Jakuba z Paradyża.

Z treści: Stachowiak Izabela, Prętki Krzysztof: Idea i organizacja parku miejskiego według dra Henryka Jordana s. 11–22; Czarnańska Aleksandra: Uwarunkowania edukacji dziecka w pedagogice Marii Montessori s. 23–34; Pająkowska-Bouallegui Anna: Wykształcenie cesarza rzymskiego Juliana Apostaty s. 69–84; Woszek Natalia: Potomkowie Włada II Diabła. Model wychowania i edukacji dzieci gospodarza wołoskiego w XV w. s. 85–96; Korzeniec Rafał: Zalecenia dydaktyczno-wychowawcze w świetle XV-wiecznego traktatu „O wychowaniu królewicza” s. 97–108; Uchto Halina: Kształcenie nauczyciela języka rosyjskiego w Królestwie Polskim na przykładzie profesora Jastrebowa, bohatera powieści Wiktora Gomułickiego „Wspomnienia niebieskiego mundurka” s. 109–122; Czabańska-Rosada Małgorzata, Czabański Adam: Przeżycia wojenne z perspektywy dzieci – świadków wydarzeń ze stycznia i lutego 1945 r. s. 123–138.

86. EDUKACJA i wychowanie od XIX wieku do współczesności. Wybrane zagadnienia w kontekście badań historycznych i pedagogicznych. Pod red. Pawła Juśko. Tarnów [2021] Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos ss. 258, il.

Treść: Juśko Paweł: Wprowadzenie s. 7–9; Pelczar Roman: Uwarunkowania procesu alfabetyzacji młodzieży w środowiskach wiejskich w Galicji (do czasów Rady Szkolnej Krajowej) s. 13–33; Dolata Elżbieta: Edukacja zdrowotna w Galicji doby autonomicznej s. 35–50; Barnaś-Baran Ewa: Utworzenie ochronki w Rzeszowie w 1897 r. przykładem realizacji idei opieki nad dzieckiem przedszkolnym na końcu XIX i w XX wieku s. 51–66; Olejnik Mateusz: Sokolstwo na ziemiach polskich pod władzą niemiecką (1884–1914) – rozwój i główne kierunki działalności s. 67–83; Jaworski Piotr: Polscy kapelani wojskowi w I wojnie światowej (1914–1918). Posługa duszpasterska i wychowawcza s. 85–102; Juśko Edmund: Galicyjskie idee w wychowaniu w szkołach średnich II Rzeczypospolitej s. 103–117; Niedojadło Andrzej: Formy i treści teatru młodzieżowego w szkolnictwie powszechnym w II Rzeczypospolitej w Okręgu Szkolnym Krakowskim s. 117–141; Kapuścińska Monika: Portret nauczyciela w świetle założeń polityki oświatowej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej s. 143–154; Juśko Paweł: Z problematyki działalności bibliotek szkolnych szkół podstawowych Tarnowa i powiatu tarnowskiego w latach 1945–1975 s. 155–173; Frączek Zofia: Przemiany rodziny jako podstawowego środowiska życia i rozwoju człowieka w założeniach wybranych teorii naukowych s. 177–192; Sommer Hanna, Sommer Hubert, Zakrzewski Grzegorz: Cyberprzemoc – nie daj się złapać w sieci – etap II s. 193–207; Baracz Anna: Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dobie zmian oświatowych – rola placówek doskonalenia s. 209–219; Majchrzak Magdalena: Prawno-organizacyjne podstawy funkcjonowania Ochotniczych Hufców Pracy w Polsce w latach 1958–1998 s. 221–235; Rynio Alina: Specyfika profilu badań podejmowanych w Katedrze Pedagogiki Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II s. 237–255.

87. FRĄSZCZAK Magdalena: Lokalny potencjał edukacyjny na przykładzie działalności Forum Synagoga w Ostrowie Wielkopolskim. *Łódzkie Studia Etnograficzne*. T. 59: 2020 s. 215–230. 2. poł. XX–XXI w.

88. GOLUS Anna: Dzieciństwo w cieniu różgi. Historia i oblicza przemocy wobec dzieci. Gliwice 2020 Wydaw. Helion ss. 256, il. (Editiohistoria).
Od IV w. p.n.e.

89. JAWORSKI Piotr: Kluby Inteligencji Katolickiej jako instytucje wsparcia wykształcenia i wychowania w Diecezji Tarnowskiej. *Kultura, Przemiany, Edukacja*. T. 8: 2020 s. 47–61.
Lata 1980–2020.

90. JAWORSKI Piotr: Reaktywacja Instytutu Wyższej Kultury Religijnej w Tarnowie i jego rola w procesie wsparcia wykształcenia i wychowania religijnego. *Karpacki Przegląd Naukowy*. 2021 nr 1 s. 37–50.
Od 1921 r.

91. JERSZOWA Ludmiła: Kształtowanie ideałów wychowawczych kobiet na ukraińsko-polskim pograniczu (XVIII–początek XX wieku). [W:] Przemiany dyskursu emancypacyjnego kobiet. Seria I: Perspektywa środkowoeuropejska. Red. nauk. Anna Janicka, Corinne Fournier Kiss, Mariya Bracka; wstęp i układ tomu Anna Janicka. Białystok 2019 s. 261–274.

92. KACZMARCZYK Izabela: Kroniki szkolne. Zapoznane górnośląskie dziedzictwo kulturowe. [W:] Dziedzictwo kulturowe Śląska. Materiały, analizy, interpretacje. Red. nauk. Dorota Światała-Trybek i Lidia Przymuszała. Opola 2019 s. 113–130.

93. KARCZ-TARANOWICZ Eugenia, Nycz Edward: Kształcenie nauczycieli w Polsce w latach 1918–2018 (zarys problemu). [W:] W trosce o edukację, kulturę i naukę. Księga jubileuszowa dedykowana z okazji 90. urodzin Profesorowi Franciszkowi Antoniemu Markowi. Opole 2020 s. 185–200.

94. KLIM-KLIMASZEWSKA Anna: Historyczny kontekst zabawki. [W:] Zabawki dziecięce. Wybrane konteksty teoretyczne, badawcze i praktyczne. Nowy Sącz 2020 s. 41–81.
Od V tysiąclecia p.n.e.
95. KULBAKA Jacek: Special education in Poland (until 1989) – historical perspective. *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*. 2019 nr 27 s. 117–149.
Od 1817 r.
96. KUNCE Piotr: Szkolna codzienność w relacjach najstarszych mieszkańców Mikulczyc. Lata 20., 30. i 40. XX wieku. *Kroniki Miasta Zabrze*. Nr 10: 2018 s. 57–84.
Zawiera też fragmenty wspomnień.
97. KWIATEK Jolanta: Szkolnictwo na Górnym Śląsku w polityce oświatowej Prus i Niemiec (1763–1914). Opole 2020 Wydaw. Uniw. Opolskiego ss. 272. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 588).
98. LANDAU-CZAJKA Anna: Przemoc domowa w literaturze dla najmłodszych XIX–XXI wieku. [W:] W kręgu rodziny epok dawnych. Przemoc. Red. Bożena Popiołek, Agnieszka Chłosta-Sikorska, Marcin Gadocha. Kraków 2020 s. 255–264.
99. MEYER Alicja: Zachęcanie dzieci do aktywności fizycznej w czasopiśmie „Świerszczyk”. *Pedagogika Katolicka*. 2021 nr 2 s. 184–195.
Od 1945 r.
100. MICHALAK Grzegorz: Ekumeniczny i międzyreligijny charakter szkolnictwa ewangelickiego w Warszawie do 1939 roku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 43–66.
Od XVIII w.
101. MIEJSCOWOŚĆ i parafia Kosina. Studia z historii. Red. Józef Bar [i in.]. Przemysł–Kosina 2020 Wydaw. Archidiec. Przemyskiej; Stow. Rozwoju Lokalnego Inicjatywa ss. 579, nlb. 1, il., mapy.
Z treści: Pelczar Roman: Zarys dziejów szkolnictwa w Kosinie do 2019 r. s. 257–300.
102. MISIURA Grzegorz: Kształcenie organistów do 1992 r. w wybranych polskich diecezjach. *Dzieje Najnowsze*. R. 52: 2020 [nr] 2 s. 199–225.
Od XIX.
103. MYSIAKOWSKI Mariusz: Towarzystwo Zjednoczonych Ziemianek na północnym Mazowszu (1892–1939). *Studia Mazowieckie*. R. 16: 2021 nr 1 s. 29–54.
104. NIE samą nauką student żyje. Karty z dziejów studenckiego życia codziennego, społecznego, kulturalnego i politycznego na przestrzeni wieków. Pod red. Arkadiusza Janickiego, Marty Urszuli Dziedzic, Iwony Janickiej. Gdańsk 2020 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 349, il.
Z treści: Stegner Tadeusz: Z „mądrymi” studentami przez wieki. Refleksja historyczna s. 17–31; Janicka Iwona: Młodzieńcza niepokorność. Obrazy z życia towarzyskiego wileńskich studentów w okresie istnienia Uniwersytetu s. 33–45; Nowiński Franciszek: Życie codzienne polskich studentów Uniwersytetu Petersburskiego w okresie międzypowstaniowym s. 47–76; Sadowska Bianca: O studenckim świętowaniu na Uniwersytecie Moskiewskim w latach 50. XIX wieku s. 77–91; Kasperek Norbert: Teodor Trippin [1813–1881] i życie studentów w Królewcu w latach 30. XIX wieku s. 93–120; Sempołowicz Michał: Zanim zostali elitą Rosji. Słuchacze Cesarskiej Szkoły Prawoznawstwa w Petersburgu w świetle dziennika Konstantina Pobiedonoscewa z lat 1842–1844 s. 121–160; Machaj Dawid: Przystępstwa studentów Uniwersytetu Krakowskiego w XVI–XVII wieku s. 163–175; Szmyt Andrzej: System nagród i kar w Gimnazjum i Liceum Wotyńskim w Krzemieńcu w latach 1805–1831 – funkcjonowanie sądu uczniowskiego s. 177–190; Cywińska Marta: Żartownisie czy „przemocowcy”? Studenci w „Lalce” Bolesława Prusa oczyma historyka oświaty oraz literaturoznawcy wychowanego w XIX-wiecznej tradycji s. 221–230; Grębowiec Paulina: Rozrywki i spędzanie wolnego czasu przez

studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w dobie autonomii galicyjskiej na przykładzie członków Towarzystwa Chór Akademicki w Krakowie s. 231–244; Kowalski Krzysztof Maciej: Napisy i obrazy – namalowane, narysowane i wyrzyte – na ścianach karcerów Politechniki w Rydze i Uniwersytetu w Tartu. [XIX w.] s. 245–267; Janicka Iwona: Studenci Uniwersytetu Warszawskiego a sprawa telegramu z okazji budowy pomnika Michała Murawjowa „Wieszatiela” w Wilnie (1897–1898) s. 272–291; Janicki Arkadiusz: Z dziejów aktywności politycznej studentów polskich na Uniwersytecie w Dorpacie i na Politechnice w Rydze na przełomie XIX i XX wieku s. 293–315; Koprowski Piotr: Klaus Mann [1906–1949]. Młodzieńcze fascynacje ideą zjednoczonej Europy s. 317–327; Hübner Mateusz: Rzeczpospolita Akademicka. Utopijna koncepcja studenckiego „państwa w państwie” propagowana w pismach akademickich II Rzeczypospolitej (1921–1933) s. 329–341.

105. OSTAFIŃSKI Witold: Konteksty społeczne początku XX wieku a poradnictwo dla rodziców w zakresie opieki i wychowania na ziemiach polskich. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 177–189.

Lata 1910–1930.

106. PAWLIKOWSKA-PIECHOTKA Anna: Sports and recreation facilities in schools. History and present state. *Sport i Turystyka*. T. 4: 2021 nr 1 s. 89–113.

Lata 1908–2020.

107. PILARCZYK Zbigniew: 100 lat szkolnictwa wyższego w Poznaniu. [Cz. 1]. *Kronika Wielkopolski*. 2020 nr 1/2 s. 7–20.

Toż. Cz. 2: *Tamże*. 2020 nr 3/4 s. 30–47.

Lata 1919–2019.

108. PILCH Tadeusz: „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” wobec realiów polityki oświatowej rządów RP. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. R. 61: 2021 nr 5 s. 19–30.

Lata 1962–2021.

109. PUDO Zbigniew, Mertyna Sławomir: Skalbmierz. Szkolnictwo XX wieku w Skalbmierzu. Album fotografii. Cz. 2. Skalbmierz 2020 [Zbigniew Pudo] ss. nlb. 245, il. Stow. dla Skalbmierza.

110. RACEWICZ Maria: Historyczne korzenie edukacji domowej w świecie i w Polsce. *Rozprawy Społeczne*. T. 15: 2021 nr 3 s. 1–9.

Od 1919 r.

111. RAUCH Jan, Prudel Norbert: 70 lat nauczania stomatologii na Górnym Śląsku (lata 1978–2018). Przyczynek do roli: Śląskiej Akademii Medycznej, Wyższej Szkoły Inżynierii Dentystycznej w Ustroniu, Medycznej Szkoły Policealnej Województwa Śląskiego im. A. Cieszyńskiego w Zabrze, Medycznego Studium Zawodowego nr 1 w Katowicach, Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego o/Śląski, Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach. Wadowice–Rybnik 2021 Śląska Izba Lekarska w Katowicach ss. 214, il.

112. ROZWÓJ polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX i XXI wieku. T. 9: Edukacyjny wymiar miejsca i przestrzeni. Red. Anna Haratyk, Nadiya Zayachkivska. Wrocław 2021 Inst. Pedagogiki Uniw. Wrocławskiego plik tekstowy PDF (4,43 MB).

Dostęp online.

Z treści: Wojniak Justyna: Lokalizacja geograficzna jako kontekst badań pedagogicznych. Metodologiczne uwarunkowania komparatystyki edukacyjnej w ujęciu George’a Z. F. Bereday’a s. 9–22; Haratyk Anna: Bacówka i hala jako miejsce edukacji zawodowej i kulturowej na Podhalu s. 39–54; Barnaś-Baran Ewa: Edukacyjna rola przewodników o uzdrowiskach galicyjskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku s. 55–76; Piwowarczyk Mirosław: Edukacyjny wymiar przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych na przykładzie „placówek” Związku Pracy Obywatelskiej s. 77–99; Dormus Katarzyna: Stanisława Niemcówna i Józefa Berggruen – propagatorki krajoznawstwa wśród młodzieży krakowskiej okresu międzywojennego s. 101–114; Jędrzychowska Barbara: Syberyjskie zesłanie jako przestrzeń i miejsce „przeznaczone na Zatrącenie” s. 113–126; Walasek

Stefania: Przestrzeń szkolna i jej znaczenie dla mieszkańców Okręgu Szkolnego Lwowskiego w latach 1918–1939 s. 177–191; Kamińska Janina: Wkład profesorów Szkoły Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego w rozwój przyrodznawstwa s. 203–216; Czerwińska-Górz Bożena, Muszyńska Joanna: Miejsce i przestrzeń w edukacji na przykładzie działań w Szkole Podstawowej nr 82 we Wrocławiu s. 217–221.

113. RULKA Kazimierz: Studia specjalistyczne alumnów i kapłanów wrocławskich w latach 1901–1945. *Studia Włocławskie*. T. 23: 2021 s. 553–589.

114. RUTKOWSKA Wiesława: Tradycje oświatowe i kształtowanie się szkolnictwa na terenie Wierzbnika do 1915 roku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 57: 2020 s. 197–228.
Od XVII w.

115. SIEKIERSKA Anna: Spuścizna pewnej idei. Zbiory Muzeum Szkolnictwa w Gdyni (1988–1994). *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 8: 2021 s. 265–273.

116. STOGOWSKA Anna Maria: Patriotyczny obowiązek – organizacja szkolnictwa polskiego. *Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego*. [T.] 12: 2020 s. 299–320.
W zaborze rosyjskim i po odzyskaniu niepodległości, lata 1868–1936.

117. SUPLIĆKA Agnieszka: Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Dziecko w historii – między godnością a zniewoleniem”, Białystok, 24–25 maja 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 151–155.

118. SYPIEŃ Jacek: Szkolnictwo powszechne na ziemi olkuskiej w latach 1914–1939. *Ilcusiana*. 2021 nr 1 s. 3–37.

119. SZKOŁA polska od XVIII do XXI wieku. Red. nauk. Ryszard Ślęczka, Anna Włoch, Justyna Wojniak. Kraków 2020 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. ss. 277, nlb. 3, il. Uniw. Pedagog. im. Kom. Edukacji Nar. (Prace Monograficzne; nr 969).

Z treści: Kamińska Janina: Kształcenie nauczycieli w Szkole Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 1781–1794 s. 11–26; Ratajczak Krzysztof: Kim byli dyrektorowie w szkołach wydziału wielkopolskiego Komisji Edukacji Narodowej? s. 27–44; Wałęga Agnieszka: Kształcenie i samokształcenie galicyjskich nauczycieli szkół ludowych doby rozbiorów na łamach czasopisma „Szkoła” s. 45–68; Fijałkowski Adam: Seminarium nauczycielskie Józefa Jeziorowskiego w Poznaniu jako przykład recepcji myśli Pestalozziego na ziemiach polskich s. 69–86; Drożdż Andrzej: Świat galicyjskiego szkolnictwa z przełomu XIX i XX wieku w opisach literackich i pamiętnikarskich s. 87–101; Krukowski Jan: Z dziejów edukacji służących. Schyłkowe lata Szkoły dla Sług Płci Żeńskiej w Krakowie s. 102–124; Kula Ewa, Pękowska Marzena: Związki naukowe Polski z zagranicą po odzyskaniu niepodległości na łamach czasopisma „Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój” s. 125–142; Łopot Mirosław: Działalność Państwowego Seminarium Ochroniarskiego im. Stanisława Jachowicza we Lwowie (1921–1939) s. 143–162; Włoch Anna, Wojniak Justyna: Kształcenie na ziemiach polskich w XVIII–XX wieku w świetle czasopiśmiennictwa anglojęzycznego s. 163–190; Dolata Elżbieta: Higiena szkolna jako przedmiot rozważań Zjazdów Lekarzy i Przyrodników Polskich na przełomie XIX i XX wieku s. 191–204; Barnaś-Baran Ewa: Gry i zabawy w gimnazjach galicyjskich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku s. 205–222; Suplicka Agnieszka: W trosce o zdrowie dzieci – organizacja szkół na wolnym powietrzu s. 223–239; Wrona-Meryk Izabela: Sztandarowe organizacje młodzieżowe częstochowskich szkół zawodowych w okresie PRL. Zarys problematyki s. 240–255.

120. SZYMCZYK Katarzyna Magdalena: Początki praktyki opiekuńczo-wychowawczej i kształtowania się publiczno-prawnego systemu opieki nad dzieckiem w Piotrkowie Trybunalskim do 1918 roku. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 57–74.
Od XVI w.

121. URBANIAK Elżbieta: Nauczanie i jego organizacja w szkołach parafialnych w archidiecezji gnieźnieńskiej w drugiej połowie XVIII i początkach XIX wieku. *Rocznik Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie*. T. 3: 2017 s. 172–187.

122. WAWRZYSZKO Janusz: Legnickie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w stulecie powstania w Polsce i w 75. rocznicę zainicjowania działalności w Legnicy i na Dolnym Śląsku. Od historii do współczesności. *Szkice Legnickie*. T. 40: 2019 s. 275–286.

123. WAWRZYSZKO Janusz: Legnickie TPD w służbie dzieciom i rodzinom. *Szkice Legnickie*. T. 39: 2018 s. 229–236.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w l. 1945–2017.

124. [WILCZKOWSKA Anastazja] Vilčkovs'ka A. E.: Muzične vihovannâ ditej ta molodi v istorii škiloj pedagogičnoji osviti u Pol'si (1918–2018 rr.). Monografiâ. Petrkov Tribunals'kij 2020 Wydaw. UJK. Filia w Piotrkowie Trybunalskim ss. 320. Universitet Âna Kohanovs'kogo v Kelcah, Shidnoevropejs'kij Nacionalnij Universitet imeni Lesi Ukraïni.

125. ZAMBROWSKA Małgorzata: Geometria w pierwszych latach szkolnej edukacji w świetle wybranych programów nauczania i poradników metodycznych dla nauczycieli z lat 1773–2020. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Mathematicae Pertinentia*. [Vol.] 12: 2020 s. 249–259.

126. ZDANOWICZ Tadeusz: Historia nyskiego szkolnictwa. Materiały źródłowe od 1945 r. Wkład nauczycieli w kształtowanie tożsamości mieszkańców powojennej Nysy. Biblioteka Nysa 1223–2023. Nysa 2020 Fund. Nasza Nysa plik tekstowy PDF (8,06 MB).

Do 2019.

2. Okres do 1795 roku

127. ADAMIEC Anna: Czy kobieta powinna mieć rozum? Polemika Mary Wollstonecraft [1759–1797] z teorią wychowania Jana Jakuba Rousseau. [W:] Przemiany dyskursu emancypacyjnego kobiet. Seria I: Perspektywa środkowoeuropejska. Red. nauk. Anna Janicka, Corinne Fournier Kiss, Mariya Bracka; wstęp i układ tomu Anna Janicka. Białystok 2019 s. 381–392.

128. BARDOVSKYI Pavlo: Bazylianie wśród studentów braniewskich w XVII–XVIII wieku. *Studia Elbląskie*. T. 22: 2021 s. 127–160.

129. BARTNICKA Kalina, Dormus Katarzyna: The Commission of National Education and its transformation in the years 1773–1794. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 9–60.

130. BARTNICKA Kalina, Dormus Katarzyna: Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Mazowieckim. Warszawa 2018 Wydaw. IHN PAN; Oficyna Wydawnicza Aspra–JR ss. 177. (Komisja Edukacji Narodowej Model Szkoły i Obywatela – Koncepcje, Doświadczenia i Inspiracje; t. 5).

131. BUCZEK Katarzyna: Schools of the Commission of National Education in the Samogitian Department. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 217–230.

132. CHACHAJ Marian: Urzędowe ograniczenia mobilności studentów w Europie wczesnonowożytnej. [W:] „Scientia magnam laetitiam parat”. Studia z historii sztuki, społeczeństwa i polityki ofiarowane profesorowi Kazimierzowi Maliszewskiemu. Pod red. Adama Kucharskiego, Agnieszki Laddach, Wojciecha Piaska. Toruń 2020 s. 335–350.

133. GMITEREK Henryk: Szymon Szymonowicz [1558–1629] i Akademia Zamojska. *Rocznik Lubelski*. T. 46: 2020 s. 28–36.

134. GÓRECKI Piotr: Najstarsze wzmianki o szkolnictwie parafialnym w Zabrzu (na przykładzie wizytacji kanonicznych z XVII i XVIII wieku). *Kroniki Miasta Zabrze*. Nr 10: 2018 s. 85–96.
135. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota, Nowicki Michał, Ratajczak Krzysztof, Gulczyńska Justyna: The Commission of National Education (1773–1794). Schools in the Greater Poland Department. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 125–141.
136. HORECZY Anna: Recepcja włoskiej kultury intelektualnej w krakowskim środowisku uniwersyteckim w drugiej połowie XIV i pierwszej połowie XV wieku. Warszawa 2021 IH PAN ss. 459.
137. JAMROŹEK Wiesław, Szablicka-Żak Jolanta: The education system of the Commission of the National Education's Navahrudak Department in the years 1773–1794. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 257–268.
138. JANICKA Jowita: „Lubiły szczególnie muzykę, która część ich wychowania stanowiła”. Domowa edukacja muzyczna polskich szlachcianek epoki oświecenia. *Studia Edukacyjne*. Nr 60: 2021 s. 263–278.
139. KAMIŃSKA Janina: Schools of the Commission of National Education's Lithuanian Department (1773–1794). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 231–255.
140. KOCHANOWICZ Jerzy: Kształcenie młodzieży w kolegiach jezuickich Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Wrocław 2021 Atut ss. 393.
141. KRÓLIKOWSKA Anna: Godność dziecka w jezuickiej myśli pedeutologicznej okresu staropolskiego. *Horyzonty Wychowania*. Vol. 20: 2021 nr 56 s. 35–46.
142. KULA Ewa: Ekszejuici w służbie Komisji Edukacji Narodowej w szkołach średnich w wydziale wołyńskim 1773–1795. [W:] *Spółczeństwo – kultura – wychowanie*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Sztumskiemu z okazji 90-lecia urodzin. Pod red. Felcjana Byłoka, Mirosława Łapota, Kazimierza Rędzińskiego. Częstochowa 2020 s. 385–398.
143. KUŹNIEWSKA Zofia [Hanna]: Z dziejów szkół katolickich w Płocku i w Polsce do XVII wieku. *Notatki Plockie*. [R. 64]: 2019 [nr] 2 s. 3–10.
Od XI w.
144. MARKIEWICZ Anna: Między Pragą a Nancy. O zagranicznej edukacji Stanisława Cetnera z lat 1712–1718. [W:] „Scientia magnam laetitiam Parat”. *Studia z historii sztuki, społeczeństwa i polityki ofiarowane profesorowi Kazimierzowi Maliszewskiemu*. Pod red. Adama Kucharzkiego, Agnieszki Laddach, Wojciecha Piaska. Toruń 2020 s. 351–374.
145. MASSALSKI Adam, Kula Ewa: Education system in the Commonwealth's far south-eastern Kresy borderlands in the days of the Commission of National Education (1773–1795). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 171–193.
146. MATUSZEWSKA Jolanta: Staropolskie wychowanie patriotyczne. *Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa*. R. 12: 2019 nr 4 s. 251–256.
147. MEISSNER Andrzej, Ślęczka Ryszard: Lesser Poland Department in the Commission of National Education's System (1773–1794). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 143–169.
148. MEISSNER Andrzej, Wałęga Agnieszka: The Commission of National Education's teachers and associates. An outline of a collective portrait on the basis of the biographical dictionary. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 61–76.

149. MIREK Małgorzata: Pietas et Litterae. Wpływ kolegium pijarów w Podolińcu na rozwój dawnego szkolnictwa. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 114: 2020 s. 245–263. Od XVII w.
150. MIRONOWICZ Marcin: Bratska škola v Polocke. *Orthodoxi Evropi*. Vol. 4: 2021 s. 116–134. Lata 1633–1780.
151. MIRONOWICZ Marcin: Szkoła bractwa cerkiewnego w Wilnie w XVI–XVIII w. Białystok 2018 Agencja Wydawnicza Ekopress ss. 149.
152. MOKŁAK Jarosław: The beginnings of „Studium Ruthenum”. A contrybution to the history of Ukrainian education in Galicia 1779–1787. *Galicja. Studia i materiały*. T. 7: 2021 s. 30–45.
153. NOWAK Alicja Z.: Myśl pedagogiczna w prawosławnych drukach XVI–XVII wieku w metropolii kijowskiej – wybrane przykłady. *Latopisy Akademii Supraskiej*. Vol. 11: 2020 s. 77–88.
154. NOWICKI Michał: Opieka duchowa w staropolskim szkolnictwie jezuickim. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 17–33.
155. OKOŃ Jan: Wychowanie obywatelskie przez teatr w kolegiach jezuickich Podkarpacia w XVI–XVIII wieku (Jarosław, Przemyśl, Krosno). [W:] *Wirydarz staropolski i oświecony*. Pod red. Romana Magrysia, Jolanty Kowal, Grzegorza Trościńskiego. Rzeszów 2020 s. 205–242.
156. PĘKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: The Medical Faculty at the University of Leiden and its graduates from the Polish-Lithuanian Commonwealth. Some introductory remarks. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 15: 2020 s. 97–138.
157. PIECHOTA Grażyna: Książka szkolna w komunikacji społecznej w Polsce XVI–XVIII wieku. Lublin 2021 Wydaw. UMCS ss. 687, nlb. 1, il.
158. PUCHOWSKI Kazimierz: The Piarists and the Piarist Department of the Commission of National Education. Origins, contexts, interpretations. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 195–216.
159. RATAJCZAK Krzysztof: Edukacyjne aspekty ustawodawstwa kościelnego w Polsce (późne średniowiecze – początek czasów nowożytnych). *Zarys zagadnienia. Paedagogia Christiana*. 2021 [t.] 2 s. 25–44.
160. SIEMIENIEC-GOŁAŚ Ewa: Koncepcje nauczania języków orientalnych w czasach stanisławowskich. *Przegląd Orientalistyczny*. 2017 nr 3/4 s. 443–450.
161. TOMCZAK Robert T.: Kontakty edukacyjne Polaków z uniwersytetami praskimi w okresie średniowiecza. Studium propozograficzne. Poznań 2020 UAM ss. 245.
162. TRĘBACZ Tomasz: Teologia i szkolnictwo kościelne na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej w XV wieku. *Adhibenda*. R. 8: 2021 s. 175–181.
163. WALASEK Stefania: Schools of the Commission of National Education’s Polesian Department (1773–1794). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 269–292.
164. WÓJCIK Zbigniew J.: Księżnej Anny Jabłonowskiej siemiatyckie ognisko oświaty w drugiej połowie XVIII wieku. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 17: 2021 s. 5–18.
165. WÜST Wolfgang: Universelles Studieren in Spätmittelalter und Frühmoderne? Polen (Krakau) und Süddeutschland (Altdorf, Dillingen, Erlangen, Ingolstadt und Würzburg) im Vergleich. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 15: 2020 s. 63–96. XV–XVIII w.

166. ZIÓŁEK Ewa M.: Z Towarzystwa Jezusowego do Towarzystwa Ksiąg Elementarnych. Myśl pedagogiczna Grzegorza Piramowicza a „Ratio Studiorum”. *Roczniki Humanistyczne*. T. 69: 2021 z. 2 s. 11–27.

167. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: Co ma czynić chrześcijańska panienska? Wskazówki wychowawcze dla dziewcząt z XVIII stulecia. [W:] „Scientia magnam laetitiam parat”. Studia z historii sztuki, społeczeństwa i polityki ofiarowane profesorowi Kazimierzowi Maliszewskiemu. Pod red. Adama Kucharskiego, Agnieszki Laddach, Wojciecha Piaska. Toruń 2020 s. 233–246.

168. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: Dziaćki miłe Elżbiety i Stanisława Kruszyńskich. *Saeculum Christianum*. T. 25: 2018 s. 275–283.

Dzieci w rodzinie, XVIII w.

169. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: „O porządku w naukach i sposobie wychowania” – „Konsyderacje” dla Janusza Radziwiła z roku 1622. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 10]: 2020 nr 1 s. 44–63.

170. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: On „attributes of companions or guardians” during educational travels for young people in the Modern Era – in the light of apademic literature and parental instructions. *Res Historica*. Nr 50: 2020 s. 99–125.

XVI–XVIII w.

171. ŻYWCZOK Alicja: Roztropność, rozsądek, rozwaga – cnoty zalecane nie tylko Polakom. O twórczości etycznej i pedagogicznej Wincentego Kadłubka [ok. 1150–1223]. *Roczniki Pedagogiczne*. T. 13: 2021 nr 1 s. 119–138.

3. Okres 1795–1918

172. BABIŃSKI Aleksander Zygmunt: Szkolnictwo żydowskie w Chrzanowie w latach 1817–1846. *Małopolska*. [T.] 22: 2020 s. 79–90.

173. BARNAŚ-BARAN Ewa: Przez oświatę do wolności. Inicjatywy oświatowo-kulturalne Towarzystwa Polskiego Bratniej Pomocy i Czytelni Polskiej w Czerniowcach w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. *Studia Edukacyjne*. Nr 63: 2021 s. 149–168.

174. BEDNARZ-GRZYBEK Renata Anna: Health education from the perspective of the periodical „Echa Zdrojowe” (1914). *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 219–232.

175. BEDNARZ-GRZYBEK Renata [Anna]: Wychowanie zdrowotne w polskojęzycznych czasopismach uzdrowiskowych (1844–1914). Lublin 2018 Wydaw. UMCS ss. 764.

176. BŁASZCZYK Grzegorz: Dorpaczycy. Studia o Polakach i Polkach na Uniwersytecie Dorpackim do 1918 roku. Poznań 2021 UAM ss. 369.

177. BOGUSZEWSKA Anna: Z założeń wychowania estetycznego dzieci na terenach polskich na przełomie XIX i XX wieku. [W:] Oblicza edukacji przedszkolnej i szkolnej. W 60-lecie pracy zawodowej profesor Saby Guz. Red. nauk. Jolanta Andrzejewska, Barbara Bilewicz-Kuźnia. Lublin 2020 s. 65–82.

178. BORIDCZENKO Stanisław: Obraz relacji polsko-rosyjskich w podręcznikach szkolnych Mojżesza Ostrogorskiego. *Historia Slavorum Occidentis*. 2021 nr 4 s. 68–88.

Lata 1891–1917.

179. CIESIELSKA Danuta: Stypendiści Akademii Umiejętności w Krakowie i Uniwersytetu Jagiellońskiego na Uniwersytecie Georga-Augusta w Getyndze w latach 1891–1914. *Matematyka. Studia Historiae Scientiarum*. T. 19: 2020 s. 375–422.

180. DMITRUK Stefan: Szkolnictwo cerkiewne na terenie prawosławnego monasteru w Ra-decznicy w latach 1899–1915. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 57: 2020 s. 11–25.

181. DOLATA Elżbieta: Czasopismo „Muzeum” w dyskusji o zadaniach wychowawczych szko-ły na przełomie XIX i XX wieku. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 75–91.

182. DRUNGILIENDÉ Gita: Dokumenty żydowskich placówek oświatowych w Bibliotece im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk. Tł. z jęz. lit. Jan Sienkiewicz. Białystok–Wilno 2021 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego ss. 93, nlb. 2.
Z lat 1848–1908.

183. FINDEISEN Silke: Głogowskie biuletyny szkolne jako źródło badań historii lokalnej. *Głogowskie Zeszyty Naukowe*. [Z.] 11: 2021 s. 127–145.
Lata 1824–1915.

184. GAWIN Tadeusz: Tajna polska działalność oświatowa w guberni grodzieńskiej w latach 1864–1914. [W:] Polacy na Białorusi od powstania styczniowego do XXI wieku. T. 4: Rok 1920 na tle przełomów politycznych XX wieku. Pod red. Tadeusza Gawina. Warszawa–Grodno–Mińsk 2019 s. 47–69.

185. GETKA-KENIG Mikołaj: Starożytny ideał i wyzwania nowoczesności, Antyk w cywilnej edukacji architektonicznej konstytucyjnego Królestwa Polskiego (1815–1830). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 57: 2020 s. 107–129.

186. GLIMOS-NADGÓRSKA Anna: Znaczenie pruskiego „Regulamentu dla niższych szkół katolickich” z 1801 r. w organizacji i funkcjonowaniu szkolnictwa elementarnego na ziemiach Zagłębia Dąbrowskiego. *Textus et Studia*. 2017 nr 1 s. 81–104.

187. GLIMOS-NADGÓRSKA Anna, Trąba Mariusz: Szkolnictwo elementarne w dekanacie siewierskim w latach 20. XIX wieku. *Textus et Studia*. 2017 nr 4 s. 53–104.

W aneksach raporty z egzaminów szkół elementarnych dekanatu siewierskiego w pierwszym półroczu roku szkolnego 1822/1823.

188. GŁĄB Grzegorz, Warfołomejewa Nela: Działalność pedagogiczna siostr urszulanek w Czerniowcach na Bukowinie w latach 1883–1886. [W:] Przemiany dyskursu emancypacyjnego kobiet. Seria I: Perspektywa środkowoeuropejska. Red. nauk. Anna Janicka, Corinne Fournier Kiss, Mariya Bracka; wstęp i układ tomu Anna Janicka. Białystok 2019 s. 289–306.

189. GŁOSY sojuszników spraw kobiet. Pisma mężczyzn wspierających emancypację Polek w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Wstęp, wybór i oprac. Maciej Duda. Szczecin 2020 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego ss. 609. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1218) 1144).

Z treści: Świętochowski Aleksander: O średnim wykształceniu kobiet s. 169–188; Świętochowski Aleksander: O wyższym wykształceniu kobiet s. 189–212; Potocki Józef Karol: Matka czy macocha? s. 213–215; Krzywicki Ludwik: Studenci i studentki s. 216–218; Lichtański Karol: Polemika s. 219–222; Radosławski K. (Kelles-Krauz Kazimierz): Wróg studentek s. 223–226; Radosławski K. (Kelles-Krauz Kazimierz): Wróg studentek s. 227–230; Kelles-Krauz Kazimierz: Studentki s. 231–233; Kijewski Stanisław: W sprawie wyższych studiów kobiet s. 234–236; Krzywicki Ludwik: Sprawa kobieca. [Cz.] 1: Rozwój osobniczy a macierzyństwo s. 383–387; Krzywicki Ludwik: Sprawa kobieca. [Cz.] 2: Wyzwolenie kobiety jako sprawa żywiołowa s. 388–392; Lange Józef: O prawach kobiety jako żony i matki (według przepisów obowiązujących w Królestwie Polskim) s. 507–512.

190. GRODZKA Elżbieta: Rozwój szkolnictwa wyższego w zakresie architektury na ziemiach polskich w XIX w. [W:] Dziedzictwo architektoniczne. Badania podstawowe i ich dokumentowanie. Pod red. Ewy Łużyńskiej. Wrocław 2018 s. 71–84.

191. GUMPER Małgorzata: Podróże edukacyjne dziewcząt w Galicji w XIX i XX w. – studium przypadku rodziny Załuskich. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 10]: 2020 nr 3 s. 68–86.

192. HAJKOWSKA Monika: Słaba pleć? O nauczycielkach domowych w Królestwie Polskim w XIX i początkach XX wieku. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 11–26.

193. JAKUBIAK Krzysztof, Nawrot-Borowska Monika: Czasopismo dla rodzin „Opiekun Domowy” (1865–1876) – o rodzinie i wychowaniu. *Wychowanie w Rodzinie*. 2019 t. 2 s. 17–54.

194. JANKIEWICZ-BRZOSTOWSKA Monika: Kształcenie artystyczne kobiet w Galicji przed 1918 rokiem – kursy im. Adriana Baranieckiego oraz szkoły Toli Certowiczówny i Marii Niedzielskiej. [W:] Prawa kobiet dawniej i dziś. W 100-lecie nadania praw wyborczych kobietom w Polsce. Pod red. Agnieszki Teterycz-Puzio, Wandy Kamińskiej; we współpr. z Patrycją Osińską. Słupsk 2020 s. 69–94.

195. JAUKSZ Marcin: Bańki mydlane. „Z różnych sfer” Elizy Orzeszkowej w kontekście studiów o wychowaniu panien z drugiej połowy XIX wieku. *Prace Literaturoznawcze*. [Nr] 6: 2018 s. 47–58.

196. JAWORSKI Piotr: Savoir-vivre uczniów galicyjskich szkół średnich według dra Juliusza Wisnara. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 21: 2021 s. 55–67.

197. KABACIŃSKA-ŁUCZAK Katarzyna: Issues of education and upbringing in the pages of „Wielkopolanin” (1848–1850). *Saeculum Christianum*. R. 28: 2021 t. 2 s. 197–209.

198. KARPIŃSKA Karolina, Klemp-Dyczek Bogumiła: Geometria kół Otta Reichela jako przykład pracy z uczniem zdolnym na lekcjach matematyki w II połowie XIX wieku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Mathematicae Pertinentia*. [Vol.] 12: 2020 s. 173–196.

199. KOŠEL’ Oleksij: Protestnij ruh u zakładah duhovnoï osviti Ukraïni u drugij polovini XIX st. *Rocznik Chelmski*. T. 24: 2020 s. 297–311.

200. [KOZAKIEWICZ Konstanty]: Wspomnienia Konstantyna Kozakiewicza na łamach „Gazety Radomszczańskiej”. [Wyd.] Kamil Rutkowski. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 17: 2020 s. 223–238. Opublikowane w 1958 r. wspomnienia późniejszego burmistrza Przedborza, żyjącego w l. 1899–1983, opisujące czasy nauki w gimnazjum w Radomsku (od 1912 r.).

201. KRASNOWOLSKI Bogusław: Szkolnictwo artystyczne w Wolnym Mieście Krakowie. *Rocznik Krakowski*. T. 86: 2020 s. 51–70.

202. KRIVOŠEĀ Igor’, Radčuk Anuťa: Ženskoe obrazovanie v sim’ah pol’skoj šlahoty Kievskoj gubernii XIX–načale XX v. Obščee obozrenie. *Textus et Studia*. 2021 nr 4 s. 7–32.

203. KUDŁA Lucyna: System kar w szkołach galicyjskich doby autonomicznej. [W:] W kręgu rodziny epok dawnych. Przemoc. Red. Bożena Popiołek, Agnieszka Chłosta-Sikorska, Marcin Gadocha. Kraków 2020 s. 247–254.

204. ŁAPOT Mirosław: Czasopismo „Wychowanie i Oświata” (1905–1926) – dokument początków ruchu zawodowego nauczycieli religii mojżeszowej w Galicji. [W:] Kultura. Literatura, sztuka i nauka w XX wieku. Pod red. Zofii Trębacz. Warszawa 2020 s. 301–319.

205. MASSALSKI Adam: Wykroczenia dyscyplinarne uczniów rządowych szkół średnich przeciw obowiązującym przepisom jako przedmiot rozważań Rady Wychowania Publicznego w latach 1845–1850. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 57: 2020 s. 131–150.

206. MAŚLAK-MACIEJEWSKA Alicja: Nauczanie religii w synagodze. Kazania dla młodzieży w templach Krakowa i Lwowa w okresie autonomii. *Kwartalnik Historii Żydów*. 2021 nr 2 s. 559–582.

207. MATUSIEWICZ Andrzej: Pensje i szkoły żeńskie w Suwałkach i województwie augustowskim w latach 1816–1866. *Rocznik Augustowsko-Suwalski*. T. 20: 2020 s. 5–49.

208. MICHNA Radosław: W obronie polskości. Tajne nauczanie, walka o polską oświatę, kulturę i tradycję w Bydgoszczy w okresie zaboru pruskiego. *Kronika Bydgoska*. [T.] 41: 2020 s. 33–52.

209. MIŁAWICKI Marek: „Hauptschule bey den Dominikanern zu Lemberg?”. Działalność oświatowa dominikanów lwowskich w XIX w. *Rocznik Lwowski*. 2020/2021 s. 139–181.

210. OCHENDUSZKO Tadeusz: Egzaminacje dojrzałości w galicyjskich szkołach realnych w latach 1872/73–1917/18. *Prace Historyczno-Archiwalne*. T. 33: 2021 s. 113–134.

211. OTOROWSKI Michał: Z ostatnich lektur Jana Potockiego. Filozofia i demony w Gimnazjum Wołyńskim. *Kronos*. 2021 nr 2 s. 258–272.
Lata 1805–1831.

212. PARTYKA Wiesław: Ochronki w Królestwie Polskim w świetle akt Rady Głównej Opiekuńczej 1832–1970. *Roczniki Pedagogiczne*. T. 13: 2021 nr 1 s. 139–147.

213. PELCZAR Roman: Szkoły główne w Galicji w latach 1775–1873. Rzeszów 2021 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 313. (Galicja i Jej Dziedzictwo; t. 26).

214. PENIŃSKA Małgorzata A.: Guwernerzy, guwernantki, nauczyciele... w biografii i twórczości literackiej Józefa Ignacego Kraszewskiego. *Pedagogika Katolicka*. 2019 nr 1 s. 197–210.

215. PIELKA Mateusz: Asymilacja przez edukację. Inteligencja żydowska w Galicji w XIX wieku. *Miasteczko Poznań*. 2021 [nr] 1 s. 132–137.

216. PIŁATOWICZ Józef: Szkolnictwo wojskowe na ziemiach polskich w latach 1795–1832. Siedlce 2020 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. ss. 383.

217. PRAŠMANTAITĖ Aldona: Szkoły średnie w 1803 roku na obszarach Wileńskiego Okręgu Szkolnego zlecone do inspekcji Franciszkowi Ksaweremu Michałowi Bohuszowi (1746–1820). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 7–29.

218. PREJS Roland: Stan badań nad seminariami duchownymi w Królestwie Polskim 1864–1918. [W:] *Kościół na drogach przeszłości*. Red. Jan Walkusz, Marcin Nabożny. Lublin 2020 s. 291–306.

219. PUDŁOCKI Tomasz: Donosicielstwo, niespełnione ambicje, czy zdrada stanu? Problem środowiska oświatowego Stanisławowa w latach 1914–1915 w świetle śledztwa przeciwko dyrektorowi I gimnazjum Michałowi Jezienickiemu. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 12: 2020 s. 81–102.

220. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Działalność Towarzystwa Szkoły Ludowej we Lwowie (1892–1918). *Pedagogika. Studia i Rozprawy*. T. 29: 2020 s. 277–300.

221. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Kulturalno-oświatowa działalność Stowarzyszenia Polskich Rękodzielników i Przemysłowców „Gwiazda” we Lwowie (1868–1914). [W:] *Spółczesność – kul-*

tura – wychowanie. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Sztumskiemu z okazji 90-lecia urodzin. Pod red. Felicjana Byłoka, Mirosława Łapota, Kazimierza Rędzińskiego. Częstochowa 2020 s. 399–420.

222. RUSIN Galina: Rol greko-katolickoї cerkvi Galičini u zbereženni duhovno-moralnih tradicij vihovannâ. *Scientia*. 2020 nr 14 [z.] 1 s. 92–101.

223. RYŚ Jan: Udział galicyjskich związków zawodowych nauczycieli w organizacji wychowania pozaszkolnego dzieci i młodzieży. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 50–60.

224. RZESZÓW swoim bohaterom. Środowisko rzeszowskich gimnazjów wobec odzyskania niepodległości. Zespół red. Anna Miechowicz [i in.]. Rzeszów 2020 Collegium Ressoviense. I LO im. ks. St. Konarskiego ss. 227, il.

Treść: Wanat Piotr: Dyrektorzy gimnazjów wobec problemów organizacyjnych i dydaktycznych swoich szkół w latach I wojny światowej i walk o granice Drugiej Rzeczypospolitej s. 9–32; Ochendusko Tadeusz: Wojenne egzaminy dojrzałości w rzeszowskich gimnazjach na tle małopolskich szkół średnich w latach 1918/19–1920/21 s. 33–54; Pietryka Wojciech: Miejsce rzeszowskich gimnazjów w strukturze organów państwowych i instytucji odpowiedzialnych za oświatę w latach 1914–1921 s. 55–76; Milcarek-Mróz Katarzyna: Nauczyciele z I Liceum Ogólnokształcącego w walce o niepodległość s. 77–88; Miechowicz Anna: Działalność wychowawcza i niepodległościowa kadry nauczycielskiej II Gimnazjum w Rzeszowie w okresie I wojny światowej i w czasie walk o granice s. 89–106; Ochendusko Tadeusz: Od lojalizmu do niepodległości – działalność społeczna wychowanka I Gimnazjum w Rzeszowie Romana Krogulskiego w latach 1908–1922 s. 107–116; Świętoń Marcin: Udział wychowanków II Gimnazjum w Rzeszowie w walkach o niepodległość Polski w latach 1914–1921 s. 117–142; Ochendusko Tadeusz, Świętoń Marcin: Biogramy wychowanków I Gimnazjum w Rzeszowie walczących o niepodległość Polski w latach 1914–1921 s. 143–186; Świętoń Marcin: Biogramy wychowanków II Gimnazjum w Rzeszowie walczących o niepodległość Polski w latach 1914–1921 s. 187–214.

225. [SEDLÂR Oleksandr Volodimirovič] Sedliar Oleksandr: Działalność wydawnicza społecznych organizacji galicyjskich Rusinów (Ukraińców) w zakresie rozwoju idei oświaty ludu (lata 50. i 60. XIX w.). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. spec.: 2020 s. 287–307.

226. SMIRNOW Jurij: Wyższe uczelnie i gimnazja lwowskie w latach 50. XIX wieku. *Rocznik Lwowski*. 2020/2021 s. 183–195.

227. STEHR Eliza: Grono nauczycielskie w gimnazjum leszczyńskim i wschowskim w latach 1914–1920. [W:] Drogi do niepodległości. Ziemia wschowska i pogranicze wielkopolsko-śląskie. Red. Marta Małkus, Kamila Szymańska. Wschowa–Leszno 2020 s. 339–357.

228. SZKUTNIK Piotr: Rodzice legalizujący dzieci w świetle akt Sądu Pokoju Okręgu Radomszczańskiego w latach 1845–1874. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 19: 2020 nr 2 s. 281–296.

229. SZLAGOWSKA Aleksandra: Dieta dziewcząt w poradnikach wychowania z XIX i pocz. XX w. [W:] Historia diety i kultury odżywiania. T. 2: Praktyki żywieniowe w Europie w kontekście społeczno-kulturowym. Ciągłość i zmiana. Pod red. Bożeny Płonki-Syroki, Andrzeja Syroki. Wrocław 2020 s. 115–127.

230. SZMYT Andrzej: Struktura szkolnictwa w Imperium Rosyjskim na początku XIX wieku. Zarys problemu. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. 2021 nr 12 [cz.] 1 s. 21–33.

231. ŚMIECHOWSKI Krzysztof: Ideologiczny fundament ukraińskiego Towarzystwa „Sokił” (1894–2014). Cz. 1: Cel, obowiązki „przykazania”. *Prace Historyczno-Archivalne*. T. 33: 2021 s. 171–182.

232. ŚWIETLIK Katarzyna: Wzorzec aktywności kobiety na polu oświaty w Galicji w drugiej połowie XIX wieku na przykładzie Zofii Romanowiczówny [1842–1935]. *Galicja. Studia i materiały*. T. 7: 2021 s. 202–217.

233. URBANIK-KOPEĆ Alicja: Spod skrzydeł matki do Szwajcarii. Studentki medycyny w podróży po wiedzę. *Wiek XLX*. R. 13 (55): 2020 s. 97–113.
Lata 70.–90. XIX w.

234. WAINGERTNER Przemysław: Polskie ugrupowania polityczne wobec postaw młodzieży Królestwa Kongresowego w okresie rewolucji 1905 r., strajku szkolnego i bojkotu szkół rosyjskich. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 20: 2021 nr 1 s. 225–245.

235. WINIARZ Adam: Stanisław Kostka Potocki jako prezes Izby Edukacji Publicznej i dyrektor Edukacji Narodowej w Księstwie Warszawskim (1807–1815). *Rocznik Świętokrzyski*. Seria A. Nauki Humanistyczne. T. 36: 2021 s. 5–57.

236. [ZÂNÛK Raisa] Zianiuk Raisa: Edukacja młodzieży polskiej w szkołach prowadzonych przez dominikanów prowincji litewskiej na ziemiach białoruskich na przełomie XVIII i XIX wieku. [W:] *Dominikanie o Polsce i Polakach od XIII do XX wieku*. Red. Tomasz Gałuszka, Katarzyna Matyja. Poznań 2020 s. 269–304.

4. Okres 1918–1939

237. BIELICKI Sławomir: Szkolnictwo wojskowe w Rembertowie w dwudziestolecu międzywojennym XX wieku. [W:] „...oddanie Służbie bez reszty”. *Studia z dziejów Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie w stulecie jej utworzenia (1919–2019)*. Red. Ryszard Parafianowicz. Warszawa 2020 s. 249–259.

238. BISKUPSKI Jacek: Życie społeczno-polityczne i kulturalno-oświatowe w Babiaku w latach 1932–1939 w świetle doniesień „Gazety Kolskiej”. *Polonia Maior Orientalis*. T. 7: 2020 s. 141–154.

239. BORKOWSKI Andrzej: Cele edukacyjne i wychowawcze nauczania religii prawosławnej w szkołach w latach 1918–1932. *Latopisy Akademii Supraskiej*. Vol. 11: 2020 s. 89–104.

240. CEGLAREK Roman: Theoretical basis for curriculum development in Polish pedagogy between 1918 and 1939. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych*. 2021 [nr] 2 s. 35–47.

241. CUTTER Zdzisław: Szkolnictwo akademickie inżynierii wojskowej w okresie II Rzeczypospolitej. [W:] „...oddanie Służbie bez reszty”. *Studia z dziejów Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie w stulecie jej utworzenia (1919–2019)*. Red. Ryszard Parafianowicz. Warszawa 2020 s. 261–281.

242. CZARNECKA Iwona: Rozwój szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918–1939. *Realia i oczekiwania*. Warszawa 2021 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ss. 356, il.

243. FELCHNER Andrzej: Wpływ uwarunkowań społecznych, ekonomicznych i zdrowotnych na wychowanie uczniów w okresie II Rzeczypospolitej na przykładzie Piotrkowa Trybunalskiego i powiatu piotrkowskiego. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 233–250.

244. FELCHNER Andrzej, Majchrzyk-Mikuła Joanna: Wychowanie, małżeństwo, macierzyństwo – z punktu widzenia eugeniki w II Rzeczypospolitej (w świetle czasopisma „Zagadnienia

Rasy”). Piotrków Trybunalski 2019 Wydaw. UJK w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim ss. 187, nlb. 1.

245. FIEDORUK Piotr: Szkolnictwo prawosławne w II Rzeczypospolitej. *Rocznik Białkopodlaski*. T. 29: 2021 s. 101–108.

246. GENDERA Adrian: „Wychowanie państwowe” w prywatnych niemieckich szkołach powszechnych południowo-zachodniej Wielkopolski w latach trzydziestych XX wieku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 27–42.

247. GOŁDYN Piotr: Ochronki i przedszkola jako element działalności opiekuńczej Polskiej Macierzy Szkolnej na Wołyniu w okresie II RP. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 49–62.

248. JAGIEŁŁO Zdzisław: Rola Centralnej Szkoły Strzelniczej w Toruniu, Doświadczalnego Centrum Wyszokolenia i Centrum Wyszokolenia Piechoty w Rembertowie w systemie szkolnictwa wyższego oficerów Wojska Polskiego w latach 1918–1939. [W:] „...oddanie Służbie bez Reszty”. *Studia z dziejów Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie w stulecie jej utworzenia (1919–2019)*. Red. Ryszard Parafianowicz. Warszawa 2020 s. 229–248.

249. JUŚKO Edmund: Edukacja dzieci żydowskich w Tarnowie w okresie II Rzeczypospolitej. *Resovia Sacra*. R. 27: 2020 s. 319–342.

250. KALINOWSKA-WITEK Barbara: Troska o zdrowie i prawidłowy rozwój fizyczny dzieci na łamach czasopisma „Życie Dziecka” z lat 1932–1937. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 201–218.

251. KALISZ Łukasz: Funkcje społeczne szkół salezjańskich w okręgu szkolnym wileńskim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej. Białystok 2021 Wydaw. Uniw. w Białymstoku ss. 257, il.

252. KĘDZIA Piotr: Sport w Polsce międzywojennej. Działalność oświatowa stowarzyszeń sportowych w Łodzi. Łódź 2020 Wydaw. UŁ ss. 418, il. (100 Lat Niepodległości).
Toż plik tekstowy PDF (6,78 MB).

253. KOSTKIEWICZ Janina: Polski nurt krytyki nazizmu przed rokiem 1939. Aspekty ideologiczne i pedagogiczne. Kraków 2020 Wydaw. Arcana ss. 339. (Arkana Historii).

254. LASOTA Wojciech: Korczakowska pedagogia w Domu Sierot na podstawie zapisków Róży Sternkac. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 65: 2020 nr 4 s. 66–78.
Lata 1933–1934.

255. LINKNER Tadeusz: Międzywojenne artykuły kościerskich gimnazjalistek. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. Nr 15: 2021 s. 201–214.

256. LISIECKA Alicja: Problematyka powszechnego nauczania robót ręcznych na łamach kwartalnika „Praca Ręczna w Szkole” (1927–1939). *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 149–164.

257. LISIECKA Alicja: Założenia realizacji przedmiotów artystycznych w polskim szkolnictwie powszechnym w latach 1918–1939. Lublin 2020 Wydaw. UMCS ss. 231, il.

258. LUSEK Joanna: Spór o polską szkołę na Górnym Śląsku (1919–1921). Na przykładzie powiatu bytomskiego. [W:] *Granice wolności. Granice Niepodległej 1918–1922*. Red. nauk. Maciej Fic, Joanna Lusek, Jolanta Załęczny. Bytom–Warszawa–Katowice 2020 s. 147–181.

259. ŁAPOT Mirosław: Działalność Instytutu Psychotechnicznego i Poradni Zawodowej Patronatu nad Młodzieżą Rękodzielniczą we Lwowie (1925–1939). [W:] Społeczeństwo – kultura – wychowanie. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Sztumskiemu z okazji 90-lecia urodzin. Pod red. Felicjana Byłoka, Mirosława Łapota, Kazimierza Rędzińskiego. Częstochowa 2020 s. 421–438.
260. ŁUKASZCZYK Anna: Lublin miastem „krzyczącej młodości”. Kulturotwórcza rola czasopisma szkolnego „W Słońce”. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 22: 2020 s. 138–150.
W l. 1928–1939.
261. MAGIERA Elżbieta: Z postacią Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w tle. Założenia i kierunki rozwoju wychowania państwowego w II Rzeczypospolitej. [W:] Wokół pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, męża stanu, wodza i bohatera narodowego. Pod red. Aleksandra Smolińskiego i Jarosława Durki. Toruń 2020 s. 101–165.
262. MAJCHRZYK-MIKUŁA Joanna: Lubelskie szkolnictwo powszechne w latach 1918–1939 w świetle wymogów sanitarno-higienicznych. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 181–199.
263. MAJKOWSKI Grzegorz: „Cała Polska to jedna stacja graniczna...”. Wychowanie patriotyczne na łamach „Kuriera Stanisławowskiego” z 1939 roku. Cz. 1. *Mysł Ludowa*. Nr 13: 2021 s. 7–21.
Toż. Cz. 2. *Kwartalnik Kresowy*. R. 7: 2021 nr 1 s. 113–144.
264. MAŁEK Agnieszka: Wiedza o dziecku w poradnikach dla rodziców w Drugiej Rzeczypospolitej. Gdańsk 2020 Wydaw. Uczelniane Akad. Wychowania Fizycznego i Sportu ss. 214.
265. MICHALSKA Iwonna: Rodzinne obowiązki kobiety w świetle katolickiego periodyku „Gazeta dla Kobiet” z lat 1918–1938. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 27–41.
266. MICHALSKI Grzegorz: Sprawy obrony wychowania religijnego w przekazie białostockiego tygodnika „Zjednoczenie Katolickie” (1933–1935). *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 165–180.
267. MOSZYŃSKI Maciej: Początki szkoły żydowskiej w Poznaniu. *Miasteczko Poznań*. 2021 [nr] 2 s. 33–43.
Lata 1919–1920.
268. NOWE pokolenie. Wybrał i podał do dr. Adam Safaryjski. *Karta*. [Nr] 99: 2019 s. 7–11. Fragm. „Małego Przeglądu z lat 1934–1937, dot. żydowskiej i polskiej młodzieży.
269. OŻÓG-WINIARSKA Zofia: Dziecko w powiastkach Michaliny Chełmońskiej-Szczepankowskiej w „Moim Pisemku” (1919–1934) i pionierskie konteksty edukacji w wolnej Polsce. [W:] „Stare” i „nowe”. Literatura dla dzieci i młodzieży w kontekstach kulturowych. Opole 2019 s. 81–94.
270. PAWLAK Piotr: Wyszkolenie i wykształcenie policjantów na posterunku Policji Państwowej w Wieluniu w latach 1918–1939. *Rocznik Wieluński*. T. 21: 2021 s. 115–134.
271. PEKOWSKA Marzena: Wielokulturowość w praktyce surdopedagogicznej w Polsce w latach 1918–1939. Kraków 2020 Impuls ss. 212, il.
272. PIEKARSKI Stanisław: Ośrodki turystyczno-zdrowotne nauczycieli i kolejarzy w okresie międzywojnia (budowane i utrzymywane w systemie dobrowolnych opodatkowań). Warszawa 2019 Akad. Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego plik tekstowy PDF (18,3 MB). Akad. Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. (Studia i Monografie; nr 159).

273. PODHAJECKA Mirosława: Lektorzy języka angielskiego w międzywojniu. Kraków 2021 Universitas ss. 523, nlb. 1, il.
274. POTURAŁA Wioletta: Wychowawcze aspekty czasopism uczniowskich Wielkopolski Wschodniej w II Rzeczypospolitej. *Polonia Maior Orientalis*. T. 8: 2021 s. 141–165.
275. RADZISZEWSKA Maria: Edukacja dzieci i młodzieży polskiej pod patronatem Polsko-Katolickiego Towarzystwa Szkolnego na Warmię w Prusach Wschodnich. *Seminare*. T. 42: 2021 nr 2 s. 115–128.
Lata 1921–1939.
276. RADZISZEWSKA Maria: Kult Józefa Piłsudskiego w szkołach województwa wołyńskiego. [W:] Wokół pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, męża stanu, wodza i bohatera narodowego. Pod red. Aleksandra Smolińskiego i Jarosława Durki. Toruń 2020 s. 167–197.
277. SANOJCA Karol: Mobilność zawodowa nauczycieli w pierwszych latach Drugiej Rzeczypospolitej. *Edukacja. Kultura. Społeczeństwo*. R. 1: 2020 s. 29–46.
278. SARJUSZ-WOLSKA Stanisława: Zarys wychowania moralnego i obywatelskiego. Częstochowa 2019 Wydaw. 3Dom ss. 99, nlb. 3. (Drzewiej Bywało).
Poradnik dla nauczycieli z 1927 r.
279. SIERAKOWSKA Katarzyna: Nowe trendy w opiece i wychowaniu dzieci w Polsce międzywojennej. [W:] Przemiany modernizacyjne w Drugiej Rzeczypospolitej. Pod red. nauk. Pawła Graty. Rzeszów 2020 s. 231–245.
280. SMYWIŃSKA-POHL Anna: Migracje filozofujących Żydówek i Żydów w II Rzeczypospolitej. *Sensus Historiae*. 2021 [nr] 2 s. 87–105.
281. SOSNKOWSKA Joanna: Wokół genezy i początków działalności Oddziału Łódzkiego Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka i Opieki nad Nim (1923–1926). [W:] Nie zamyka się w „skorupie” uczonego. Studia i szkice ofiarowane profesorowi Wiesławowi Pusiowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Jarosława Kity. Łódź 2020 s. 253–268.
282. SOSNOWSKA Joanna: Opieka nad dzieckiem w Polsce międzywojennej. Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Oddział Łódzki (1923–1939). Łódź 2020 Wydaw. UŁ ss. 398, nlb. 1. (Edukacja, Historia Wychowania).
283. SOSNOWSKA Joanna: Opieka nad dzieckiem w pracach samorządu łódzkiego w okresie międzywojennym – projekty i ich realizacja. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 63–85.
284. TAŁUĆ Katarzyna: Górską wędrownką w służbie wychowania „nowego” człowieka w dwudziestoleciu międzywojennym. *Góry – Literatura – Kultura*. T. 12: 2018 s. 303–319.
285. TAŁUĆ Katarzyna: Krajobraz w służbie patriotyzmu. Czasopisma krajoznawcze jako narzędzie wychowania patriotycznego w II Rzeczypospolitej. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. spec.: 2020 s. 375–393.
286. TRĘBACZ Zofia: „Czasy, kiedy nauka była przywilejem pewnych kast społecznych, mięły bezpowrotnie”. Wokół wprowadzenia obowiązku szkolnego w Łodzi. [W:] Kultura. Literatura, sztuka i nauka w XX wieku. Pod red. Zofii Trębacz. Warszawa 2020 s. 321–340.
287. WAGNER Barbara: Wiejska oświata w Polsce w latach 1918–1939. Warszawa 2021 DiG ss. 226, il.

288. WALASEK Stefania: Szkolnictwo dla mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej na przykładzie Kuratoriów Okręgów Szkolnych: Lwowskiego i Wileńskiego. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 61–79.

289. WRÓBLEWSKA Urszula: Wychowanie przedszkolne w Drugiej Rzeczypospolitej. Między teorią, praktyką i niedocenionym dziedzictwem pedagogicznym. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 13–38.

290. ZALAS Katarzyna: Miejskie szkoły powszechne dla ludności żydowskiej w wielokulturowej Częstochowie okresu międzywojennego. *Podstawy Edukacji*. T. 14: 2021 s. 147–165.

291. ZIELIŃSKA Katarzyna: Pokolenie wolności. Postęp i nowoczesność w czasopiśmie młodzieżowym okresu 20-lecia międzywojennego. *Z Badań nad Książką i Księgozbiórami Historycznymi*. T. spec.: 2020 s. 395–411.

292. ZIELIŃSKI Konrad: Jaka szkoła? O oświacie i wychowaniu dzieci i młodzieży żydowskiej w Polsce międzywojennej. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 189–203.

293. ZIELIŃSKI Konrad: Jeszcze o Jeszowie Mędrców Lublina (1930–1939). *Komunizm. System, ludzie, dokumentacja*. Nr 10: 2021 s. 139–162.

5. Okres 1939–1945

294. CHODYNICKI Stanisław: Tajne nauczanie medycyny w czasie okupacji i inne opowiadania. Białystok 2020 Stanisław Chodynicki ss. 124, nlb. 1, il.

Zawiera też wspomnienia autora (ur. 1933) z lat 1992–2019, dot. życia po przejściu na emeryturę.

295. HRUBIESZÓW 1939–44. Wybrała i podała do dr. Katarzyna Suchecka. *Karta*. [Nr] 105: 2020 s. 68–81.

Zbiór wspomnień wojennych uczniów zawartych gł. w szkolnych kronikach.

296. JASTRZĘBSKI Włodzimierz: Bydgoscy maturzyści polskich szkół z czasów II Rzeczypospolitej i ich losy podczas II wojny światowej. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo*. Nr 5: 2020 s. 211–223.

297. KORCZAK Janusz: Pamiętnik. Wrocław 2020 Wydaw. Siedmioróg ss. 94, nlb. 2. (Biblioteka Literatury Pięknej; 107) (Kanon Lektur. Kanon literatury polskiej).

Wspomnienia obejmują okres od maja do sierpnia 1942 r. i funkcjonowania Domu Sierot w Warszawie.

298. KOSTYŁO Piotr: Sprawozdanie z konferencji popularnonaukowej „Losy nauczycieli polskich w czasie II wojny światowej: ogląd historyczno-prawny i współczesne wyzwania pedagogiczne”, Gdańsk, 5 października 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 171–174.

299. KUBICKI Mateusz: Nauczyciele zamordowani w Lesie Szpęgawskim 1939–1940. Portret zbiorowy. *Biuletyn Fundacji General Elżbiety Zawackiej*. R. 32: 2020 nr 70 s. 15–24.

300. NIEWĘGŁOWSKI Jan: Praca duszpasterska i pedagogiczna Towarzystwa Salezjańskiego w okresie II wojny światowej na przykładzie wybranych placówek. *Seminare*. T. 42: 2021 nr 2 s. 129–141.

301. PRZYBYŁKO Kazimierz: Okupacja niemiecka oraz jawne i tajne nauczanie w Lipnicy Murowanej w latach 1939–1945. *Seminarium*. R. 49: 2020 s. 31–64.

302. SZADY Joanna: Harcerska służba dziecku w latach 1939–1944 w Lublinie. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 3 s. 179–196.

303. SZCZEPSKA-PUSTKOWSKA Maria: „Dzieci naznaczone śmiercią”, czyli O dziecięcej tożsamości (tragicznie) zerwanej w świetle koncepcji zniewolonego dzieciństwa. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 40: 2020 s. 57–86.
Lata 1939–1945.

304. WRONA-Meryk Izabela: Szkoły zawodowe w Częstochowie w latach 1939–1945. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne*. [T.] 48: 2021 z. 1 s. 143–160.

6. Okres 1945–1989

305. BARSZCZEWSKA-WALDEKER Elżbieta: Jak wspominam moją edukację w Legionowie (lata 1953–1964). *Rocznik Legionowski*. T. 13: 2021 s. 152–163.

306. BOGUSZEWSKA Anna: Teatr w aspekcie literatury polecanej uczniom klas początkowych w Polsce Ludowej (1944–1953). *Konteksty Pedagogiczne*. 2020 nr 2 s. 417–434.

307. BRENDA Waldemar: Pod lupą bezpieki. Nauczyciele i młodzież w powiecie sierpeckim w początkach lat 50. w świetle materiałów Urzędu Bezpieczeństwa. *Notatki Płockie*. [R. 64]: 2019 [nr] 2 s. 32–41.

308. CZWOŁEK Arkadiusz: Wydarzenia Marca 1968 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Działania władz państwowych i aparatu bezpieczeństwa wobec środowisk studenckich. *Pamięć i Sprawiedliwość*. [T.] 35: 2020 s. 82–113.

309. DONIEC Renata: Rodzina i rodzicielstwo w kulturze realnego socjalizmu. Między ideologią a codziennością. *Roczniki Pedagogiczne*. T. 13: 2021 nr 4 s. 137–155.
Lata 1970–1979.

310. DZIEJE Płocka. Praca zbiorowa. T. 3: Historia miasta w latach 1945–2020. Pod red. Grzegorza Gołębińskiego i Tomasza Piekarskiego. Płock 2020 Tow. Nauk. Płockie ss. 742, nłb. 1, il., mapa.
Z treści: Kassna-Czekaj Nina: Szkolnictwo i oświata Płocka w latach 1945–1989 s. 561–608.

311. FIC Maciej: Ideologizacja szkolnictwa w okresie stalinowskim na przykładzie dzisiejszego Liceum Ogólnokształcącego nr 3 w Zabrze. *Kroniki Miasta Zabrze*. Nr 10: 2018 s. 9–22.

312. GOCEL Tomasz: Represje władz komunistycznych wobec organizatorów i nauczających religii w punktach katechetycznych na terenie diecezji kieleckiej w latach 1961–1964. [W:] Nie zamyka się w „skorupie” uczonego. Studia i szkice ofiarowane profesorowi Wiesławowi Pusiowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Jarosława Kity. Łódź 2020 s. 341–360.

313. GOŁOTA Janusz: Opór w czynie – na kanwie budowy Szkół – Pomników Tysiąclecia. Wydzwięk realny i medialny. *Polish Journal of the Arts and Culture*. 2020 [nr] 12 (2) s. 11–26.
Postawy wobec akcji budowy tysiąca szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego.

314. GRUŻLEWSKA Anna: Wydział Młodzieżowy Powiatowego Komitetu Żydowskiego w Dzierżonowie 1946–1950. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 9]: 2017 [dr.] 2018 s. 11–33.

315. GRZEGORZEWSKA Anita: „Płomyček’s” handbook on good manners as a manifestation of upbringing strategies under socialism. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Litteraria Polonica*. [Vol.] 2(57): 2020 s. 335–357.
Z 1968 r.

316. JAGIELSKA Dominika: Wychowanie społeczne w myśli konserwatywnej w Polsce 1945–1962. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 117–137.
317. JOŃCZYK Grzegorz: Walka aparatu partyjnego PRL z nauczaniem religii w szkołach na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1961. [W:] *Wybrane aspekty z dziejów Polski w XX wieku*. Red. Magdalena Śliwa, Aleksandra Surma. Lublin 2019 s. 135–146.
318. JUŚKO Paweł: Z pragmatyki działalności instruktorów szkolenia ideologicznego nauczycieli u schyłku okresu stalinowskiego na przykładzie miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego. *Kultura, Przemiany, Edukacja*. T. 8: 2020 s. 32–46.
319. KACZYŃSKA Katarzyna: Wkład ORT-u w powojenną odbudowę społeczności żydowskiej w Polsce 1946–1950. *Kwartalnik Historii Żydów*. 2021 nr 4 s. 1045–1069.
Towarzystwo Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród Żydów „ORT”.
320. KAPISZKA Jolanta: Walka z analfabetyzmem w regionie słupskim po II wojnie światowej – wybrane zagadnienia. [W:] *Polska i sąsiedzi na przestrzeni wieków. Życie codzienne*. Pod red. Wojciecha Skóry i Agnieszki Teterycz-Puzio. Słupsk 2020 s. 221–234.
321. KICZKA Karol: Sądowoadministracyjna kontrola przyjęć na studia w PRL. *Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem*. T. 43: 2021 nr 2 s. 57–72.
322. KIJOWSKI Maciej: O wychowaniu morskim dzieci i młodzieży w kontekście uchwały Sejmu z 30 maja 1984 r. *Kwartalnik Edukacyjny*. 2021 nr 1/2 s. 99–113.
323. KLICH Maciej: Studenci 1981. Wspomnienie o strajku studenckim na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego i wprowadzeniu stanu wojennego. *CzasyPismo*. 2021 nr 2 s. 186–195.
324. KONSTAŃCZAK Stefan: Wkład Adama Wrzoska w odbudowę szkolnictwa medycznego w Poznaniu. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 10: 2020 z. 1 s. 15–31.
Lata 1945–1965.
325. KOŃCZEWSKI Grzegorz: Jak zdać maturę w czasach Stalina? Powojenna szkoła we wspomnieniach Edwarda Kończewskiego, absolwenta Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. Nr 15: 2021 s. 25–61.
326. KOZAK Marek: Działalność opozycyjna studentek z duszpasterstwa akademickiego i NZS w Białymstoku na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. *Komunizm. System, ludzie, dokumentacja*. Nr 10: 2021 s. 109–121.
327. KOZUNAL Adam, Król Paweł: Wychowanie fizyczne i sport szkolny na ziemi tarnowskiej w latach 1945–1989. Rzeszów 2021 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 408, nfb. 1, il.
328. LEMEK Katarzyna: Działalność punktów katechetycznych w województwie szczecińskim w latach 1962–1970 w świetle materiałów Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie. *Colloquia Theologica Ottoniana*. [R. 15]: 2015 [nr] 1 s. 53–69.
329. MERCIK Joanna: Realizacja akcji „R” w województwie katowickim w ramach laicyzacji szkolnictwa w latach pięćdziesiątych. *Dzieje Najnowsze*. R. 52: 2020 [nr] 1 s. 241–256.
330. MŁODZIEŻOWY opór antykomunistyczny w Polsce po II wojnie światowej. Pod red. Pawła Wąsa. Warszawa–Łódź 2020 IPN–KŚZpNP. Oddz. w Łodzi ss. 325, nfb. 2, tabl. 24, il.

(Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi; t. 56) (Centralny Projekt Badawczy IPN Podziemie Niepodległościowe w Polsce 1944–1956).

Treść: Wąs Paweł: Wstęp s. 9–14; Niwiński Piotr: Młodzież Okręgu Wileńskiego w walce o niepodległość po 1944 roku. Zarys problematyki s. 15–29; Resel Patrycja: Tajne związki uczniów szkół powszechnych w województwie łódzkim w latach 1945–1956 s. 31–48; Leśkiewicz Rafał: Młodzieżowe organizacje konspiracyjne w Poznaniu w latach 1945–1956 jako przykład miejskich działań antykomunistycznych s. 49–67; Jarno Witold: Nielegalna organizacja młodzieżowa Młoda Polska działająca w Łodzi wiosną 1950 roku s. 69–93; Jastrzębska-Golonka Danuta: Obraz świata w języku młodzieżowej konspiracji niepodległościowej w powojennej Polsce s. 95–116; Wąs Paweł: Konspiracja antykomunistyczna młodzieży w „epoce Gomułki” na terenie województwa łódzkiego s. 117–137; Wierzbicki Marek: Sprzeciw, opór i opozycja. Kategorie i formy buntu młodzieży w Polsce i innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej w ostatniej dekadzie komunizmu (1980–1989) s. 139–169; Noszczak Bartłomiej: Za wszelką cenę. Próby ratunku przed wyrokiem „ludowej praworządności” podejmowane przez członków antykomunistycznej konspiracji młodzieżowej w Warszawie (1945–1956) s. 171–207; Żelazko Joanna: Represje sądowe wobec członków konspiracyjnych organizacji młodzieżowych w Łódzkiem s. 209–227; Wolsza Tadeusz: System więziennictwa w Polsce 1944–1958 z uwzględnieniem placówek przeznaczonych dla tzw. młodocianych skazanych za przestępstwa antypaństwowe (skala zjawiska, geografia i liczebność uwięzionych) s. 229–245; Sławińska Agnieszka: W potrzasku – między prawdą a zniewoleniem. Łagier dla więźniarek politycznych w Bojanowie 1952–1956 s. 247–268; Rams Adrian: Więzienie dla młodocianych więźniów politycznych w Jaworznie w latach 1951–1955. Ostatni etap „Obozu dwóch totalitaryzmów” s. 269–286.

331. MŁYNARCZYK-TOMCZYK Anita: Kieleckie szkolnictwo w obchodach Tysiąclecia Państwa Polskiego 1957–1966/67. *Almanach Historyczny*. T. 22: 2020 s. 237–275.

332. MŁYNARCZYK-TOMCZYK Anita: „Nowa szkoła w nowej Polsce”. Ogólnopolski Zjazd Oświatowy w Łodzi (18–22 czerwca 1945 r.) i jego rola w wykreowaniu modelu szkolnej edukacji historycznej. [W:] Na gruzach starego świata. Rok 1945 z perspektywy gospodarczej i społecznej. Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą, spotkanie XV. Pod red. Tomasza Głowińskiego. Wrocław–[Lublin] 2020 s. 169–192.

333. NOWAK Piotr: Kształcenie pracowników kościelnych w seminariach ewangelikalnych w Polsce, powstałych i działających w latach 1945–1950. *Rocznik Teologiczny*. R. 63: 2021 z. 4 s. 1329–1343.

334. POCZEKAJŁO Paweł: Nauczanie języka ukraińskiego w województwie gdańskim w latach 1956–1975. Zarys problematyki. *Scripta Historica*. Nr 26: 2020 s. 65–80.

335. RADOMSKI Grzegorz, Łukasik-Gębska Sylwia: Problematyka reform oświaty i wychowania w latach 70. i jej reperkusje w prasie Stowarzyszenia PAX. *Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego*. [T.] 12: 2020 s. 235–257.

336. RATYŃSKI Mateusz: Działalność kuratora okręgu dolnośląskiego Jana Dębskiego w latach 1945–1947 na rzecz budowy szkolnictwa na Ziemiach Odzyskanych oraz powołania Liceum Śląskiego im. Stanisława Staszica. *Myśl Ludowa*. Nr 13: 2021 s. 71–86.

337. RUSINIAK-KARWAT Martyna: Od chederu po Wyższą Szkołę Rabiniczną. Żydowska edukacja religijna w Polsce (1945–1950). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 81–102.

338. SEMADENI Zbigniew: Reformy programów i podręczników szkolnych sprzed pół wieku inspirowane prądami tzw. nowej matematyki. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Didacticam Mathematicae Pertinentia*. [Vol.] 12: 2020 s. 211–248.

Lata 1960–1989.

339. SIEKIERSKA Anna: Akta Inspektoratu Szkolnego w Gdyni jako źródło do dziejów szkolnictwa powszechnego po II wojnie światowej. *Archiwista Polski*. R. 25: 2020 nr 1/2 s. 55–60. Opis zasobu.

340. SOKOŁOWSKA Urszula: Edukacyjna rola „Filipinki” w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. *Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobiety*. 2021 [nr] 2 s. 143–157.

341. SOKOŁOWSKI Tadeusz: Moje wspomnienie z nauki w szkole o klasach łączonych w Zgliczynie Witowym w roku szkolnym 1954/55. *Radzanowski Zeszyt Historyczny*. Nr 4: 2020 s. 94–96.

Zawiera też świadectwo szkolne T. Sokołowskiego z 1955 r.

342. SOŁGA Przemysław: Propagandowy wizerunek chrześcijaństwa w podręcznikach do historii z okresu stalinizmu. *Nasza Przyszłość*. T. 136: 2021 s. 181–218.

343. STAWIAK-OSOSIŃSKA Małgorzata, Gołuch Sylwia: Organizacja i funkcjonowanie przedszkoli podległych Zrzeszeniu Katolików Caritas – Oddział Wojewódzki w Kielcach w latach 1950–1960. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 133–148.

344. STEPKOWSKI Dariusz: Upaństwowienie Salezjańskiego Domu Dziecka w Jaciążku (1951) w postпаміęci. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 215–232.

345. SZUBA Ludwik Stanisław: Polityka oświatowa państwa polskiego w latach 1955–1970. Toruń 2021 Akapit Wydaw. Edukacyjne; Jagielloński Inst. Wydawniczy ss. 494, il.

346. ŚRODOWISKO studenckie w krajach bloku sowieckiego 1945–1990. Pod red. Kamila Dworaczka i Krzysztofa Łagojdy; tł. Karol Waniek. Warszawa–Wrocław 2020 IPN–KŚZpNP. Oddz. ss. 662, il.

Materiały z konferencji naukowej, Wrocław, 29 XI–1 XII 2016 r.

Z treści: Wołoszyn Jacek: Etap wstępny. Społeczna i polityczna weryfikacji kandydatów na studia wyższe w Polsce w latach 1947–1956 s. 15–36; Bereszyński Zbigniew: Kuźnia kadr aparatu władzy czy baza działalności opozycyjnej? Środowisko studenckie Opola w latach 1954–1989 s. 77–97; Abryszeński Piotr: O naturze dojrzewania do buntu. Postawy studentów Politechniki Gdańskiej wobec władzy komunistycznej do 1970 roku s. 99–118; Korzeniewska-Wołek Katarzyna: Nieobecni czy niewidzialni w litewskim życiu niezależnym? Niezależna aktywność studentów na Litwie poststalinowskiej jako problem badawczy s. 119–130; Tyszkiewicz Jakub: Studencki Marzec 1968 w Polsce w świetle raportów amerykańskich dyplomatów i wywiadu s. s. 155–165; Junes Tom: Pokolenie '89 w Polsce. Bunt studentów i zmierzch komunizmu s. 189–205; Siedziako Michał: Główne formy studenckiej działalności opozycyjnej w PRL w latach 1976–1989. Analiza historyczno-politologiczna s. 231–257; Dworaczek Kamil: Studenci liderzy rewolucji solidarnościowej 1980–1981. Próba charakterystyki s. 259–268; Lesiakowski Krzysztof: Nie tylko postulaty, negocjacje... Życie codzienne uczestników strajku studenckiego w Łodzi ze stycznia – lutego 1981 roku s. 269–283; Herman Aneta: Strajk studentów Politechniki Łódzkiej w styczniu – lutym 1981 roku s. 285–305; Kunicki-Goldfinger Marek: Powstanie, cele, mechanizmy działania i elity struktur ogólnouczeniowych Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego w pierwszym okresie jego funkcjonowania. Wrzesień 1980 – maj 1982 roku s. 307–333; Kunicki-Goldfinger Witold: Studenci w ramach Sekcji Kultury Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie w latach siedemdziesiątych – główne typy działalności s. 349–366; Łatka Rafał: Duszpasterstwa akademickie i ich rola w integracji środowiska studenckiego 1970–1980. Zarys zagadnienia s. 367–377; Fenrych Zofia: „Katolickie kajaki”? Turystyka w duszpasterstwie akademickim na przykładzie ośrodków w Szczecinie i Poznaniu s. 379–397; Olechowski Piotr: Działalność organizacji komsomolskiej w uczelniach wyższych sowieckiego Lwowa w pierwszych latach powojennych (1944–1946) s. 401–412; Szajda Marek: Akademicki Związek Syjonistów Demokratów w latach 1946–1950 s. 425–443; Śliwonik Lech: Studencki ruch teatralny w Polsce 1954–1989. Synteza s. 445–454; Nebřenský Zdeněk: „Musieliśmy zmagać się z nieufnością”. Kluby studenckie w Czechosłowacji i Polsce w „długich latach sześćdziesiątych” s. 455–475; Marciniak Wojciech: Obraz polskich studentów w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX

wieku w świetle materiałów Ambasady RP/PRL w Moskwie s. 523–544; Gasztold Przemysław: „Szkoła przetrwania”. Studenci afrykańscy w komunistycznej Polsce s. 545–570; Szyć Sylwia: Północnokoreańscy studenci w Polsce w latach 1952–1962 s. 571–588.

347. ŚWITALSKA Barbara: Pobór alumnów Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie do wojska w świetle korespondencji alumnów do ks. Władysława Miziołka z lat 1965–1972. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 103–120.

348. TECHMAŃSKA Barbara: Szkoły żydowskie na Dolnym Śląsku w latach 1945–1950. Instytucje zajmujące się edukacją czy przygotowaniem młodych Żydów do emigracji. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 121–139.

349. WIŚNIEWSKA Monika: Przedszkola Polski „ludowej”. Ideologizacja instytucji 1944–1965. Warszawa 2020 Wydaw. Nauk. Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego; IPN ss. 551, nlb. 1, tabl. 16, il., mapy. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze Komunistyczne Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989) (W Służbie Niepodległej).

7. Okres 1989–2021

350. BOGUSZEWSKA Anna: Zmiany w doborze lektur ucznia w wieku wczesnoszkolnym na przełomie XX i XXI wieku w polskiej szkole. [W:] *Innowacyjność w praktyce pedagogicznej*. T. 3. Pod red. Urszuli Szuściak, Renaty Raszki i Anny Trzcionki-Wieczorek. Katowice 2019 s. 71–85.

351. DRÓŻKA Wanda: Biograficzno-pokoleniowe rysy w narracjach nauczycieli na tle przemian w minionym trzydziestoleciu. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 66: 2021 nr 2 s. 16–38.

352. DRÓŻKA Wanda: Ewolucja etosu i roli nauczyciela na kanwie pamiętników i autobiografii nauczycieli z lat 1992–1993, 2002–2004 i 2014–2016. Kielce 2019 Wydaw. UJK ss. 164, nlb. 2.

353. DUDEK Paweł: Gazety szkolne w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Radomsku. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 18: 2020 s. 151–165.
Lata 1992–2018.

354. FALKOWSKI Marcin Przemysław: Katechizacja w Archidiecezji Warszawskiej w latach 1992–2017. Wrocław 2021 Papieski Wydż. Teol. ss. 365, nlb. 1, il.

355. GAŁKA Bogusław W.: Realizacja zadań edukacyjnych przez Starostwo Powiatowe w Wałczu w latach 1998–2010. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej*. Nr 12: 2021 s. 127–146.

356. JĘDRZEJCZYK Aneta: Pociąg do dziennikarstwa. Krótka historia „Elektrowstrząsu”. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 18: 2020 s. 167–184.

Powstały w Zespole Szkół Elektro-Elektronicznych w Radomsku w 2004 r., początkowo jako e-gazetka szkolna, wersja drukowana od V 2009 r.

357. KOSZYK Irena: Bilans reformy edukacji 2016–2019. Kierunki i formy działań w mieście Opolu. [W:] *W trosce o edukację, kulturę i naukę. Księga jubileuszowa dedykowana z okazji 90. Urodzin Profesorowi Franciszkowi Antoniemu Markowi*. Opole 2020 s. 201–230.

358. MATYSZEWSKI Adam, Braszczyński Paweł Radosław: Wychowanie i misja. Historia salezjańskiego ruchu ewangelizacyjnego „Saruel” z Kutna-Woźniakowa. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 24: 2020 s. 95–143.

Od 1994 r.

359. POTOČAROVÁ Mária: Poland – Slovak regional relationships and development of minority Slovak schools in Poland in the Upper Orava region. *Forum Pedagogiczne*. 2020 nr 2 s. 211–224.

Lata 2001–2020.

360. ROSÓŁ Adam: Od socjalizmu do neoliberalizmu. Denacjonalizacja szkolnictwa wyższego w Polsce po roku 1989. [W:] *Społeczeństwo – kultura – wychowanie*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Sztumskiemu z okazji 90-lecia urodzin. Pod red. Felicjana Byłoka, Mirosława Łapota, Kazimierza Rędzińskiego. Częstochowa 2020 s. 339–352.

361. SKOCZYLAS Kazimierz: Szkoły im. Jana Pawła II w diecezji włocławskiej. *Studia Włocławskie*. T. 23: 2021 s. 590–609.

Lata 1991–2020.

362. SOLARZ Piotr: Stan szkolnictwa wyższego w Rzeczypospolitej Polskiej. *Karpacki Przegląd Naukowy*. 2021 nr 2 s. 13–27.

Lata 2018–2021.

363. TURŁO-BOBEREK Elżbieta: Działalność opiekuńczo-wychowawcza i kulturalno-oświatowa parafii pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 1990–2020. *Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie*. [T.] 22: 2021 s. 223–240.

364. WIŚNIEWSKI Edward: Szkolnictwo wyższe w Kołobrzegu w latach 1990–2015. *Rocznik Kołobrzegi*. Nr 2 2021 s. 82–101.

8. Oświata polonijna

365. BIAŁY Andrzej: Szkolnictwo polskie w Białoruskiej Socjalistycznej Republice Sowieckiej w latach 1921–1938. Zasięg, typologia, programy nauczania. [W:] *Europa Środkowo-Wschodnia jako obszar wielu kultur i polityk*. Studia historyczne i politologiczne ofiarowane Profesorowi Nikolajowi Iwanowowi. Pod red. Aleksandra Kwiatka i Zbigniewa Machelskiego. Opole 2020 s. 47–61.

366. BONUSIAK Andrzej: Szkoła polska w Chicago, jej historyczne funkcje, znaczenie i perspektywy na przyszłość. [W:] *Polacy w Chicago. Doświadczenie imigranta. Integracja, izolacja, asymilacja*. Pod red. Adama Walaszka. Warszawa 2020 s. 195–210.

367. BONUSIAK Andrzej: Tematyka religijna na łamach chicagowskiego „Głosu Nauczyciela”. *Limes*. Nr 12: 2019 s. 171–180.

368. BONUSIAK Andrzej: Z badań nad nazwami szkół polskich w Stanach Zjednoczonych Ameryki. *Krakowskie Studia Międzynarodowe*. [T.] 17: 2020 nr 1 s. 239–253.

XX–XXI w.

369. GAŚSIOROWSKI Andrzej R.: Młodzież polska Republiki Litewskiej 1918–1940. Olsztyn 2020 Wydaw. UWM ss. 395, il.

370. GLIŃSKI Waldemar: Szkolnictwo polonijne w Kanadzie w XIX–XX w. *Saeculum Christianum*. R. 28: 2021 t. 1 s. 149–157.

Toż. Cz. 2. *Tamże* t. 2 s. 222–231.

371. GOŁĘBIEWSKI Jacek: Szkolnictwo polskie w Stanach Zjednoczonych. *Studia Polonijne*. T. 42: 2021 s. 439–458.

372. HISTORIA ojczyzna i regionalizm na pograniczach. Pod red. Krzysztofa Nowaka i Józefa Szymeczka. Cieszyn–Czeski Cieszyn 2020 PTH; Kongres Polaków w Republice Czeskiej ss. 255.

Z treści: Iwanow Nikołaj: Polskojęzyczna oświata w Związku Sowieckim w latach 1925–1939 s. 13–26; Pokojaska Justyna, Hut Paweł: Polskie władze wobec potrzeb edukacyjnych Polaków na pograniczach Litwy, Białorusi i Ukrainy po 1989 roku s. 57–74; Wołkonowski Jarosław: Podręczniki do historii na Litwie w świetle państwowej polityki historycznej – aspekt polsko-litewski s. 89–108; Srebrakowski Aleksander: Czy istnieją trudne tematy w historii? Uwagi na temat prac Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji Ekspertów do badania problemów nauczania historii i geografii s. 109–120; Winnicki Zdzisław J.: Polska i Polacy we współczesnych białoruskich podręcznikach szkolnych i akademickich. Zarys problematyki s. 121–130; Szymeczek Józef: Projekty historyczne i edukacyjne Kongresu Polaków w Republice Czeskiej s. 171–180; Kłoneczyński Arnold: Nauczanie historii w szkołach mniejszości narodowych w krajach nordyckich na wybranych przykładach s. 191–202; Mlekodaj Anna: Edukacja regionalna na pograniczu polsko-słowackim s. 213–222; Ostrowski-Chahula Maria: Program nauczania przedmiotu „Historia i tradycje mniejszości polskiej” w polskich szkołach na Bukowinie rumuńskiej s. 223–228; Chlebek-Rolska Agnieszka: Miejsce i rola regionalizmu w edukacji historycznej po reformie oświaty na wybranym przykładzie s. 233–240.

373. KAMILEWICZ-RUCIŃSKA Danuta: Instytut Nauczycielski w Nowej Wilejce 1951–1961. Miejsce odrodzenia polskiej inteligencji na Litwie. Olsztyn 2021 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 240, il.

374. KAMIŃSKI Artur: Działalność kobiet w Związku Polaków „Zgoda” w RFN. *Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”*. R. 76: 2021 nr 4 s. 113–137.

375. KLIMASZEWSKI Zbigniew Tomasz: Wpływ „Głosu znad Niemna” – organu prasowego Związku Polaków na Białorusi, na kształtowanie propolskich postaw młodzieży. *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 27: 2018 nr 3 s. 89–109.

XX–XXI w.

376. KRASOWSKA Helena, Suchomłynow Lech Aleksy: Stan oświaty polskiej w Charkowskim Okręgu Konsularnym. *Edukacja Międzykulturowa*. 2021 nr 2 s. 103–122.
Lata 2001–2021.

377. ORZEŁ-DERĘŃ Kinga, Sufa Beata: Historia szkolnictwa polskiego w Brazylii na przykładzie wybranych stanów. *Annales Universitatis Paedagogicae. Studia Geographica*. [Vol.] 17: 2021 s. 159–174.

Lata 1631–1989.

378. PETROV Vladimir: Oświata i szkolnictwo polskie na łamach tygodnika „Głos znad Niemna na Uchodźstwie”. *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 27: 2018 nr 4 s. 147–159.

Lata 2015–2017.

379. PIETRZAK Jacek: Rola czasopisma „Junak” (1943–1947) w kształtowaniu postaw młodzieży szkół junackich na Bliskim Wschodzie. *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 27: 2018 nr 4 s. 113–129.

380. RADZISZEWSKA Maria: Towarzystwo Polskie Bratniej Pomocy i Czytelni Polskiej w Sużawie (1903–1953) i jego działalność kulturalno-oświatowa. [W:] Bukowina. Wspólne dziedzictwo kulturowe i językowe. Pod red. Heleny Krasowskiej, Magdaleny Pokrzyńskiej i Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk. Warszawa–Zielona Góra–Piła 2020 s. 177–194.

381. ŚLIWOWSKA Katarzyna: Polski Dom Dziecka w Bolszoi Jerbie. The Polish Orphanage in Bolshaya Yerba. Białystok 2020 Muzeum Pamięci Sybiru ss. 108, il., mapa. Muzeum Pamięci Sybiru.

382. ŚWIATEK Lilianna: Wydział Przedszkolny Komitetu do Spraw Dzieci Polskich w ZSRR w latach 1943–1946. *Zestawienie*. Nr 87: 2021 s. 15–44.

383. URLIŃSKA Maria Marta: Szkoła polska na obczyźnie – wielkie nadzieje i... szybki zmierzch. Krótka historia jednej placówki na Łotwie. *Edukacja Międzykulturowa*. 2021 nr 2 s. 123–137.

W Jēkabpils, lata 2001–2021.

384. ZABORSKI Maciej: Rola kardynała Mariana Jaworskiego w kształtowaniu świadomości religijnej i narodowej młodego pokolenia Polaków na Ukrainie. *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 27: 2018 nr 4 s. 63–74.

2. poł. XX w.

385. ZEMŁA-KAMISIŃSKA Monika: Szkolnictwo i wychowanie w Osiedlu Dzieci Polskich Balachadi–Dżamnarar w Indiach w latach 1942–1946. *Res Gestae*. [T.] 12: 2021 s. 165–191.

386. ZORMANOVÁ Lucie: Polské národnosti školství na Zaołši. Polskie szkolnictwo narodowe na Zaołziu. Katowice 2021 Wydaw. UŚ ss. 213, nfb. 3. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; 4013).

III. DZIEJE SZKÓŁ RÓŻNYCH STOPNI

1. Szkoły podstawowe i zakłady wychowawcze

387. 150-LECIE szkoły i 115-lecie strajku dzieci koźmińskich 1906/1907 Szkoły Państwowej nr 1 w Koźminie Wielkopolskim. Praca zbiorowa. Pod red. Michała Pietrowskiego. Koźmin Wielkopolski 2021 Drukarnia Projekt s.c. ss. 128, il.

Z treści: Kręgielski Władysław, Pietrowski Michał: Kalendarium szkoły za lata 1869–2006 s. 8–30; Pietrowski Michał: Strajk szkolny w Szkole Katolickiej w Koźminie s. 33–42; Pietrowski Michał: Przemówienie dr. Władysława Wyszynskiego na wiecu w Koźminie w obronie języka polskiego w 1907 r. s. 43–46; Kulka Bożena: Szkoła Podstawowa nr 1 w latach 2007–2020 s. 50–95; Sierszula Janina: Wykaz pracowników w roku jubileuszowym s. 100–104; Kręgielski Władysław: Biogramy dyrektorów i wicedyrektorów s. 105–119; Pietrowski Michał: Bibliografia s. 127–128.

388. 30-LECIE Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego w Trzcińcu 1991–2021. Red. Andrzej Połoński, Wiesław Psionka. Trzciniec–Piła 2021 Salezjański Ośr. Wychowawczy; Drukarnia Top-Offset sp. z o.o. ss. 194, il.

389. 70-LECIE Przedszkola w Woli Osowińskiej. Oprac. Krystyna Kożuch. Wola Osowińska 2020 Tow. Region. im. Wacława Tuwalskiego ss. 104, il.
Lata 1949–2019.

390. ALAGIERSKA Jolanta: Przedszkole... od starożytności do współczesności. *Karpacki Przegląd Naukowy*. Nr 33: 2020 s. 173–186.

391. BIESZKA Karol: Nauczyciele Publicznej Szkoły Powszechnej w Somoninie. *Kartuskie Zeszyty Muzealne*. Nr 4: 2019 s. 11–33.

Historia szkoły i biografie jej nauczycieli: Józefa Witosławskiego (1899–1939), Władysława Dąbrowskiego (1902–1939) i Ludwika Igielskiego (1898–1957).

392. CIEPLIK Kazimierz: Szkoła w Mnichowicach i jej nauczyciele. *Parantele*. Nr 6: 2021 s. 201–217.

Lata 1701–2000.

393. CZERWONKA Dagna: Działalność Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Toruniu w latach 1964–2020. Toruń 2021 Jagielloński Inst. Wydawniczy ss. 190, il. (Monografie Kolegium Jagiellońskiego).

394. DZIEJE szkoły podstawowej w Brześciu Kujawskim. Monografia jubileuszowa. Brześć Kujawski 2018 Wydaw. Krukowiak ss. 72, il.

Od 1918 r.

395. DZIURA Joanna: Działalność ochronki i Sejmikowego Domu Sierot w Tomaszowie Lubelskim w latach 1916–1935. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 9: 2020 s. 87–113, il.

396. GÓRKA-STRZAŁKOWSKA Anna: Szkoła dobra na wszystko. Funkcje opiekuńczo-wychowawcze szkoły w Warce. Warszawa 2021 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ss. 213, nlb. 2, il.

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kazimierza Pułaskiego w Warce, lata 2014–2020.

397. GRABOŃ Agnieszka: Od parafialnej do podstawowej. Historia szkoły w Radoczy w latach 1598–1989. Tomice 2021 Urząd Gm. Tomice ss. 137, il.

398. GROCHLA Beata, Grochla Marcin: Szkoła podstawowa w Kotulinie – historia i współczesność. *Rocznik Toszecki*. [R.] 2: 2018 s. 37–47.

XVIII–XXI w.

399. JOSZKO Bernard: Szkoła publiczna mniejszości polskiej w Kościeliskach. *Rocznik Powiatu Oleskiego*. Nr 12: 2019 s. 115–120.

Lata 1925–1939.

400. KOWALEWSKA Grażyna: Rodem z Rogajna. Kronika szkoły w Rogajnach 1916–1944. Rogajny–Warszawa 2019 SIGNI Zygfryd Słapik ss. 277, il.

401. KRONIKA szkolna Katolickiej Szkoły Podstawowej w Cisku. Red. tekstu i komentarze Piotr Zdanowicz. Cisek–Chmielno–Lwówek Śląski 2021 na zlec. Tow. Promocji i Rozwoju Wsi Cisek; Studio Blenda Grzegorz Głogowski ss. 198, nlb. 2, il.

Lata 1897–1942.

402. KRONIKI Szkoły Podstawowej nr 1 w Nidzicy (1946–1975). Wstęp i oprac. Maria Jolanta Radziszewska. Olsztyn 2021 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 257, tabl. 12, il.

403. KULWANOWSKI Leonard: Żegnaj „piątko”. Białystok–Hajnówka 2020 KAW; Urząd M. Hajnówka ss. 207, nlb. 1, il.

Szkoła Podstawowa nr 5 w Hajnówce, l. 1959–2017.

404. KUŹNIEWSKA Zofia Hanna: Zarys działalności Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 w Płocku na tle kształtowania się przepisów o wychowaniu i nauczaniu osób niepełnosprawnych umysłowo. *Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego*. [T.] 12: 2020 s. 185–200.

Od 1950 r.

405. LISSOWSKI Mirosław: Wspominam moją pierwszą szkołę. *Rocznik Mińskomazowiecki*. T. 28: 2020 s. 363–367.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Mińsku Mazowieckim, lata 1938–1940.

406. ŁBIK Lech, Derkowska-Kostkowska Bogna: Historia założenia i budowy dawnego Siecocińca Henryka Dietza do 1920 roku. *Materiały do Dziejów Kultury i Sztuki Bydgoszczy i Regionu*. Z. 20: 2019 s. 29–42.

W Bydgoszczy.

407. NOWAKOWSKI Józef: Dzieje szkoły i szkolnictwa podstawowego w Bądkowie. Od szkółki parafialnej w roku 1577 do obecnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego. Radom [2020] Wydaw. Nauk. Łukasiewicz – Inst. Technologii Eksploatacji ss. 293, il.
408. NOWICKA Irena: Zajęczki i Kurczaczki. Wspomnienia pierwszej kierowniczkii przedszkola w Jabłonowie Pomorskim. Jabłonowo Pomorskie–Wąbrzeźno 2021 Wąbrzeskie Zakłady Graficzne Sp. z o.o. ss. 83, il.
409. OCALIĆ od zapomnienia. 100-lecie Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Knapczyka-Ducha w Czerwiennem. Oprac. red. Małgorzata Kulawiak, Maria Miętus; aut. tekstów Maria Miętus [i in.]. Czarny Dunajec–Czerwiennie 2021 Gm. Czarny Dunajec; Centrum Kultury i Promocji Gm. Czarny Dunajec; Sołtys i Rada Sołecka wsi Czerwiennie ss. 87, il.
410. OLCZYK Jacek: Dzieje szkoły w Dzierżnikach. Rys historyczny wydany z okazji 80-tej rocznicy ukończenia budowy Szkoły Podstawowej w Dzierżnikach (1937–2017). Pątnów 2017 Urząd Gm. Pątnów ss. 48, il.
411. PIOTROWSKI W[alerian]: Przyczynek do historii szkoły podstawowej w Radzanowie. Cz. 2: Okres 1945–1965. *Radzanowski Zeszyt Historyczny*. Nr 4: 2020 s. 65–82.
Cz. 1. pt. Materiały do historii szkoły w Radzanowie. *Tamże*. Nr 3: 2019.
412. PODKOWA Donata: Kroniki „starej” szkoły. *Rocznik Toszecki*. [R.] 2: 2018 s. 83–88.
Historia kroniki szkoły w Toszku; lata 1883–1993.
413. PÓŁTORA wieku szkolnictwa pod górą Chełm. Tekst i red. Dorota i Wiesław Salamoniowie. Krosno 2021 Graffia Agencja Wydawniczo-Fotograficzna ss. 230, il.
Szkoła Podstawowa w Cieszynie, pow. strzyżowski.
414. RACZKOWSKI Michał: Materiały do Dziejów Szkoły Podstawowej im. Obrońców Ziemi Kujawskiej w Boniewie w Archiwum Państwowym w Bydgoszczy. *Rocznik Dobrzyński*. T. 14: 2021 s. 67–76.
415. RASIEWICZ Zbigniew, Ustyniak Adam: Z dziejów Szkoły Podstawowej w Niedzielsku/Bieniądzicach w stulecie jej powstania 1920–2020. Bieniądzice–Wieluń 2021 Szkoła Podstawowa im. Władysława Bełzy; Muzeum Ziemi Wieluńskiej ss. 148, nlb. 4, il.
416. RÓG Tomasz: Szkoła Podstawowa im. płk Bronisławy Wysłouchowej z Szabatowskich w Cieszanowie. Rzeszów–Cieszanów 2021 Wydaw. Edytorial; Szkoła Podstawowa im. płk Bronisławy Wysłouchowej z Szabatowskich ss. 127, nlb. 4.
417. RYKAŁA Alina: 110 lat SP w Zaborowie. *Kwartalnik Czudecki*. R. 20: 2018 nr 4 s. 8–9.
Szkoła podstawowa.
418. SKUPIEŃ Anna: Miejska Izraelicka Szkoła Powszechna w Poznaniu (1919–1939). *Kronika Wielkopolski*. 2019 nr 1 s. 17–28.
419. SZADY Joanna: Publiczna Szkoła Powszechna nr 29 w środowisku szkolnym Lublina w latach 1934–1939. *Rocznik Lubelski*. T. 45: 2019 s. 143–156.
420. SZAREK Henryk: Historia Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Wójcik w Wilkowyi w latach 2007–2017. Wilkowyja–[Garwolin] 2021 Gm. Garwolin ss. 400, tabl. 32, il.
421. SZKLAREK Sławomir: 7-klasowa Szkoła Powszechna w Jabłonninie–Legionowie w zachowanych pamiętkach rodzinnych. *Rocznik Legionowski*. T. 13: 2021 s. 82–98.

422. TORZEWSKI Marian: 75 lat historii Szkoły Podstawowej nr 3 we Wrześni 1945–2020 oraz 20 lat historii Gimnazjum nr 1 we Wrześni 1999–2019. Września 2021 Bibl. Publ. Miasta i Gm. we Wrześni ss. 322, il.

423. USAKIEWICZ Jarosław: 100 lat tradycji edukacyjnych w Mniu 1920–2020. Mieć 2020 [Maria Sikorska] ss. 442, il.
Historia szkoły podstawowej.

424. W ROPCZYCKIEJ szkole na „Górcie” już 35 lat. Praca zbiorowa. Pod red. Władysława Tabasza. Ropczyce–Dębica 2020 Drukarnia Millenium Mateusz Kasparek, Rafał Kasparek Spółka Jawna ss. 206, il.

425. [WASILEWSKA Wiesława]: Historia Przedszkola w Goworowie 1959–2021. W oczekiwaniu na przedszkole na miarę XXI wieku. Zebrała i opisała Wiesława Wasilewska. Goworowo–[Pułtusk] 2021 Wiesława Wasilewska; Wydaw. Aleksander ss. 36.

426. WOJNIAŁOWICZ Jerzy: Szkoła Podstawowa nr 10 w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Luboszewskiej 71. 1015–1976. Tomaszów Mazowiecki 2021 nakł. aut. ss. 64.

427. ZAKRZEWSKA Aldona Marta: Z badań nad stanem przedszkoli i szkół katolickich na Warmii i Mazurach po 1945 roku. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 39: 2020 No 1 s. 115–131.
Do roku szkolnego 2016/2017.

2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące

428. 50 LAT Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Bohaterów Westerplatte w Brzesku. Praca zbior. pod red. Anny Skoczek i Jerzego Soski; aut. tekstów: Marta Aleksiewicz-Drab [i in.]; oprac. książki absolwentów Patrycja Ptak-Żoła; oprac. osiągnięć sportowych Zbigniew Chyl. Brzesko 2019 ZSP nr 2 w Brzesku ss. 311, il., nuty.

429. AUSZ Mariusz: The Piarist school in Raseiniai. *Res Historica*. Nr 51: 2021 s. 289–312.
Kolegium Pijarów w Rosieniach (Litwa), lata 1743–1833.

430. BRODAKCI Jan: Kronika klasy VIII–IX Państwowej Szkoły Ogólnokształcącej w Oleśnie. Lata 1949–1952. *Rocznik Powiatu Oleskiego*. Nr 9: 2016 s. 200–231.

431. CZYŻ Robert: Nauczyciele historii a edukacja patriotyczna w Państwowym Gimnazjum Koedukacyjnym im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim w Drugiej Rzeczypospolitej. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 9: 2020 s. 147–171.

432. DZIEDZIC Stanisław: W blaskach Wołyńskich Aten. *Kwartalnik Kresowy*. R. 7: 2021 nr 2 s. 9–50.
Liceum Krzemienieckie.

433. GATNER Grażyna, Wyłęga-Grygierzec Beata: Dziesięciolecie wpisane w historię szkoły 2010–2020. Monografia Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Kępnie z okazji stulecia szkolnictwa zawodowego w powiecie kępińskim 1920–2020. Cz. 2. Kępno 2021 Agencja Poligraficzno-Reklamowa „Kora” ss. 221, il.

434. GOIK Henryk: Bukiet ze złotą różą. Pelplin 2021 Bernardinum ss. 139, il.
Zespół Szkół nr 1 w Żorach.

435. HISTORIA kołem się toczy... 30-lecie IV Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego w Grudziądzu. Oprac. Janusz Hinz [i in.]. Grudziądz 2021 IV LO im. Kazimierza Wielkiego ss. 75, il.
436. HISTORIE orłów klasy B 1965–1969. Legnica [2020] Wydaw. Edytor ss. 315, nlb. 2, il. I LO im. Tadeusza Kościuszki w Legnicy.
437. HOFFMANN Bogumił: Z historii Gimnazjum Państwowego w Chojnicach. Chojnice 2021 Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwoju i Współpracy Nauk. ss. 118, il. (Historyczne Pomniki Chojnic; t. 2).
B. Hoffmann (1890–1945).
438. HUMANICKA Halina: Pejzaż pamięci. III Gimnazjum, II Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. prof. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu-Zasaniu zatrzymane w kadrze. Rzeszów 2020 Wydaw. RS Druk ss. 302, il.
Lata 1905–2018.
439. JUBILEUSZ 100-lecia Państwowego Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Rawiczu. Rawicz 2020 Powerart ss. 79, il.
440. JULKOWSKA Violetta: IV Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej na poznańskich Ogrodach. Historyczny kontekst powstania dwóch lokalizacji szkoły. *Kronika Miasta Poznania*. 2021 [nr] 4 s. 137–159.
441. KOT Eugeniusz Piotr, Szobski Marek: Szkoło! Szkoło! Gdy cię wspominam. Wspomnienia Reytaniaków. Warszawa 2020 Joanna Tarasiewicz ss. 115, nlb. 1, il.
Antologia wspomnień uczniów VI LO im. Tadeusza Reytana w Warszawie z lat 1965–1969.
442. KSIĘGA pamiątkowa Liceum Ogólnokształcącego w Ustrzykach Dolnych 2011–2021. Zespół red. Marta Bylica [i in.]. Ustrzyki Dolne 2021 Andrzej Szczerbicki Bieszczadzka Agencja Reklamowo-Wydawnicza Barwa ss. 296, tabl. 16, il.
443. KUDŁACZ Maria: Dwie karty z historii szzymanowskiej szkoły Sióstr Niepokalanek w stuleciu 1918–2018. [W:] Nauka i wychowanie w szkołach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne. Tradycja i współczesność. Red. Siostra Macieja, Niepokalanka, Izabela Dzieciuch. Sandomierz 2020 s. 9–30. Liceum Ogólnokształcące.
444. KULA Ewa: Utworzenie Gimnazjum Towarzystwa „Przyjaciół Wiedzy” w Radomiu w 1917 roku. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 231–239.
445. MASZEWSKI Sławomir: Zarys dziejów Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Żyrardowie. Żyrardów 2021 LO im. Stefana Żeromskiego ss. 91, nlb. 1, il.
446. NALEPA Marek: Kołłątajowski program edukacji dziewcząt w Gimnazjum Krzemienieckim. [W:] Przemiany dyskursu emancypacyjnego kobiet. Seria I: Perspektywa środkowoeuropejska. Red. nauk. Anna Janicka, Corinne Fournier Kiss, Mariya Bracka; wstęp i układ tomu Anna Janicka. Białystok 2019 s. 53–70.
447. PAMIĘĆ i patriotyzm. I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej dla Ojczyzny wielkiej i małej. Red. i oprac. Piotr Kardys, Anna Wójcik, Iwona Wójcik. Skarżysko-Kamienna 2020 Stow. „Erbel–Szkoła Przyszłości” ss. 24, nlb. 1, il.
448. POMYKAŁA Danuta Barbara: Prywatne Gimnazjum im. św. Królowej Jadwigi w Mariówce 1999–2019. Mariówka 2021 Zgromadzenie Sióstr Służek Najśw. Maryi Panny Niepokalanej ss. 150, nlb. 2, il.

449. PYTKO Stanisław: Szkoło, szkoło, gdy cię wspominam... Gimnazjum nr 536 / Liceum im. Tadeusza Kościuszki we Włodawie. Włodawa–Chełm 2021 TAWA ss. 399, nlb. 1.

450. SADURSKI Ireneusz: Duchowni prawosławni nauczycielami Gimnazjum Lubelskiego w latach 1835–1865. *Rocznik Lubelski*. T. 45: 2019 s. 111–126.

451. STEHR Eliza: Gimnazjum mniejszości niemieckiej w Lesznie w latach 1920–1939. *Rocznik Leszczyński*. T. 21: 2021 s. 37–48.

452. STO wywiadów na stulecie. Wstęp Anna Szkopek; Red. Michał Berezka [i in.]. Ostrzeszów [2020] Wydaw. Redaktorów „Czarno na Białym” – czasopisma I Liceum im. Marii Skłodowskiej-Curie ss. 179, il.

Nauczyciele i uczniowie I LO im. Marii Curie-Skłodowskiej w Ostrzeszowie od 1920 r.

453. SZEWCZYK Izabela, Szewczyk Robert: Opowieść o szkole. LO im. Tomasza Zana w Pruszkowie. Pruszków 2021 Książnica Pruszkowska im. H. Sienkiewicza; LO im. Tomasza Zana ss. 166, nlb. 2, il.

454. TO CO było, nie minęło. 70 lat Liceum Ogólnokształcącego im. ks. Bolka I w Jaworze 1946–2016. Zespół red. Zyta Opalińska, Jadwiga Matusiak, Mieczysław Michalski, Władysław Woźniakiewicz. Jawor 2016 Studio Graficzne Piotr Kurasiak ss. 176, il.

455. TORUŃSKIE „Królewianki” o swojej szkole i sobie samych. Oprac., wstępem i przypisami opatrzyła Sylwia Grochowina. Toruń 2020 TNT ss. 238, nlb. 1, il.

II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Toruniu w l. 1945–2018.

456. UNIWERSYTECKIE Liceum Ogólnokształcące. Tomik absolwencki 2018–2021. Uczniowie i nauczyciele Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu. [Toruń] 2021 [Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące] ss. 280, il.

457. W CIENIU kasztanów. Cz. 2: I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ostrzeszowie 2001–2010. Red. Wiesław Przybyła. Ostrzeszów 2010 I LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ostrzeszowie; Oficyna Wydawnicza Kulewiak ss. 120, il.

Toż. Cz. 3: I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ostrzeszowie 2011–2020. Ostrzeszów 2020 ss. 168, il.

458. WIĘCEK Zbigniew: Z kart historii krośnieńskiego „Kopernika”. Krosno 2021 Krośnieńska Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o. ss. 62.

I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika.

459. WŁODAREK Andrzej, Zimny Mateusz: Szkoła w opactwie benedyktynek w Staniątkach w latach 1919–1953. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 165–188.

3. Szkoły zawodowe

460. 50-LECIE Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Michała Kleofasa Ogińskiego w Miechowie. Oprac. Anna Macheta. Miechów 2021 gryfita.pl Zbigniew Barczyński ss. 115, nlb. 1, il. Od 1970 r.

461. 60 LAT Medycznej Szkoły Policealnej Województwa Śląskiego w Zawierciu 1961–2011–2021. Oprac. Jadwiga Maciążek-Matysik; współpr. Renata Dusza [i in.]. Zawiercie 2021 PUHW „Axon” K. Nowak, M. Wilk ss. 60, il.

462. 75 LAT oświaty rolniczej. 65 lat Dolnośląskiego Zespołu Szkół w Bożkowie. Zespół red. Anna Antosz [i in.]. Bożków–Kłodzko 2021 Zakł. Poligraficzny „Perfekta” ss. 119, il.

463. 75 LAT Zespołu Szkół Elektryczno-Elektronicznych im. prof. Maksymiliana Tytusa Hubera w Szczecinie. Zespół red. Elżbieta Barańska, Agnieszka Korbań, Agata Nitek, Renata Zielenkiewicz. Szczecin 2020 Drukarnia Drucker ss. 286, il.

Toż. Wyd. 2. 2021.

Lata 1945–2020.

464. BOCHENSKI Waldemar: Centralna Szkoła Straży Granicznej w Górze Kalwarii (1928–1933). [W:] Na granicach Niepodległej. Straż Graniczna (1928–1939) w perspektywie 100-lecia odzyskania niepodległości. Pod red. Artura Ochała, Michała Ruczyńskiego. Szczecin 2020 s. 103–129.

465. BRODAKCI Grzegorz: 40 lat temu utworzono Liceum Medyczne w Oleśnie. *Rocznik Powiatu Oleskiego*. Nr 10: 2017 s. 219–220.

1977 r.

466. BUCZEK Katarzyna: Krzemieniecka Szkoła Mechaniki Praktycznej przy Gimnazjum/Liceum Wołyńskim. Zarys problemu. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 56: 2021 z. 2 s. 31–45.

467. DOMAGAŁA Maria: Historia Państwowej Szkoły Muzycznej w Lublińcu w 50 rocznicę jej powstania. Lubliniec–Gliwice 2021 Wydaw. Castle ss. 286, nlb. 2, il.

468. GOŁOTA Janusz: Państwowa Wędrowna Szkoła Rolnicza Żeńska w powiecie ostrołęckim (1935–1937). *Zeszyty Naukowe – Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe*. Z. 35: 2021 s. 93–99.

469. JACKOWSKI Edward: Państwowe Technikum Weterynaryjne w Łomży (1954–1959). *Ziemia Łomżyńska*. [R.] 15: 2021 s. 505–516.

470. JAGIEŁA Przemysław: 70 lat oleskiej „Rolniczówki”. Zarys historii szkoły. *Rocznik Powiatu Oleskiego*. Nr 10: 2017 s. 64–69.

Zał. w 1945 r., obecnie Zespół Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących.

471. KIJOWSKI Jerzy: Dzieje Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Józefa Psarskiego w Ostrołęce. Ostrołęka 2021 Zespół Szkół Zawodowych nr 1 im. Józefa Psarskiego; Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika; Studio B2 ss. 436, il.

Lata 1921–2021.

472. KOWSZEWICZ Anna, Kozłowska Beata: Zatrzymane w kadrze. 120 lat Ekonomika. Gniezno 2021 Stow. Przyj. Ekonomika ss. 175, il.

Zespół Szkół Ekonomicznych im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia.

473. KOZDROWSKI Stanisław: Szkoła Policyjna w Mostach Wielkich (1928–1939). [W:] 100-lecie polskiej Policji. Historia i współczesność. Referaty konferencyjne. Pod red. Janusza Gmi-truka, Zbigniewa Judyckiego, Tadeusza Skoczka. Warszawa 2019 s. 173–182.

474. KULIK Ewa: Zarys dziejów Szkoły Rolniczej (Ackerbauschule) w Popielowie. Rybnik 2020 Muzeum im. o. Emila Drobniego ss. 78, nlb. 2, il. (Zeszyty Rybnickie; 29).

Lata 1861–1919.

475. MAZUR Maciej: Historia szkoły rolniczej w Toszku. *Rocznik Toszecki*. [R.] 3: 2019 s. 91–101.

W l. 1922–1937.

476. MUSIAŁOWICZ Ryszard: Obozy wędrowne w Technikum Przemysłu Szklarskiego w Wołominie. *Rocznik Wołomiński*. T. 17: 2021 s. 175–184.

477. MUZYCZNY Lutomiersk. Sztuka – młodzież – wychowanie. 25 lat istnienia. Salezjańskie Szkoły Muzycznej w Lutomiersku 1996–2021. Teksty wprowadzające i red. Emilia Marecka-Kułąk. Warszawa 2021 Wydaw. Salezjańskie ss. 131, nlb. 1, il.

478. PIOTROWSKI W[alerian]: Szkoła Przysposobienia Rolniczego (SPR) w Radzanowie 1958–1975. *Radzanowski Zeszyt Historyczny*. Nr 4: 2020 s. 83–85.

479. RAMS Iwona: Zespół Szkół Nr 1 w Olkusz w latach 1900–2019 na podstawie szkolnej dokumentacji. Olkusz 2020 Drukarnia Grafpress ss. 252, il.

Szkoły zawodowe.

480. ROZBICKI Paweł Seweryn: 25 lat szkoły muzycznej w Wołominie. *Rocznik Wołomiński*. T. 16: 2020 s. 129–137.

Od 1995 r.

481. SIDOR Marek: Szkoła rolnicza w Dowspudzie w okresie międzywojennym. Cz. 1: Trudne i długie początki. *Rocznik Augustowsko-Suwalski*. T. 20: 2020 s. 51–68.

482. STULETNIA historia szkoły wacyńskiej w Radomiu opisana według kronik szkolnych i wspomnień nauczycieli. Wydanie jubileuszowe. Red. pracy zbiorowej Zenon Gierała, Tomasz Jagiełło; zespół autorski Julia Całek [i in.]. Kielce–Radom 2021 Wydaw. Jedność; Zespół Szkół Kształcenia Rolniczego w Radomiu ss. 515, il.

Z treści: Dwudziestolecie międzywojenne s. 11–45; Kronika uczniów rocznika 1939 s. 46–81; Oświata rolnicza w wacyńskiej szkole w okresie międzywojennym. Oprac. Urszula Galińska s. 82–93; Szkoła pod zarządem niemieckich władz wojskowych s. 94–104; Okres powojenny s. 105–150; Jak budowano nową szkołę w Wacynie s. 151–186; Kolejne 50-lecie szkoły wacyńskiej s. 187–224; Okres przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych s. 225–296; Schyłek Kolegium UMCS i powrót do szkoły wacyńskiej s. 428–448; Jesteśmy razem już sto lat s. 456–499; Bibliografia s. 500–508.

483. SUCHARKIEWICZ Katarzyna: Działalność częstochowskiej Szkoły Sztuk Pięknych w pierwszych latach powojennych. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 19: 2019/2020 s. 143–160. Lata 1945–1955.

484. SZKICE z historii Technikum Ekonomicznego, Liceum Ekonomicznego i Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 2 w Przasnyszu. Oprac. Edward Lemanowicz, Kazimierz Stryjewski, Barbara Zagożdżon. Przasnysz 2021 Tow. Przyj. Ziemi Przasnyskiej ss. 72, il.

485. SZKOŁA Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki w Gąbinie. Oprac. Jarosław Domagała. Gąbin 2021 Gąbińskie Stow. Kulturalne ss. 85, nlb. 1, il.

486. ZARAZIŃSKA Anna: Zespół Szkół Ekonomicznych w Wołominie w latach 2005–2021. *Rocznik Wołomiński*. T. 17: 2021 s. 55–84.

4. Zakłady kształcenia nauczycieli (z wyjątkiem szkół wyższych)

487. BARCZ Anna: Powiatowe Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Puławach jako holistyczny element profesjonalnego wsparcia zawodowego nauczycieli w polskim systemie oświaty. W roku jubileuszowym XX-lecia funkcjonowania placówki. Toruń 2021 Wydaw. Adam Marszałek ss. 234, il.

Od 2001 r.

488. CHAJKO Grzegorz: Seminarium Nauczycielskie Męskie w Starym Sączu i jego uczniowie w latach 1914–1920. *Studia Sandecjana*. T. 2: 2021 s. 221–254.

489. GŁOWACKI Marian: Kształcenie nauczycieli fizyki – od Studium Nauczycielskiego do Uniwersytetu. *Ziemia Częstochowska*. T. 46: 2020 s. 223–267.
W Częstochowie; od 1957 r.

490. GŁOWACKI Tadeusz, Klimek Alojzy J.: Studium Nauczycielskie w Przysusze 1983–1994. Przysucha 2020 Tow. Kulturalne im. Oskara Kolberga ss. 97, il.

491. KUPIŃSKI Krzysztof: Ideologiczny wymiar wychowania w Liceum Pedagogicznym w Koninie na podstawie zapisów kroniki szkolnej (1947–1950). *Polonia Maior Orientalis*. T. 8: 2021 s. 221–234.

492. SIENNICA naszej młodości. Państwowe Liceum Pedagogiczne we wspomnieniach absolwentów. Zespół red. Scholastyka Bartoszczak-Gadaj, Tadeusz Gnoiński, Andrzej Jaworski. Siennica 2020 Stow. Absolwentów i Wychowanków Szkół Siennickich ss. 230, nlb. 1, il.
Lata 1946–2019.

493. SITARZ Irena: Okruchy szkolnych wspomnień. Ostróda 2021 Oddz. Warmińsko-Mazurski Stow. Autorów Pol. ss. 74, il.
Liceum Pedagogiczne nr 4 w Lidzbarku Warmińskim, lata 1964–1971.

5. Szkoły wyższe

Akademia Dublańska

494. SROKA Stanisław Tadeusz: Akademia Dublańska 1855–1945. Kraków 2021 Wydaw. Uniw. Rolniczego w Krakowie ss. 528, il.

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy

495. NOWAK Anna: 40 lat Wydziału Kompozycji. Teorii Muzyki i Reżyserii Dźwięku 1980–2020. Bydgoszcz 2021 Wydaw. Uczelniane Akad. Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego ss. 200, il. Akad. Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego.

Akademia Muzyczna w Gdańsku

496. 50 LAT Katedry Kameralistyki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Red. Monika Karwaszewska. Gdańsk 2021 Akad. Muzyczna im. Stanisława Moniuszki ss. 286, il.

Treść: Prabuca-Firlej Anna: Wstęp s. 7–10; Historia Katedry Kameralistyki s. 11–37; Kierownicy Katedry Instrumentów Smyczkowych i Kameralistyki oraz kierownicy Katedry Kameralistyki: Kazimierz Wiłkomirski [1900–1995] s. 42–50; Roma Suchecki [1933–2003] s. 51–69; Tadeusz Kochański [1921–2002] s. 60–65; Henryk Kieszkowski [1927–2011] s. 66–72; Anna Prabuca-Firlej [ur. 1950] s. 73–95; Międzynarodowy Konkurs Muzyki Kameralnej im. Johanna Brahmsa s. 97–127; Międzynarodowy Festiwal Duetów Fortepianowych s. 129–152; Konferencje i sesje artystyczno-naukowe s. 153–182; Kursy mistrzowskie i cykle koncertowe s. 183–193; Pedagogia Katedry Kameralistyki s. 195–245; Wykaz nagród zdobytych przez studenckie zespoły kameralne Katedry Kameralistyki s. 247–286; Bibliografia s. 287–288.

Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie

497. 70 LAT Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie 1950–2020. 106 lat kierunku Architektury Wnętrz 1914–2020. Tekst Anna Dettloff; red. merytoryczna Jacek Cupryś, Anna Dettloff, Beata Gibała-Kapecka, Joanna Łapińska, Tomasz Weśółowski. Kraków 2020 Wydaw. Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie ss. 338, nlb. 2, il.

498. GRABOWSKA Joanna: Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie w latach 1945–1956. Warszawa 2018 IHN PAN; Oficyna Wydawnicza Aspra–JR ss. 415, nlb. 1, il. IHN PAN. (Monografie z Dziejów Oświaty; t. 50).

499. KRASNOWOLSKI Bogusław: Wydział Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie 1950–2020. Geneza, historia, znaczenia dla ochrony dziedzictwa. Kraków 2021 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych im. Jana Matejki ss. 295, il.

500. WSPOMINAJĄC Akademię. Wysłuchane, zapisane, okazane. Oprac. i red. Iwona Demko i Jacek Dembosz. Kraków 2021 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych im. Jana Matejki ss. 1039, nlb. 1, il.

Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi

501. KATEDRA Grafiki Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi 1971–2019. Red. Sławomir Ćwiek. Łódź 2020 Akad. Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Wydz. Sztuk Pięknych. Inst. Grafiki Artystycznej ss. 400, il. Akad. Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie

502. POMYŚLNYCH wiatrów. 50 lat historii Filii AWF w Białej Podlaskiej. Red. Teresa Jaślikowska-Sadowska. Biała Podlaska 2021 Akad. Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Filia w Białej Podlaskiej ss. 302, il.

Z treści: Władze na przestrzeni 50 lat s. 19–31; Zachowane w pamięci... s. 35–232; Biogramy s. 235–264.

Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku

503. ARCHIDIECEZJALNE Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku 1945–2020. Red. Marian Stankowski, Andrzej Proniewski, Tadeusz Kasabuła, Adam Szot. Białystok 2020 Wydaw. św. Jerzego ss. 95, nlb. 9, il.

Gdański Uniwersytet Medyczny

504. MEDICAL University of Gdańsk is people. 75 years. Concept and development Agnieszka Anielska, Bartosz Stachowski, Jolanta Świerczyńska-Krok, Adam Tuszyński; historical introduction Marek Bukowski. Gdańsk 2020 Medical Univ. of Gdańsk ss. 128, il.

Katolicki Uniwersytet Lubelski

505. JAKIE media? Konteksty, badania, postulaty. 10-lecie Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL. Red. Justyna Szulich-Kałuża, Olga Białek-Szwed. Lublin 2019 Wydaw. KUL ss. 350, il. KUL JP11.

Z treści: Klauza Karol, Gondek Maria: Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL – historia i współczesność s. 19–22; Szulich-Kałuża Justyna: Struktura IDiKS s. 23–26; Białek-Szwed Olga: Przegląd dorobku naukowego pracowników IDiKS s. 27–32; Historia IDiKS – fotogaleria s. 47–62.

506. KOŁO Polonistów S. K.U.L. 1919–2019. Szkice, wspomnienia, materiały. Red. Adam Fitas. Lublin 2020 Wydaw. KUL ss. 300, il. KUL JPII. Katedra Teorii i Antropologii Literatury.

Treść: Szkice: Fitas Adam: Koło polonistyczne, humanistyka i uniwersytet. Studium przypadku s. 11–28; Fert Józef Franciszek: Wokół „Polonisty” (1951–1973) s. 29–48; Japola Józef: „Archiwum Tłumaczeń z Teorii Literatury i Metodologii Badań Literackich” – kulisy przedsięwzięcia Koła Polonistów Studentów KUL s. 49–54; Leszczyński Zenon: Polonistyka kulowska w latach 1949–1954 w oczach ówczesnego studenta. Początki Sekcji Językoznawczej Koła Polonistów Studentów KUL s. 55–62; Gałęcki Zygmunt: Sekcja Językoznawcza Koła Polonistów Studentów KUL s. 63–82; Kaczmarek Wojciech: Szkic o historii Teatru Akademickiego KUL s. 83–92; Od wieczoru poetyckiego do Sceny Plastycznej. Z profesorem Stefanem Sawickim rozmawia Adam Fitas s. 93–104; Wspomnienia: Mazierski Andrzej: Koło Polonistów. Od wyboru papieża do stanu wojennego s. 107–116; Jarosińska-Buriak Katarzyna: „Możemy o tym opowiedzieć...” s. 117–122; Wilczek Monika: Drużyna połowa lat 90. – triumf wyobraźni s. 123–134; Krupa Kamil: „Słyszałem, że robicie ciekawe rzeczy...” s. 135–140; Materiały: Aneks do dziejów „Archiwum Tłumaczeń”. Oprac. Józef Jaopola s. 143–152; Kwiatkowski Dariusz: Kalendarium Koła Polonistów Studentów KUL (1919–2019) s. 153–272; Spis prezesów i kuratorów Koła Polonistów Studentów KUL (1919–2019). Oprac. Adam Fitas s. 273–274.

507. NAPIÓRKOWSKI Stanisław Celestyn: Jak św. Franciszek pracował na KUL-u czyli Franciszkanie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 1983–2004. Lublin 2020 Wydaw. KUL ss. 274. KUL.

Lotnicza Akademia Wojskowa

508. 95 LAT Szkoły Orłąt. Na tle rozwoju lotnictwa polskiego. Red. nauk. Marcin Kruszyński, Tomasz Osiński, Marcin Paluch. Dęblin 2020 Lotnicza Akad. Wojsk. ss. 453, il.

Z treści: Kruszyński Marcin: Co nam zostało z tamtych lat? O etosie „Szkoły Orłąt” z perspektywy „tu i teraz” s. 11–22; Marciniuk Andrzej: Przygotowanie specjalistyczne polskiego personelu latającego w okresie międzywojennym s. 23–40; Bogusz Dariusz: Samoloty szkolenia selekcyjnego 1918–2020 s. 41–60; Ochabska Katarzyna: Orzeł ze „Szkoły Orłąt”. Stanisław Skalski w Dęblinie s. 61–78; Płaczek Janusz: Uczestnik II wojny światowej – bohater bitwy o Anglię – generał brygady pilot Ludwik Krempa (1916–2017) s. 79–88; Płaczek Janusz: Major pilot Antoni Tomiczek (1915–2013) – ten, który dokonywał zrzutów dla Powstańców Warszawy s. 89–96; Jędrus Robert, Breszka Michał: Lotnicze gimnastyczne przyrządy specjalne w „Szkołe Orłąt”. Dawniej i dziś s. 97–106; Wójcicki Robert: Samolot TS-11 Iskra w szkoleniu podchorążych dęblńskiej „Szkoły Orłąt” s. 107–120; Żmigrodzka Małgorzata, Krakowiak Ewelina: Stewardesy z Dęblina s. 127–140.

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu

509. 20 LAT PWSW. Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu. Pod red. Eweliny Kasperskiej. Przemyśl 2021 Wydaw. PWSW ss. 297, il.

Z treści: Od szkoły katedralnej do Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu s. 17–54; Władze, Senat, Konwent, Rada Uczelni s. 55–68; PWSW we wspomnieniach pracowników i przyjaciół s. 69–93; Kierunki studiów s. 95–152; PWSW we wspomnieniach absolwentów s. 153–159; Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym s. 185–191; Współpraca międzynarodowa s. 193–199; Współpraca ze szkołami s. 201–204; Życie studenckie s. 205–216; In memoriam s. 219–226; Publikacje uczelniane s. 227–229; Struktura organizacyjna s. 231–233.

Politechnika Koszalińska

510. PAWŁOWSKI Piotr: Album Politechniki Koszalińskiej. Tradycja i nowoczesność. Koszalin 2021 Wydaw. Uczelniane Politech. Koszalińskiej ss. 106, nlb. 2, il. Politech. Koszalińska.

Politechnika Lwowska

511. PIŁATOWICZ Józef: Jewish Students at the Lviv Polytechnic until 1939 (statistical statement). *Historia i Świat*. Nr 9: 2020 s. 113–126.

Od 1874 r.

Politechnika Poznańska

512. JUBILEUSZ pięćdziesięciolecia Instytutu Inżynierii Lądowej Politechniki Poznańskiej 1970–2020. Pod red. Mieczysława Słowika i Iwony Jankowiak. Poznań 2020 Wydaw. Politech. Poznańskiej ss. 235, il.

Politechnika Warszawska

513. 100-LECIE Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Red. Paweł J. Kowalski, Wioleta Krupowicz, Andrzej Pachuta, Janina Zaczek-Peplinska. Warszawa 2021 Wyzd. Geodezji i Kartografii Politech. Warszawskiej; Oficyna Wydawnicza Politech. Warszawskiej ss. 96, il.
Od 1921 r.

Politechnika Wrocławska

514. JUBILEUSZ 75-lecia Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej. Warszawa 2021 Red. „Wiadomości Chemicznych” ss. 260, il. (Wiadomości Chemiczne. Biblioteka).

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

515. 100 LAT Katedry Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 1921–2021. Pod red. Katarzyny Niemirowicz-Szczytt. Warszawa 2021 Wydaw. SGGW ss. 145, il.

516. WIELĄDEK Weronika Marianna: Muzeum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 [nr] 1/2 s. 228–231.

Szkoła Podchorążych Piechoty

517. DĄBROWSKI Jerzy: Szkoła Podchorążych Piechoty. Zarys historii. Ostrów Mazowiecka 2020 Muzeum Kresów i Ziemi Ostrowskiej ss. 287, il. Muzeum Kresów i Ziemi Ostrowskiej. W Ostrowi Mazowieckiej; l. 1917–1939.

Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

518. 20 LAT Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku 2001–2021. Zespół red. Mateusz Kaczmarski [i in.]. Sanok 2021 Uczelnia Państ. im. Jana Grodka ss. 106, il.

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

519. BOETTNER-ŁUBOWSKI Rafał, Prymas-Józwiak Karolina: Rzeźba kierunek ludzie. Studiece Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Poznań 2021 Wydaw. Uniw. Artystycznego ss. 948, nlb. 3, il.

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

520. UNIWERSYTET Ekonomiczny w Poznaniu 1926–2021. O wartościach łączących pracowników, absolwentów i studentów. Opowieści oprac. Henryk Mruk. Poznań 2021 Uniw. Ekonomiczny ss. 201, nlb. 4, il.

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

521. JELENIOGÓRSKA akademicka szkoła gospodarki miejskiej – historia i dorobek. [Aut.] Ryszard Brol, Marian Maciejuk, Marek Obrębalski, Jerzy Zapart. Rocznik Jeleniogórski. T. 51: 2019 s. 247–258.

Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu; Od l. 70. XX w. do 2019 r.

Uniwersytet Gdański

522. 30 LAT Wydziału Chemii Uniwersytetu Gdańskiego. Historia, osiągnięcia, uznani uczeni i absolwenci. Red. Jerzy Błażejowski. Gdańsk–Sopot 2021 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 203.

523. BIEŃ Dominik: Znaczenie nadawane Uniwersytetowi Gdańskiemu w „Dzienniku Akademickim” w latach 1971–1974. *Wrocławskie Studia Politologiczne*. 2020 [nr] 29 s. 119–134.

524. UNIWERSYTET Gdański. Struktury, postacie, wydarzenia. T. 1–2. Pod red. Dominika Bienia. Gdańsk 2021 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 326, il.

Treść: Bień Dominik: Zamiast wstępu. Pytania o pamięć s. 7–12; Wydział Biologii UG – geneza i współczesność s. 11–76; Błażejowski Jerzy: Jubileusz 30-lecia Wydziału Chemii UG, 75-lecia gdańskiej chemii uniwersyteckiej s. 77–100; Wyszowski Andrzej: Instytut Geografii na Uniwersytecie Gdańskim s. 101–149; Żuk-Wieczorkiewicz Karolina: Początki Psychologii w Gdańsku. Psychologia w strukturach organizacyjnych Uniwersytetu Gdańskiego s. 151–171; Waleron Regina: Ile pamiętam z moich lat studenckich 1963–1969 (fragmenty) s. 173–218; Kuropatwiński Piotr: Przeminięło i se už ne vrati s. 219–228; Błaszowski Jerzy: Moje wspomnienia związane z gdańskimi uczelniami – WSP i UG s. 229–243; Cimek Gracjan: Rzecz o Profesorze Adamie Karpińskim, czyli ślady Mistrza w duchowości ucznia s. 245–248; Ciemny Maciej: Praktyk, który obroni doktorat, to na uczelni ewenement – rozmowa z Teresą Szarek s. 249–253; Ciemny Maciej: Z partyzantki do księgowości – rozmowa z Władysławem Szarkiem s. 255–262; Ciemny Maciej: I szło się w Tatry z kanapką... s. 263–272; Ciemny Maciej: Dominował po prostu rock – rozmowa z Krzysztofem Piekarskim s. 275–278; Burza Janusz: Moje związki z Wyższą Szkołą Pedagogiczną i Uniwersytetem Gdańskim w latach 1967–1972 s. 279–316; Wspomnienia profesorów Wydziału Filologicznego UG. Zebrań i oprac. Anna Malcer-Zakrzacka s. 317–327.

Toż T. 2 ss. 342, il.

Treść: Bień Dominik: Od redaktora „Uniwersytet Gdański – struktury, postacie, wydarzenia” s. 7–14; Bień Dominik: Geneza Uniwersytetu Gdańskiego s. 15–23; Dmochowski Tadeusz: Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (1990–2019) s. 25–99; Rutka Ryszard: Kierunki badań i szkolnictwa w zakresie zarządzania na Uniwersytecie Gdańskim w latach 1970–2018 s. 101–134; Rancew-Sikora Dorota, Szutta Natasza, Łosiewicz Małgorzata: Instytuty Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego s. 135–147; Grzybowski Romuald: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego w latach 1975–2018. Zarys dziejów s. 149–172; Dmochowski Tadeusz: Instytut Politologii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego w latach 2002–2019; Brandt Marian: Trudne początki gdańskiej germanistyki s. 195–204; Milewski Stanisław, Kamińska Barbara: Czterdzieści lat kształcenia logopedów na Uniwersytecie Gdańskim s. 205–229; Landowski Zbigniew: Centrum Studiów Azji Wschodniej (CSAW) – prekursor orientalistyki i azjznawstwa na Uniwersytecie Gdańskim s. 231–258; Czechowska-Derkacz Beata: Uniwersytet Gdański w mediach. Wizerunek i kształtowanie polityki informacyjnej s. 259–277; Płuciennik Monika, Siekierska Anna: Akta osobowe z zasobu Archiwum Uniwersytetu Gdańskiego jako źródła do badań gdańskiego środowiska naukowego s. 279–297; Kijewska Barbara: Janina Jauer [1931–2017] – filozofka i działaczka opozycyjna w konfrontacji z XX-wieczną historią s. 299–310; Kijowski Maciej: „Panie Kolego...”. Słowo o Profesorze Jerzym Młynarczyku [1931–2017] s. 311–320; Bień Łukasz: Czasopismo „Bulaj” jako organ Socjalistycznego Związku Studentów Polskich oraz forum wymiany poglądów społeczności akademickiej na Uniwersytecie Gdańskim w latach 1978–1979 s. 321–343.

525. UNIWERSYTET Gdański w latach 1970–1995. Wybór dokumentów. Wybór i oprac. Dominik Bień. Gdańsk–Sopot 2021 Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 304.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

526. KRASOWSKI Krzysztof: Nauka i nauczanie prawa na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego na tle innych uniwersyteckich szkół prawniczych w Polsce w latach 1919–1939. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 72: 2020 z. 2 s. 143–171.

527. KRÓL Magdalena: Memoria universitatis. Upamiętnienie uczonych poznańskiego Uniwersytetu w latach 1919–2019. Współpr. Danuta Zydorek. Poznań 2021 Wydaw. Nauk. UMK ss. 855, il.

528. MALIGRANDA Lech, Wnuk Witold: 100 lat matematyki na Uniwersytecie w Poznaniu 1919–2019. Poznań 2021 Wydaw. Nauk. UAM ss. 567, nlb. 1, il.

529. PILARCZYK Zbigniew: Powszechnie wykłady uniwersyteckie, czyli jak Uniwersytet Poznański służył regionowi. *Kronika Wielkopolski*. 2019 nr 2 s. 5–16.
Lata 1918–2015.

530. PROTOKOŁY posiedzeń Senatu Uniwersytetu Poznańskiego 1919–1939. T. 1: 19 VI 1919–17 VII 1925. Wyd. Anna Domalanus, Irena Mamczak-Gadkowska, Monika Sak, Aleksandra Wysokińska. Poznań 2019 Wydaw. Nauk. UAM ss. XLI, nlb. 1, 840, nlb. 4, tabl. 10. (Źródła do Dziejów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).
Toż. T. 2: 4 IX 1925–7 VII 1931. Poznań 2020 ss. XXXVII, nlb. 1, 764.

531. PROTOKOŁY posiedzeń Senatu Uniwersytetu Poznańskiego 1919–1939. T. 3: 11 IX 1931 – 21 IX 1939. Wyd. Anna Domalanus, Irena Mamczak-Gadkowska, Monika Sak, Aleksandra Wysokińska. Poznań 2021 Wydaw. Nauk. UAM ss. XLII, 692, nlb. 1. (Źródła do Dziejów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).
T. 1. 2019.

532. SIERPOWSKI Stanisław, Malinowski Józef: Vivat academia! 30 lat działalności Stowarzyszenia Absolwentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań 2021 Bogacki Wydaw. Nauk. ss. 174, nlb. 1, il.

533. SKOCZYŁAS Janusz: Nauki geologiczne w Wielkopolsce. W 100-lecie akademickiej geologii w Poznaniu. *Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój*. T. 28(53): 2019 s. 51–80.

Uniwersytet Jagielloński

534. BIELICKI Janusz: Pierwsi zacy Uniwersytetu Krakowskiego z Czerska i jego okolic. *Rocznik Nadwiślańskiego Urzecza*. T. 3: 2020 s. 97–108.

535. GRAFF Tomasz: Biskupi krakowscy wobec Uniwersytetu Krakowskiego w dobie pierwszych królów elekcyjnych – zarys problematyki. [W:] *Kościół w społeczeństwie w Czechach i w Polsce w średniowieczu i w epoce nowożytnej*. Red. Wojciech Iwańczak, Agnieszka Januszek-Sieradzka, Janusz Smołucha. Kraków 2020 s. 69–98.

536. RYŚ Jan: Kraków Academy. The Crown's Main School in the years 1773–1795. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 77–107.

537. ZDANEK Maciej: „Mater sapiens”. Znaczenie Uniwersytetu Krakowskiego w dziejach Polski w świetle laudacji Michała Siejkowskiego OP z 1748 roku. [W:] *Dominikanie o Polsce i Polakach od XIII do XX wieku*. Red. Tomasz Gałuszka, Katarzyna Matyja. Poznań 2020 s. 239–256.

538. ZŁOTA księga Wydziału Chemii. T. 3: Wydział Chemii UJ w latach 2000–2021. Pod red. Alicji Rafalskiej-Łasochy. Kraków 2021 Wydaw. Antykwa ss. 509, il. T. 1–2. 2008.

Uniwersytet Lwowski

539. KRZYŻOWSKI Tomasz: Nauczanie języka ormiańskiego na Uniwersytecie Lwowskim w latach 1904–1939. *Lehahayer*. T. 7: 2020 s. 259–281.

Uniwersytet Łódzki

540. PUŚ Wiesław: Zarys historii Uniwersytetu Łódzkiego 1945–2020. Wyd. 2., popr. i uzupeł. Łódź 2020 Wydaw. UŁ ss. 428, il.
Toż plik tekstowy PDF (6 MB).
Wyd. 1. 2015.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

541. ŁOSOWSKA Anna: Marzec 1968 na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przebieg, sankcje, następstwa. *Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej*. T. 13: 2020 s. 245–274.

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

542. 100-LECIE Katedry Biofizyki Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Pod red. Leszka Kubisza i Doroty Hojan-Jezierskiej. Poznań 2021 Wydaw. Nauk. Uniw. Medycznego im. Karola Marcinkowskiego ss. 152, nlb. 3. Uniw. Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

543. KATEDRA Farmacji Fizycznej i Farmakokinetyki. Historia, nauka, dydaktyka. Oprac. Franciszek K. Główka, Katarzyna Kosicka-Naworzyń. Poznań 2021 Wydaw. Nauk. Uniw. Medycznego im. Karola Marcinkowskiego ss. 210, nlb. 2, il.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

544. GŁUCHOWSKI Jan: Zagraniczne pobyty akademickie pracowników UMK w okresie PRL-u. Toruń 2021 Wydaw. Nauk. UMK ss. 229, il.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

545. JUBILEUSZ 100-lecia akademickich studiów rolniczo-leśnych w Poznaniu. 100 lat akademickich studiów rolniczo-leśnych 1919–2019. Red. Grażyna Adameczyk, Iwona Cieślík, Lidia Golik, Anna Zielińska-Krybus. Poznań 2020 Wydaw. Uniw. Przyrodniczego ss. 107, nlb. 1, il.

Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

546. DZIAŁALNOŚĆ Katedry Hodowli Koni Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. [Aut.] Kazimierz Kosiniak-Kamysz, Jarosław Łuszczynski, Bogusława Długosz, Magdalena Pieszka, Zenon Podstawski. Kraków 2021 Wydaw. Uniw. Rolniczego ss. 174, il. Lata 1992–2014.

547. UNIWERSYTET Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Jubileusz 45-lecia Oddziału i Wydziału Technologii Żywności. Red. wyd. Joanna Śliwińska, Tomasz Tarko, Gabriela Zięć. Kraków 2019 Oddz. Małopolski Pol. Tow. Technologów Żywności ss. 187, il.

Uniwersytet Rzeszowski

548. AKADEMICKA pedagogika w Rzeszowie. 1969–2019. Jubileusz pięćdziesięciolecia. Oprac. Andrzej Meissner, Ryszard Pęczkowski, Marta Wrońska. Rzeszów 2021 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 358, nlb. 1, il.

549. GRATA Paweł: Dwadzieścia lat minęło... Kalendarium Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów 2021 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego ss. 438, il.

Uniwersytet Szczeciński

550. FRĄCKOWIAK Piotr, Gaziński Radosław: Dzieje szczecińskiej ekonomii. T. 1: Trudne początki (1946–1955). Szczecin 2021 Wydaw. Uniw. Szczecińskiego ss. 177, il.

551. PÓŁTORAK Kazimierz: Akademicka teologia w Szczecinie – oczami zaangażowanego świadka. Proces „akademickiej” teologii w Szczecinie w latach 1992–2003. Od Wyższego Seminarium Duchownego do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Gryfice–Legnica 2021 Diec. Centrum Edukacyjne w Legnicy ss. 65, nlb. 2.

Uniwersytet Śląski

552. DZIUBA Adam: Kontrolować naukę. Służba Bezpieczeństwa wobec Uniwersytetu Śląskiego. *CzasyPismo*. 2021 nr 1 s. 106–116.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

553. 20 LAT Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Red. Jarosław Dobkowski, Piotr Majer, Tomasz Majer. Olsztyn 2021 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 343, il. (Monografie Wydziału Prawa i Administracji UWM).

Treść: Decyzje Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów s. 33–37; Składy Kolegiów dziekańskich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 39–42; Biogramy Dziekanów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 43–63; Majer Piotr: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w retrospekcji s. 65–150; Katedry i Dziekanat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 151–214; Krzywkowska Krystyna: Studencki ruch naukowy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 215–219; Pracownicy Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w latach 2001–2020 s. 221–232; Wykaz osób, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora i stopień doktora habilitowanego s. 233–254; Majer Piotr, Majer Tomasz: Kronika Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 255–317; Podstawowe informacje o Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 319–343.

554. PAMIĘĆ maluje przeszłe lata. Pół wieku olsztyńskiej polonistyki (1969–2019). Red. Joanna Chłosta-Zielonka, Iwona Maciejewska. Olsztyn 2019 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego ss. 468.

Numer specjalny czasopisma „Prace Literaturoznawcze” z okazji jubileuszu 50-lecia olsztyńskiej polonistyki. Z treści: Chłosta-Zielonka Joanna: Wstęp s. 5–7; Iglński Grzegorz: Narodziny i metamorfozy olsztyńskiej polonistyki: Z myślą o nauczycielach s. 11–20; Początki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie s. 20–24; W poszukiwaniu miejsca. Wydział Humanistyczny s. 25–27; Powstanie Zakładu Filologii Polskiej s. 27–37; Narodziny Instytutu Filologii Polskiej s. 37–46; Przeobrażenia instytutu jako jednostki uniwersyteckiej s. 46–67; Rozwój naukowy pracowników – główne kierunki badań, konferencje i granty: Maciejewska Iwona: Filologia polska w czasach WSN i WSP s. 69–88; Maciejewska Iwona, Naruszewicz-Duchlińska Alina, Rutkowski Mariusz: Badania naukowe na polonistyce uniwersyteckiej (1999–2019) s. 88–102; Konferencje naukowe w minionym pięćdziesięcioleciu. Oprac. Iwona Maciejewska i Alina Naruszewicz-Duchlińska

s. 102–118; Projekty naukowe realizowane przez olsztyńskich polonistów. Oprac. Mariusz Rutkowski s. 118–129; Bialik Kamila: Katedra Bohdana Głuszcza [1936–2016] s. 161–174; Olsztyńska Polonistyka z perspektywy wykładowców s. 175–210.

Uniwersytet Warszawski

555. 70 LAT muzykologii na Uniwersytecie Warszawskim. Red. Agnieszka Leszczyńska. Warszawa 2021 Inst. Muzykologii Uniw. Warszawskiego; Wydaw. Nauk. Sub Lupa ss. 107, nlb. 4.

556. 100 LAT fizyki. Od Chożej do Pasteura. Księga wspomnień. Red. nauk. Andrzej Kajetan Wróblewski. Warszawa 2021 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego ss. 505, nlb. 2, il.
Wydział Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego.

557. ALBUM studentów i absolwentów Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. Rocznik 1966–1971. Praca zespołowa. [Aut. artykułów] Andrzej Stanisław Cieplak [i in.]. Wyd. 2 rozsz. [Gdynia] 2021 Teresa Jermolińska-Szczepańska ss. 244, il.
Wyd. 1. 2020.

558. NAUKI społeczne na Uniwersytecie Warszawskim. Red. nauk. Marek Wąsowicz. Warszawa 2020 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego ss. 538, tabl. 1 karta złożona, il. (Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816–2016).

Treść: Wąsowicz Marek: Uwagi wstępne s. 11–20; Ekonomia: Leszczyńska Cecylia: Ekonomia na Uniwersytecie Warszawskim w XIX w. i w Drugiej Rzeczypospolitej s. 21–40; Koryś Piotr: Ekonomia doby socjalizmu. Wydział Ekonomii w latach 1945–1981 s. 41–62; Wilkin Jerzy: Nauki ekonomiczne po okresie przełomu lat 80. i 90. XX w. s. 63–80; Politologia: Ulicka Grażyna: Genealogia nauk politycznych na Uniwersytecie Warszawskim po II wojnie światowej s. 101–120; Ulicka Grażyna: O dorobku nauk o polityce s. 121–148; Bieleń Stanisław: O dorobku nauki o stosunkach międzynarodowych s. 149–162; Firlić-Fesnak Grażyna: O dorobku nauki o polityce społecznej s. 163–180; Wojtaszczyk Konstanty Adam: O dorobku europeistyki s. 181–188; Kozieł Andrzej: Dziennikarstwo na Uniwersytecie Warszawskim s. 189–204; Psychologia: Lewicka Maria: Historia Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego s. 205–300; Socjologia: Wawrzyniak Joanna: Wprowadzenie s. 301–304; Sulek Antoni: Historia socjologii na Uniwersytecie Warszawskim – od Szkoły Głównej do naszych dni s. 305–386; Krzemiński Ireneusz: Socjologowie z Uniwersytetu Warszawskiego wobec Solidarności s. 387–402; Raciborski Jacek: Po przełomie 1989 r.: konsolidacja demokracji jako wielki temat uniwersyteckiej socjologii warszawskiej s. 403–414; Bucholc Marta: Socjologia na Uniwersytecie Warszawskim „w sieciach” społecznych s. 415–430; Prawo: Wąsowicz Marek: Prawo s. 431–518.

559. ORACKI Tadeusz: W labiryncie poszukiwań biograficznych (wybór prac z lat 1957–2017). Szkic do portretu Józef Borzyszkowski. Gdańsk 2020 Inst. Kaszubski; we współpr. ze Stacją PAU w Gdańsku ss. 319, nlb. 1, il.

Z treści: Mazury i Warmiacy jako profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1818–1831. (Z zagadnień wkładu Mazurów i Warmiaków do nauki i kultury polskiej w XIX wieku) s. 41–85.

560. SCHILLER-WALICKA Joanna: Nauki humanistyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Pierwsze stulecie 1816–1915. Warszawa 2020 Wydawnictwa UW ss. 267, il. (Monumenta Universitatis Varsoviensis 1816–2016).

Drugie stulecie pod hasłem tytułowym: Nauki humanistyczne na Uniwersytecie Warszawskim.

561. SZUDY Józef: 100 lat optyki na Uniwersytecie Warszawskim 1921–2021. Warszawa 2021 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego ss. 205, nlb. 2, il.

562. WSPOMNIENIE o stanie wojennym na Uniwersytecie Warszawskim. Red. nauk. Tomasz Ochowski, Izabella Łęcka. Warszawa 2021 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego ss. 203, il.

Uniwersytet Wileński

563. DZIEJE Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (1919–1939). T. 1. Red. Anna Supruniuk i Józef Szudy. Toruń 2020. Wydaw. Nauk UMK ss. 606, nlb. 2. (Dzieje Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie 1919–1939; t. 6).

Treść: Sokala Andrzej: Przedmowa Rektora UMK s. 9–12; Wstęp s. 13–15; Supruniuk Anna, Szudy Józef: Powstanie i rozwój Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego USB w Wilnie s. 21–181; Duda Roman: Matematyka na USB w Wilnie s. 183–269; Strobel Andrzej: Astronomia i metodologia na USB w Wilnie s. 271–343; Szudy Józef: Fizyka na USB w Wilnie s. 345–499; Lichocka Halina: Chemia na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie s. 501–607.

Toż. T. 2 ss. 497, nlb. 1, il.

Treść: Wójcik Zbigniew Jerzy: Nauki o Ziemi (geologia, geografia i dyscypliny pokrewne) na USB w Wilnie s. 13–119; Zemanek Alicja, Köhler Piotr: Botanika na USB w Wilnie s. 121–289; Bylicka Joanna: Zoologia na USB w Wilnie s. 291–383; Supruniuk Anna, Szudy Józef: Anatomia porównawcza i biologia ogólna na USB w Wilnie s. 385–421.

564. JAKUBÉNAS Regina: Początki położnictwa w Akademii Wileńskiej w XVIII wieku w świetle badań archiwalnych. [W:] Przemiany dyskursu emancypacyjnego kobiet. Seria I: Perspektywa środkowoeuropejska. Red. nauk. Anna Janicka, Corinne Fournier Kiss, Mariya Bracka; wstęp i układ tomu Anna Janicka. Białystok 2019 s. 71–80.

565. KAMIŃSKA Janina: The Vilnius University in the days of the Commission of National Education (1773–1794). *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 55: 2018 s. 109–124.

566. KĄDZIELA Piotr: Katedra Ginekologii i Położnictwa na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach Drugiej Rzeczypospolitej. *Almanach Historyczny*. T. 23: 2021 z. 2 s. 299–318.

567. OPACKI Zbigniew: Rok 1918 – transfer polskich uczonych z Rosji do szkolnictwa akademickiego Rzeczypospolitej. Przypadek Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. [W:] Rok 1918. Odrodzona Polska i sowiecka Rosja w nowej Europie. T. 2. Red. Leszek Zasztowt, Jan Szumski. Warszawa 2019 s. 181–194.

568. OPACKI Zbigniew: Wokół genezy idei odbudowy Uniwersytetu Wileńskiego. Struktura społeczno-zawodowa wileńskiego środowiska inicjatorów wskrzeszenia uczelni. [W:] Rok 1918 w mojej wsi, w moim mieście, w moim kraju, w moim świecie. Red. nauk. Piotr Derengowski. Gdańsk–Sopot 2020 s. 58–76.

569. OPACKI Zbigniew: Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939. Struktura, kadra, osiągnięcia naukowo-dydaktyczne. Gdańsk–Sopot 2021. Wydaw. Uniw. Gdańskiego ss. 713.

570. PRAŠMANTAITĖ Aldona: Uniwersytet Wileński wobec beneficjów kościelnych. Marcin Poczobut-Odlanicki SJ (1728–1810) na urządzie proboszcza oniksztyńskiego. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 57: 2020 s. 151–173.

571. ZIMNOCH Katarzyna: Studenci Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w świetle polskich jednodniówek akademickich dwudziestolecia międzywojennego. [W:] Historia, tradycja, pamięć. Prace ofiarowane Profesorowi Józefowi Maroszkowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Ewy Rogalewskiej. Białystok–Supraśl 2020 s. 391–406.

Uniwersytet Wrocławski

572. KSZTAŁCENIE nauczycieli w Uniwersytecie Wrocławskim. Księga jubileuszowa Centrum Edukacji Nauczycielskiej 2000–2020. Red. Andrzej Krajna, Leszek Ryk, Krystyna Sujak-Lesz. Wrocław 2021 Atut ss. 370, il. Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniw. Wrocławskiego.

Warmińskie Seminarium Duchowne „Hosianum”

573. KILANOWSKI Andrzej: Warmińskie Seminarium Duchowne „Hosianum” w narracji piśma kleryckiego „Serce Warmii” (1984–1989). *Studia Elbląskie*. T. 22: 2021 s. 581–617.

Wojskowa Akademia Techniczna

574. 50 LAT minęło... Retrospekcje absolwentów Wydziału Cybernetyki WAT rocznik 1970. Red. Tomasz Michałowski, Piotr Zaskórski. Warszawa 2021 WAT ss. 145, il.

575. 70 LAT Wydziału Elektroniki Wojskowej Akademii Technicznej. Praca zbiorowa T. 1–2. Pod red. Andrzeja Dukaty. Warszawa 2021 Wojsk. Akad. Techniczna ss. XIX, nlb. 1, 499.

Treść: Wspomnienia o pracy i studiach s. 1–51; Historia Wydziału s. 51–215; Jednostki organizacyjne w latach 1951–2011 s. 217–362; Jednostki organizacyjne w latach 2012–2021 s. 363–499.

Toż. T. 2 ss. XI, 488.

Treść: Wydział Elektroniki dzisiaj s. 1–60; Biogramy s. 61–201; Wykaz publikacji pracowników i studentów s. 203–254; Wykazy [m.in. osób, które uzyskały tytuły naukowe oraz absolwentów] s. 255–486; Bibliografia s. 487–488.

576. WŁODARKIEWICZ Wojciech: Działalność dydaktyczna i naukowa Wydziału Cybernetyki Wojskowej Akademii Technicznej w latach 1968–2019. Warszawa 2020 Wojsk. Akad. Techn. ss. 414, il.

Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk

577. WOJCIECHOWSKI Jan Stanisław: Profesor Halina Taborska w Pułtusk, czyli ostatni inteligentki „zajazd” na Mazowszu. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 96–106.

Działalność w l. 1999–2006 w Wyższej Szkole Humanistycznej (obecnie Akademia Humanistyczna) w Pułtusk.

Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej

578. FIDES, Ratio et Patria. 20 lat WSKSiM. Kalendarium 2001–2021. Ewa. Katarzyna Cegielska, Tadeusz Rydzik. Toruń 2021 Wyższa Szkoła Kultury Społ. i Medialnej ss. 142, nlb. 10, il.

Wyższa Szkoła Rolnicza im. Haliny w Żabikowie

579. BOKSA Michał: Kolebka wielkopolskich studiów rolniczych. W 150-lecie utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej im. Haliny w Żabikowie. *Kronika Wielkopolski*. 2020 nr 3/4 s. 7–29.

Rozpoczęła działalność 21 XI 1870 r.

IV. BIOGRAFIE

1. Zbiory życiorysów

580. BŁASZCZYK Grzegorz: Polscy farmaceuci na Uniwersytecie Dorpackim (Juriewskim) do 1918 roku i ich dalsze losy. Słownik biograficzny. Poznań 2021 UAM ss. 530.

581. CIEPIELA Hanna: Galeria Lubuskich Pedagogów. Gorzów Wielkopolski 2021 Wydaw. Woj. Ośr. Metodycznego ss. 91, tabl. 13.

582. DZIEKANI Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Red. Antoni Dębiński [i in.]. Wyd. 2. popr. i uzup. Lublin 2021 Wydaw. KUL ss. 334, il. KUL. Wydz. Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji. Wyd. 1. 2008.

583. GAJEWSKI Wojciech: Kadra pedagogiczna szkolnictwa średniego w województwie śląskim (1975–1991). *Scripta Historica*. Nr 26: 2020 s. 81–98.

584. HARCERSKI krzyż. W hołdzie katowickim instruktorom. Red. Ewa Żurawska. Katowice–Bielsko-Biała 2018 Stow. Ruchu Harcerskiego „Czuwaj”. Krąg Terenowy; Wydaw. Cum Laude ss. 104, il.

Słownik biograficzny, l. 1900–2015.

585. JAKŚ-IVANOVSKA Magdalena: Profesorowie Uniwersytetu Poznańskiego 1919–1939. Poznań 2021 Wydaw. Nauka i Innowacje ss. 435, il. UAM. (Monografie; 8).

586. KOMENDANCI i wizytatorzy Lubelskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego – „Ul Zboże” Szarych Szeregów 1939–1944. Red. Stanisław Jan Dąbrowski. Lublin 2020 Chorągiew Lubelska Zw. Harcerstwa Pol.; Lubelski Oddz. Stow. Szarych Szeregów ss. 73, nlb. 5, il.

Treść: Dąbrowski Stanisław Jan: Wstęp s. 7–8; Komendanci Lubelskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego – „Ul Zboże” Szarych Szeregów 1939–1944: Dąbrowski Stanisław Jan: Komendanci Lubelskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego – Szarych Szeregów 1939–1944 s. 11–17; Dąbrowski Stanisław Jan: Tadeusz Eugeniusz Kozłowski „Jan” [1904–1941] s. 19–20; Dąbrowski Stanisław Jan: Kazimierz Tomiło [1916–1983] s. 21–22; Muszyński Zbigniew: Lesław Antoni Władysław Eustachiewicz „Ksawery”, „Jerzy” [1913–1998] s. 23–25; Dąbrowski Stanisław Jan: Henryk Ostrowski „Burlaj”, „Kos”, „Heniek” [1919–1995] s. 27–31; Dąbrowski Stanisław Jan: Zbigniew Urych „Ryszard” [1920–2000] s. 33–34; Wizytatorzy Lubelskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego – „Ul Zboże” Szarych Szeregów 1939–1944: Borkowski Julian: Wizytatorzy Polski Centralnej Szarych Szeregów s. 37–55; Tazbir Julia: Hm. Janusz Wierusz-Kowalski „Zawadzki” [1905–1963] s. 57–58; Dąbrowski Stanisław Jan: Hm. Dymitr Senatorski „Dymitr” [1908–1943] s. 59–60; Zembrzуска Hanna: Hm. Konrad Zembrzuski „Konrad”, „Szkapą”, „Kańda”, „Koń” [1915–1986] s. 61–64; Jarzembowski Kazimierz: Hm. Tadeusz Kwaśniewski „Jerzy”, „Kalikst” [1915–1943] s. 65–66; Dąbrowski Stanisław Jan: Hm. Jerzy Jabrzemski „Wojtek” [1918–2013] s. 67–69; Dąbrowski Stanisław Jan: Hm. Stanisław Leopold „Leon”, „Rafał” [1918–1944] s. 71–72; Dąbrowski Stanisław Jan: Hm. Ludwik Michalski „Fil”, „Kowalski” [1912–1985] s. 73; Bibliografia s. 75–78.

587. MAKARA Jan: Szkoły im. Zamojskich w Szczepieszynie. Biografie pedagogów (1811–1852). *Archiwariusz Zamojski*. [T.] 17: 2019 s. 211–261.

588. MŁYNARSKI Marian, Wojtyca Krzysztof: Harcmistrz Bogusław Molenda (1928–1995) i harcmistrz Tadeusz Rokossowski (1925–1996). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 147–184.

589. NAUCZYCIELE Szkoły Obwodowej w Wieluniu, Rok szkolny 1838–1839. [Oprac.] Zdzisław Włodarczyk. *Rocznik Wieluński*. T. 21: 2021 s. 91–94.

590. NAUCZYCIELE zasłużeni, niedoceniani, zapamiętani. Red. Władysława Szulakiewicz. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK ss. 349. (Pedagogika Toruńska; t. 12).

Z treści: Szulakiewicz Władysława: Nauczyciel jako przedmiot badań pedagogii historycznej s. 9–27; Bołdyrew Aneta: Zofia Daszyńska-Golińska (1866–1934) i jej badania nad młodzieżą ubogą i zaniedbaną s. 31–45; Grzebień Ludwik: Stefan Weidel SJ (1905–1970) – wyjątkowy nauczyciel i wychowawca s. 47–65; Szulakiewicz Władysława: Nauczyciel jako „współtwórca” drugiego człowieka. Inspiracje filozofii spotkania Andrzeja Nowickiego (1919–2011) s. 67–80; Haratyk Anna: Profesor Mirosława Chamcówna (1919–2000) – naukowiec,

mistrzyni i twórczyni wrocławskiego ośrodka historyków wychowania 81–96; Opiela Maria: Teresa Kukołowicz (1925–2014) jako nauczyciel akademicki – mistrzyni i wychowawczyni s. 97–116; Smoleń Jerzy: Arcybiskup Józef Życiński (1948–2011) – mistrz i nauczyciel międzyludzkiej komunikacji s. 117–132; Kulbaka Jacek: Nestorzy kształcenia specjalnego na ziemiach polskich w I połowie XX wieku s. 133–150; Lenart Jolanta: W świetle mistrza. Profesor Alicja Kargulowa [ur. 1936] i jej uczniowie s. 151–178; Włoch Anna: Działalność Janet Erskine Stuart (1857–1914), organizatorki katolickich szkół dla dziewcząt na tle rozwoju edukacji kobiet w Anglii s. 181–199; Wojniak Justyna: Siedem Sióstr – XIX-wieczne amerykańskie kolegia dla kobiet i ich założycielki s. 201–222; Dormus Katarzyna: Helena Witkowska (1870–1938) – propagatorka wychowania obywatelskiego s. 223–238; Falkowska Joanna: Nauczyciele edukacji narodowej – program twórców „Małego Pisemka” (1902–1936) s. 239–255; Grabowska-Pieńkosz Dorota: W obronie kształcenia nauczycieli. Postulaty członków Towarzystwa Pedagogicznego s. 257–276; Dolata Elżbieta: Działalność Stowarzyszenia Nauczycielek w Krakowie na rzecz oświaty galicyjskiej i spraw zawodowych nauczycieli w latach 1873–1913 s. 277–299; Boguszewska Anna: Nauczyciele-artysci z lat międzywojennych w Polsce – krzewiciele wychowania estetycznego i sztuki książki s. 301–322; Sapia-Drewniak Eleonora: Nauczyciele pozaszkolnej oświaty dorosłych w procesie integracji środowiska lokalnego na Śląsku Opolskim w okresie powojennym (1945–1950) s. 325–340.

591. „NIE CAŁKIEM umarliście...”. Miejsca spoczynku Rektorów Uniwersytetu Poznańskiego i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Red. Zbigniew Pilarczyk; współpr. Maria Buzińska, Andrzej Biernacik, Adrian Wykrota, Piotr Józefiak. Poznań 2020 UAM Wydaw. Nauk. ss. 169, nlb. 1, il. UAM w Poznaniu.

592. PRZENIOSŁO Małgorzata, Przeniosło Marek: Profesorowie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1918–1939. *Almanach Historyczny*. T. 23: 2021 z. 2 s. 279–298.

593. PRZENIOSŁO Małgorzata, Przeniosło Marek: Słownik biograficzny profesorów uniwersytetów Drugiej Rzeczypospolitej. Katolicki Uniwersytet Lubelski. Kielce 2021 Wydaw. UJK ss. 394, nlb. 2.

594. PRZENIOSŁO Małgorzata, Przeniosło Marek: Słownik biograficzny profesorów uniwersytetów Drugiej Rzeczypospolitej. Uniwersytet Jagielloński. Kielce 2021 Wydaw. UJK ss. 902, nlb. 2.

595. RAFIŃSKI Stefan: Mały słownik biograficzny uczniów Gimnazjum Chełmińskiego z XIX i pocz. XX w. Chełmno 2020 Wydaw. Muzeum Ziemi Chełmińskiej ss. 37, nlb. 1.

596. RYBOTYCKI Jan, Bodziony Stanisław: Znamienici absolwenci Jaworskiego Liceum Ogólnokształcącego w 75-leciu (1946–2021). Wrocław 2021 Jan Rybotycki ss. 85.

597. SIENSKI Hieronim: Groby rektorów Akademii Górniczej i Akademii Górniczo-Hutniczej. Kraków 2021 Stow. Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica ss. 194, nlb. 4, il.

Słownik biograficzny.

598. SOKOŁOWSKA Małgorzata, Stasiak Joanna: Tczewiaczy. Słownik biograficzny absolwentów Szkoły Morskiej w Tczewie 1922–1930. Gdynia 2021 Uniw. Morski ss. 419, nlb. 1, il.

599. TWARZE Wydziału w latach 1952–2019. Red. Jarosław Kajdański, Małgorzata Czekaj, Marta Kolpanowicz. Kraków 2019 Attyka; WEAIiB ss. 247, il.

Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

600. WSPOMNIENIA o nauczycielach. Oprac. Justyna Terlecka-Heinrich. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 13: 2021 s. 169–186.

Kieleckich szkół średnich.

601. ZGÓRNIAK Marek: Spis polskich uczniów Académie Julian. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 82: 2020 nr 3 s. 463–479.
Z lat 1868–1919.

602. ZWOLSKA Halina: Uczniowie Szkoły Głównej Koronnej 1780–1795. Red. nauk. Marcin Baster, Maciej Zdanek. Kraków 2021 Archiwum UJ; Księg. Akademicka ss. 371, nlb. 3. (Z Prac Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Seria C, Corpus studiosorum Universitatis Iagellonicae in saeculis XVIII–XX; t.1).

2. Poszczególne biografie

603. ANTONOWICZ Bolesław]: Stefan **Antonowicz** [1895–1940] – nauczyciel Państwowego Liceum i Gimnazjum Żeńskiego im. J.U. Niemcewicza w Łowiczu – opowieść wnuka Bolesława Antonowicza. *Roczniki Łowickie*. T. 16: 2020 s. 214–238.

604. GMITRUK Janusz: Kazimierz **Banach** [1904–1985] ludowiec, wiciarz, pedagog, publicysta, kierownik Uniwersytetów Ludowych w Radzicach i Różynie na Wołyniu. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 71–84.

605. SZAŁAPSKI Marian: Adolf **Czerederecki** [1931–2018] – nauczyciel na całe życie. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 9: 2020 s. 263–280.

606. WOJDYŁO Witold: Minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego Sławomir **Czerwiński** (1885–1931). Piłsudczyk i reformator edukacji. [W:] Piłsudczycy i sanatorzy drugiego planu (1926–1939). Portrety zbiorowe i indywidualne. Red. nauk. Robert Litwiński i Marek Sioma. Lublin 2019 s. 285–298.

607. GÓRNIOWICZ Józef: Profesor Zdzisław **Dąbrowski** [1930–2020] – twórca nowoczesnej teorii opieki i pedagogiki opiekuńczej – wspomnienie. *Przegląd Pedagogiczny*. 2020 nr 2 s. 395–403.

608. GOŁDYN Piotr: Alfred **Delong** (1902–1939) – żołnierz, nauczyciel, strażak, społecznik. *Polonia Maior Orientalis*. T. 8: 2021 s. 343–354.

609. KRZYŻOWSKI Tomasz: Ksiądz dr Józef **Depowski** (1879–1939) kapelan lwowskiej archidiecezji ormiańskiej, nauczyciel, wychowawca i społecznik. *Resovia Sacra*. R. 27: 2020 s. 343–370.

610. SMOŁA Marek: Czesław **Gogola** (1927–2020). *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 252–253.

611. ALBINIAK Andrzej: Anna **Haller** [1876–1969] – siostra Błękitnego Generała jako założycielka i pierwsza kierowniczka polskojęzycznej szkoły powszechnej w Janowie Lubelskim. *Rocznik Lubelski*. T. 46: 2020 s. 67–114.
Lata 1916–1918.

612. CZERWIŃSKA Aldona: Jadwiga **Harasimowicz** [1923–2006]. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 296–300.

613. KAMIŃSKA Janina: Andrzej **Jaczewski** [1929–2020], Profesor Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego jakim Go pamiętam... *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 66: 2021 nr 1 s. 226–234.

614. ŚLIWERSKI Bogusław: Pożegnanie Profesora Andrzeja **Jaczeńskiego** [1929–2020]. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 66: 2021 nr 1 s. 206–212.
615. BRENK Mikołaj, Nowak-Kluczyński Konrad: Profesor Wiesław **Jamrozek** (1954–2021) – pedagog, historyk wychowania. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 118–133.
616. CYBAL-MICHALSKA Agnieszka: Pożegnanie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 136–139.
Wiesław **Jamrozek** (1954–2021).
617. MELOSIK Zbyszko: Pożegnanie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 134–135.
Wiesław **Jamrozek** (1954–2021).
618. POZNAŃSKI Karol: Profesor Wiesław **Jamrozek** (1954–2021). Wspomnienie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 146–149.
619. SADOWSKA Katarzyna: Tacie na do widzenia. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 140–142.
Wiesław **Jamrozek** (1954–2021).
620. ŚLIWERSKI Bogusław: Pożegnanie Profesora Wiesława **Jamrozka** [1954–2021]. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 143–145.
621. NOWAK-KLUCZYŃSKI Konrad: Naukowa, dydaktyczna i organizacyjna działalność Ludwika **Jaxy-Bykowskiego** [1881–1948] na rzecz rozwoju poznańskiej uniwersyteckiej pedagogiki. *Polska Myśl Pedagogiczna*. T. 7: 2021 s. 311–336.
622. PYTOWSKA Kamila: Ks. Michał Hieronim **Juszyński** (1760–1830) nauczyciel przełomu XVIII i XIX w. *Pedagogika. Studia i Rozprawy*. T. 29: 2020 s. 311–326.
623. SOBOL-KIELBANIA Małgorzata: Stanisław **Kaczówka** (1937–2000) tarnowski nauczyciel i przewodnik turystyczny. *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 227–232.
624. KARWACKA Weronika: Czekam na Panią. Wspomnienie o Marzannie **Kamińskiej** [1960–2019]. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 11]: 2019 [dr.:] 2020 s. 525–528.
625. DUDA Daniel: Józef Robert **Klejnot-Turski** (1889–1958) – pierwszy wykładowca Szkoły Morskiej w Tczewie, prezes i współtwórca Polskiego Związku Żeglarskiego. *Nautologia*. R. 56: 2021 nr 158 s. 107–109.
626. WOJCIECHOWSKI Krzysztof: Jan **Kochanowski** [1894–1942] – pedagog, przyrodnik i krajoznawca z Grodna. *Rocznik Grodzieński*. Nr 5: 2019 s. 229–240.
627. KOWALKOWSKI Krzysztof: **Antoni Maksymilian Kowalkowski** (1901–1983) – nauczyciel w Sulęcynie, Parchowie i Bączu. *Kartuskie Zeszyty Muzealne*. Nr 5: 2020 s. 67–87.
628. KOWALKOWSKI Krzysztof: Nauczyciel **Bonifacy Adalbert Kowalkowski** (1871–1940). *Zeszyty Chojnickie*. Nr 37: 2021 s. 147–163.
629. KOWALKOWSKI Krzysztof: Nauczyciel **Ignacy Andrzej Kowalkowski** (1811–1880). *Kartuskie Zeszyty Muzealne*. Nr 4: 2019 s. 83–98.
Zawiera też akt zgonu I. A. Kowalkowskiego.

630. CZOSNYKA Mieczysław: Jan **Krawczyk** (1932–2020). *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2021 s. 253–254.
631. KOZŁOWSKI Waldemar Antoni: Leszek **Kulikowski**. Jego praca i dokonania 1932–2003. Chełm 2021 Waldemar Antoni Kozłowski ss. 2, 16, 10, nlb. 2, il.
632. KOSELSKA-KUBIAK Halina: Poznańczyk. Życie i pedagogika specjalna Krzysztofa M. **Lauscha** [1954–2014]. Sandomierz 2021 Wydaw. Diec. i Drukarnia ss. 302, il.
633. CHOJNACKA Barbara: Albert **Lewy-Taljański** (1864–1946) – paryski malarz i bydgoski nauczyciel. *Materiały do Dziejów Kultury i Sztuki Bydgoszczy i Regionu*. Z. 19: 2018 s. 57–69.
634. LINERT Andrzej: Antoni **Linert** – nauczyciel i organista (14 V 1911 – 14 I 2002). *Zaranie Śląskie*. R. 7: 2021 nr 7 s. 58–74.
635. WAŁĘGA Agnieszka: Maria **Lipowska** (1913–1985). Szkice do biografii. *Przegląd Badań Historycznych*. 2021 nr 34 s. 7–42.
636. SAPIA-DREWNIAK Eleonora: Józef **Madeja** – nestor opolskich historyków wychowania (1899–1975). [W:] W trosce o edukację, kulturę i naukę. Księga jubileuszowa dedykowana z okazji 90. Urodzin Profesorowi Franciszkowi Antoniemu Markowi. Opole 2020 s. 55–64.
637. KULA Ewa: Stanisław Antoni **Majewski** (1944–2020). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 3/4 s. 150–157.
638. NIEBUDEK Aleksander: Harcerstwo to braterstwo i służba – druh harcistrz Jerzy **Miecznikowski** [1924–2011]. *Roczniki Łowickie*. T. 16: 2020 s. 190–195.
639. PACŁAWSKI Ryszard: Druh harcistrz Stefan **Mirowski** [1920–1996]. Wspomnienie. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 229–233.
640. ŁUKAWSKI Krzysztof: Wspomnienia Wincentego **Mossakowskiego** z lat 1914–1926. Młodzieżowa działalność społeczno-patriotyczna oraz nauka w Seminarium Nauczycielskim w Pułtusk. *Studia Mazowieckie*. R. 16: 2021 nr 2 s. 21–35.
W. Mossakowski (1899–1980).
641. LAPSKI Adam: Lech Zbigniew **Motyka** (1958–2021). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 21: 2021 s. 296–300.
642. KOZIEJA Szymon: Harcistrz Wincenty **Mucha** [1910–1978] – niezłomny ojciec brzeskiego harcerstwa. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 203–206.
643. BARANIAK Barbara: Tadeusz W. **Nowacki** (1913–2011) – wspomnienie życia, pracy i działalności naukowej twórcy pedagogiki pracy w 108. rocznicę urodzin i 10. rocznicę śmierci. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych*. 2021 [nr] 3 s. 25–34.
644. KUREK Jacek: Janusz **Nowakowski** (1932–2020). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 21: 2021 s. 289–291.
645. TYBUR Agnieszka: Teresa **Nowelska-Sabalczyk** (1944–2021). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 21: 2021 s. 291–293.
646. WIĘCEK Ryszard: Janina **Otrębowicz** (1940–2019). *Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie*. [T.] 20: 2019 s. 196–201.

647. ŚMIGIEL Sylwester: Zbigniew **Padlewski** (1932–2021) nauczyciel, społecznik, wieloletni dyrektor szkół. *Rocznik Dobrzyński*. T. 14: 2021 s. 256–258.
648. PACUŁT Ryszard: Janina **Pająk** (1923–2014). *Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie*. [T.] 18: 2016 s. 129–131.
649. ANDRYSIAK Ewa, Steczek-Czerniawska Elżbieta: Melania **Parczewska** (1850–1920) nauczycielka, społeczniczka, pisarka. Kalisz 2021 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk ss. 92, il.
650. OPIJ-STEMPIŃSKA Beata: Materiał źródłowy w Muzeum Okręgowym w Sandomierzu do życia i działalności oświatowej Aleksandra K. **Patkowskiego** (1890–1942). Przyczynek do badań. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 163–183.
651. GROTH Andrzej: Prof. dr hab. Marian **Pawlak** (1935–2016) – historyk, badacz dziejów Polski, historii oświaty i wychowania. *Rocznik Elbląski*. T. 28: 2018 s. 179–184.
652. SZULAKIEWICZ Władysława: Człowiek uniwersytetu – przyczynek do biografii naukowej Profesora Karola **Poznańskiego** (w dziewięćdziesiąt rocznicę urodzin). *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 2 s. 107–130.
653. KORCZAK Czesław: Antoni **Ptak** (1934–2004) – nauczyciel, dyrektor, działacz społeczny. *Rocznik Towarzystwa Ziemi Niżańskiej*. [R. 9]: 2020 s. 83–95.
654. DEBIŃSKI Antoni, Pyter Magdalena: Wizjoner i realista. O Idzim **Radziszewskim** [1871–1922] – twórcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lublin 2020 Wydaw. KUL ss. 138, il. KUL.
655. WIŚNIEWSKA Monika: Biskup Kazimierz **Romaniuk** [ur. 1927]. Sylwetka uczonego. *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. T. 56: 2019 s. 141–163.
656. ŚLĄCZKA Ryszard, Ruta Adam: Nauczyciel i wychowawca Profesor Zygmunt **Ruta** (1932–2021). *Wychowanie w Rodzinie*. 2021 t. 2 s. 25–39.
657. ŁUPIŃSKI Józef [Stanisław]: Ksiądz Mikołaj **Sasinowski** – duszpasterz i działacz harcerski w Lotniczej Szkole Technicznej dla Małoletnich/Gimnazjum Nr 2 w Halton (1943–1946). *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 27: 2018 nr 4 s. 95–111.
658. MORKOWSKI Grzegorz: Instruktor, artysta i wspaniały człowiek – wspomnienie o Władysławie **Skoraczewskim** [1919–1980]. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 215–227.
659. CZOSNYKA Mieczysław: Dorota **Skrzyniarz** (1963–2020). *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 259–260.
660. ZACHWIEJA Justyna: Zdzisław **Soliwoda** [1969–2016] w naszych sercach i pamięci. *Prace Pienińskie*. T. 29: 2019 s. 343–345.
661. DERENDA-ŁUKASIK Joanna: Ewa **Stąporek-Pospiech**. *Kronika Bydgoska*. T. 42: 2021 s. 447–456.
662. BRZEZIŃSKI Rafał: Chciałbym, aby dobre imię szkoły, o które tyle lat wspólnie walczyliśmy, nie zginęło. Wspomnienie o Janie **Stoli** [1932–2019]. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 11]: 2019 [dr.:] 2020 s. 533–546.

663. CZOSNYKA Mieczysław: Antoni **Sypek** (1946–2020). *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 43–50.
664. PODKOŚCIELNY Stanisław: Ostatnie spotkanie. *Rocznik Tarnowski*. T. 25 2020 s. 60–61. Antoni **Sypek** (1946–2020).
665. SIEKIERSKI Stanisław: O mojej współpracy z Antonim **Sypkiem** [1946–2020]. *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 62–63.
666. SYPEK Wojciech: Ostatnie tygodnie. *Rocznik Tarnowski*. T. 25: 2020 s. 64–66. Antoni **Sypek** (1946–2020).
667. ORYCZKOWSKI Dominik: Harcerz lotnik. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 185–187. Stanisław Jan **Szablowski** (1915–1943).
668. BIEŚ Andrzej Paweł: Wita **Szule** (1941–2021). Zarys biografii naukowej. *Studia Paedagogica Ignatiana*. T. 25: 2021 nr 4 s. 177–188.
669. KURZEJA-ŚWIĄTEK Maria: Mieczysław **Szurmiak** [1890–1942] – nauczyciel, publicysta, miłośnik kultury sądeckiej. *Almanach Łącki*. Nr 33: 2020 s. 5–38.
670. KOZŁOWSKI Waldemar Antoni: Czesław **Ściubak**. Jego praca i dokonania 1927–1975. Chełm 2021 Waldemar Antoni Kozłowski ss. 2, 37, nlb. 3, il.
671. KIERNIKOWSKI Paweł: Franciszek **Świstowski** (1932–2021). *Rocznik Chełmski*. T. 25: 2021 s. 505–512.
672. CZEPE Maria: Jadwiga z Czarnieckich **Turkowska** (1889–1982). *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 27: 2021 s. 67–105.
673. KRZYSIAK Łukasz: Maria **Walczewska** – komendantka konspiracyjnej Chorągwi Lubelskiej Harcerki w latach 1939–1941. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 22: 2020 s. 151–161.
674. CHMIELEWSKI Witold: W rocznicę pożegnania Profesora Mariana **Walczaka** [1923–2020]. Wspomnienia, refleksje. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 90–106.
675. MADALIŃSKA-MICHALAK Joanna: Marian **Walczak** (1923–2020) – w służbie nauce, nauczycielom i edukacji. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 107–118.
676. BYTNAR Lidia: Cieszył się życiem. Wspomnienie o Panu dyrektorze Jerzym **Wesołowskim** [1945–2017]. *Kwartalnik Czudecki*. R. 20: 2018 nr 1 s. 10–11.
677. RADZISZEWSKA Maria: Służba dla innych, życie dla i za Ojczyznę. Rozważania na przykładzie biografii pedagogicznej Stanisława **Włada** [1883–1944]. *Fides, Ratio et Patria. Studia Toruńskie*. 2021 [nr] 15 s. 182–208.
678. DZIEWULSKI Piotr: Harcerska działalność Marii **Wocalewskiej** [1885–1944]. *Łódzkie Studia Teologiczne*. R. 29: 2020 nr 1 s. 121–132.
679. NOWAK Marian: Father Jacek **Woroniecki** (1878–1949) – master and mentor of Catholic and Christian and pedagogical thought. *Roczniki Pedagogiczne*. T. 13: 2021 nr 1 s. 95–117.
680. ODACHOWSKI Marian: Waldemar **Wólkiewicz** [1936–2020]. Wspomnienie. *Rocznik Działdowski*. T. 11: 2020 s. 301–302.

681. WILGUS Maria: O moim Tacie – harcmistrzu Eugeniuszu **Wróblu** [1951–2010]. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 188–202.

682. TRACZ Zdzisław: Wspomnienie o druhu Władysławie **Zawiślaku** [1922–2020]. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 207–209.

683. SZULAKIEWICZ Władysława: Od nauczyciela szkoły średniej do nauczyciela akademickiego. Mieczysława **Ziemiowicza** (1882–1971) droga do Katedry Pedagogiki. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika*. Z. 42: 2021 s. 135–161.

684. CIBORSKA Barbara: Wspomnienie o Antonim **Ziólkowskim** [1931–2019]. *Rocznik Dzierżoniowski*. T. 29: 2019 [dr.:] 2020 s. 232–234.

685. PERSZEWSKI Maciej: O Katarzynie **Żyndzie** [1850–1919] słów kilka. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. Nr 15: 2021 s. 227–236.

V. DZIEJE OŚWIATY POZASZKOLNEJ

1. Oświata dorosłych

686. 10 LAT radomszczańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Wiem Więcej”. Zespół red. Irena Grochowska [i in.]. Radomsko 2021 Miej. Bibl. Publ. ss. 50, il.

687. 20 LAT Karkonoskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze 2000–2020. Pod red. Janiny Peikert. Jelenia Góra 2020 Karkonoska Państw. Szkoła Wyższa ss. 173, il.

688. AKTYWNY senior z przyszłością. 10 lat działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII. Red. Jan Dziedzic. Kraków 2021 Fund. im. Świętej Królowej Jadwigi dla Uniw. Papieskiego Jana Pawła II ss. 287, il.

689. ALEKSANDER Tadeusz: Konferencje organizatorów edukacji dorosłych w Polsce lat międzywojennych (opracowanie w stulecie wydania „Oświaty Pozaszkolnej” – pierwszego ogólnopolskiego pisma poświęconego teorii i praktyce kształcenia dorosłych). *Rocznik Andragogiczny*. [R.] 28: 2021 s. 155–173.

690. BĄK Danuta: Powstanie i działalność Oddziału Regionalnego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Pile z siedzibą w Brzostowie. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 151–155.

Lata 1994–2021.

691. CZERWIŃSKA Aldona: Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Gdańsku z/s w Kłaninie i jego solarzowe przesłanie, czyli „Z ludźmi – ku ludziom” (1993–2001). *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 176–188.

692. DOPKA Andrzej: Działalność Oddziału Regionalnego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Pruszczu Gdańskim w latach 2000–2020. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 206–220.

693. DZIEKOŃSKA-OLSZAŃSKA Gabriela: Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Łomży. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 156–161.

694. GNIAZDOWSKA Elżbieta: Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych dawniej i dziś. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 131–140.
695. GOLEC Janina: Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych na Żywiecczyźnie. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 143–150.
Lata 1989–2021.
696. HAJOK Wanda: „Nie miałam wyjścia, jak tylko działać”. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 305–309.
W uniwersytetach ludowych, od 1945 r.
697. HAUKE Blanka Magdalena: Przygoda z uniwersytetem ludowym zaczęła się w Błotnicy Strzeleckiej... *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 310–313.
Lata 1973–2019.
698. JANICKA-PANEK Teresa: O działalności Oddziału Regionalnego TUL w Piotrkowie Trybunalskim w perspektywie istnienia uniwersytetów ludowych. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 193–205.
Lata 1991–2021.
699. KLICH Stanisław: Szkic do dziejów uniwersytetów ludowych w II Rzeczypospolitej. Wiejski Uniwersytet Ludowy w Szycach (1924–1931). *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 59–70.
700. ŁAPOT Mirosław: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Człowiek dorosły i jego uczenie się. Dziedzictwo idei teoretycznych i ich praktyczne implikacje”, 10 maja 2021 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 64: 2021 nr 1/2 s. 147–150.
701. MAGIERA Elżbieta: Participation of the Polish cooperative movement of the Second Republic of Poland in an extra-curricular forms of adult education. *Colloquium*. 2021 [nr] 4 s. 21–35.
702. MALISZEWSKI Tomasz: Dwie pierwsze publikacje o skandynawskich uniwersytetach ludowych w języku polskim (Lwów 1869, Warszawa 1880). *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 35–46.
703. MALISZEWSKI Tomasz: Orzechowo Morskie – Pawłowice – Bielawki. Z działalności wybranych uniwersytetów ludowych w drugiej połowie lat 40. XX wieku. [W:] Przestrzenie temporalne w pedagogice – konteksty pedeutologiczne, historyczne i resocjalizacyjne. Pod red. Danuty Apanel, Pawła Kozłowskiego i Ewy Murawskiej. Kraków 2020 s. 83–98.
704. MALISZEWSKI Tomasz: Recepcja idei uniwersytetów ludowych na ziemiach polskich do czasów I wojny światowej. Gdańsk 2019 Wydaw. Athenae Gedanenses ss. 237.
Od 1869 r.
705. MALISZEWSKI Tomasz: Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych RP (1945–1948). Przyczynek do powojennej historii uniwersytetów ludowych. *Colloquium*. 2021 [nr] 4 s. 191–203.
706. MALISZEWSKI Tomasz: Uniwersytety ludowe w polskiej myśli i praktyce pedagogicznej do końca II wojny światowej. Wybrane problemy. Gdynia 2021 Akad. Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte ss. 310.
707. MILANOWICZ Henryk: Moja działalność w Towarzystwie Uniwersytetów Ludowych. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 301–304.
Lata 1987–2021.

708. MINCEWICZ Jakub: Ogólnopolska Sieć Uniwersytetów Ludowych. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 98–102.
Lata 2016–2021.
709. MINCEWICZ Mirosław: 75 lat Uniwersytetu Ludowego w Radawnicy. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 855–93.
710. PIOTROWSKI Cezary: Działalność Oddziału Regionalnego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Zgierzu z siedzibą w Szczawnie w latach 2000–2001. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 221–226.
711. RUBACHA Józef: „Jesteśmy pełnoletni”. Działalność Lubuskiego Oddziału Regionalnego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych z siedzibą w Kożuchowie. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 227–240.
Od 2003 r.
712. RYBAK Irena: 10-lecie Powiatowego Uniwersytetu Otwartego w Wołominie. *Rocznik Wołomiński*. T. 17: 2021 s. 185–190.
713. SAWICKA-SIENKIEWICZ Ewa: Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych we Wrocławiu. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 168–175.
Od 2001 r.
714. SUCHOCKA Elżbieta: Moja przygoda z uniwersytetami ludowymi. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 318–332.
Od 1987 r.
715. WIELĄDEK Weronika Marianna: Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Warszawie. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 243–245.
716. ŻEBROWSKA Dorota: Oddział Regionalny Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych w Kielcach. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 37: 2021 nr 3/4 s. 162–167.

2. Biblioteki

717. ANDRYSIAK Ewa: Biblioteki w systemie powiatowej oświaty pozaszkolnej w okresie międzywojennym. Na przykładzie powiatu kaliskiego i tureckiego. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. spec.: 2020 s. 37–51.
718. FURMAŃSKA Katarzyna, Milinkiewicz Robert: Biblioteka Towarzystwa Czytelní Ludowych w Grudziądzu w latach 1921–1939. *Grudziądz 2021 Bibl. Miej. im. Wiktora Kulerskiego* ss. 184, nlb. 2, il.
719. KARKUT Dorota, Kucharska-Babula Agata: Misja Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie w procesie wspomaganí środowiska oświatowego. 75-lecie działalności. *Rzeszów 2021 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego* ss. 190, il.
720. LEWANDOWICZ-Nosal Grażyna: Public libraries for children in Poland 1918–1939 – assumptions and reality. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. spec.: 2020 s. 53–72.
721. PEDAGOGICZNA Biblioteka Wojewódzka w Opolu 1951–2021. Historia, zasoby, ludzie. Pod red. Anny Załony. Opole 2021 Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji; Pedagog. Bibl. Woj. w Opolu ss. 365, nlb. 1, il. Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji.

Treść: Kalendarium s. 15–21; Hollender Henryk: Czego uczy nas historia bibliotek s. 23–39; Załona Anna: Działalność informacyjno-bibliograficzna Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 41–63; Kisała Alicja: Działalność promocyjna i edukacyjno-szkoleniowa (wspomaganie szkół) Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 65–92; Jurasz Justyna: Działalność biblioterapeutyczna Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 95–112; Matkowska Monika, Pająk Barbara: Działalność wydawnicza Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 113–123; Potępa Małgorzata, Trojan Elżbieta: Zbiory i katalogi Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 123–144; Baliga Grzegorz: Kolekcja Marka Jodłowskiego s. 145–150; Załona Anna: Kamila Wartanowicz (1911–2000) – pierwsza dyrektorka Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 151–165; Trojan Elżbieta: Barbara Stasz (1932–2013) – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w latach 1970–1992 s. 167–182; Kowalska Iwona, Jolanta Anna Kasprówic (1944–2004) – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w latach 1992–1997 s. 183–187; Kowalska Iwona, Załona Anna: Jolanta Nowicka – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w latach 1997–1999 s. 189–195; Kowalska Iwona, Załona Anna: Jan Feusette – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w latach 1999–2012 s. 197–228; Kamińska Katarzyna: Dagmara Kawoń-Noga – dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w latach 2012–2016 s. 229–239; Rippel Rafał: Lesław Tomczak – dyrektor Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu od 2016 roku s. 241–248; Filie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 249–295; Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu: bibliografia retrospektywna za lata 1951–2021. Oprac. Iwona Kowalska, Anna Załona s. 297–354; Wykaz byłych pracowników Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 355–363; Wykaz obecnych pracowników Regionalnego Zespołu Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu s. 364.

VI. DZIEJE RUCHU NAUCZYCIELSKIEGO

1. Opracowania ogólne

722. KALENDARIUM 40-lecia Komisji Zakładowej – Międzyzakładowej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Gdańsku. Oprac. Bożena Brauer [i in.]. Gdańsk 2020 Komisja Międzyzakładowa Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Gdańsku ss. 43, nlb. 1, il.

Lata 1980–2020.

723. KSIĄŻEK Wojciech, Górski Artur S.: Niepokorni nauczyciele. Czterdzieści lat oświatowej „Solidarności” Ziemi Puckiej. Gdańsk 2020 Region Gdański NSZZ „Solidarność” ss. 124, il.

Lata 1980–2020.

724. SZLAWSKI Dariusz, Świątczak Mariusz: Pamiętki z dziejów Związku Nauczycielstwa Polskiego i szkolnictwa na ziemiach polskich w zbiorach Muzeum ZNP. Piłasków–[Częstochowa] 2021 ZNP; Wydaw. Precjoza ss. 56, il.

W Piłaskowie (pow. łowicki).

2. Pamiętniki nauczycieli

725. BILIŃSKI Władysław: Z Podola do Wielkopolski. Historia warta pamięci. Do dr. przygot. Mirosław Biliński. Konin 2020 Firma Księgarska Mawi ss. 104, il.

Wojenne wspomnienia autora (1928–2013), pochodzącego z Podola, nt. życia codziennego i nauki pod okupacją sowiecką i niemiecką, po zakończeniu wojny wyjazdu do Wielkopolski, nauki w liceum pedagogicznym, pracy jako nauczyciel w Racięcicach; doprowadzone do 1979 r.

726. [BOROWIAK Józef]: Wojna i okupacja we wspomnieniach Józefa Borowiaka [1917–1986] – leszczyńskiego nauczyciela. Pod red. Elżbiety Olender. Leszno 2019 AP w Lesznie ss. 127, nlb. 1, il.

727. CZYKIEL Walerian [Szczepan]: Wspomnienia z pobytu w Ameryce Południowej w latach 1913–1924. Oprac. tekstu Zbigniew Kadłubek, Barbara Maresz. Katowice 2020 Bibl. Śląska; Maria Maresz ss. 381, nlb. 1, tabl. 50, il.

Wspomnienia pedagoga (1880–1942) z pobytu w Argentynie i Brazylii – pracy jako nauczyciel i mierniczy.

728. DOROZIŃSKI Jan: Rok 1920 w Dzienniku dyrektora wadowickiego gimnazjum. [Wyd.] Marcin Witkowski. *Wadoviana*. Nr 23: 2020 s. 109–123.

729. JANIK Zofia: Zofia. Na podstawie rękopisu Zofii Janik z d. Matyasik. Oprac. Janina Pieniążek. Bielsko-Biała 2019 Art.-Format Poligrafia; J. Pieniążek ss. 274, nlb. 4, il.

Wspomnienia autorki (1921–2014) z młodości i nauki w Liceum Administracyjnym w Krakowie, wybuchu II wojny światowej, działalności konspiracyjnej wraz z mężem, a po zakończeniu wojny wyjazdu na Ziemię Odzyskane i pracy jako nauczyciele; doprowadzone do 2013 r.

730. KONOPIELKO Jan: Wspomnienia 1906–1956. Wstęp i oprac. Piotr Cichoracki, Marcelina Jakimowicz, Małgorzata Ruchniewicz. Wrocław 2020 PTL ss. 221, nlb. 1, tabl. 2, il. (Biblioteka Zesłańca) (Biblioteka Zesłańca. Świadectwa XX Wieku; t. 2).

Wspomnienia pedagoga (1906–1985) ukazujące drogę od dzieciństwa w biednej rodzinie chłopskiej do ukończenia seminarium nauczycielskiego w Borunach i Wilnie (w 1930 r.), pracę nauczyciela w różnych szkołach, potem kierownika szkoły w Sukniewiczach, w czasie okupacji w Smorgoniach, powojennego uwięzienia i zesłania do obozów Gułagu (w l. 1945–1954), przymusowego osiedlenia w Kazachstanie i repatriacji do Polski.

731. [ŁYŻWA Czesław]: Kierujemy się głosem sumienia. Wywiad z Czesławem Łyżwą. [Rozm. przepr.] Sylwia Sołtysik. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 9]: 2017 [dr.:] 2018 s. 329–349.

Wspomnienia nauczyciela (ur. 1934) z dzieciństwa w kolonii Francuzi koło Łucka, okupacji sowieckiej, wyjazdu na Dolny Śląsk, studiów we Wrocławiu oraz pracy pedagogicznej w Bielawie.

732. MACUR Helena: Trudna kresowa miłość. Dzienniki. Zebrał i oprac. Andrzej Macur. Gdańsk 2020 Fund. Terytoria Książki ss. 366, nlb. 9, il.

Dziennik autorki (1919–1984) z lat 1938–1943, obejmujący okres nauki w Liceum Pedagogicznym w Grodnie oraz Wilnie, a także pracy jako nauczycielka.

733. PAŁKA Halina: Spotkania z przeszłością. Częstochowa i ja. Częstochowa 2020 Stow. „Pokolenia” ss. 202, il.

Wspomnienia nauczycielki (ur. 1939) związane z jej rodzinną Częstochową, dzieciństwem, nauką w Liceum Pedagogicznym, działalnością harcerską oraz pracą zawodową. Obejmują lata 1944–2017.

734. PASIKOWSKI Andrzej: Migawki z mojego życia. Warszawa 2020 Wydaw. Drukarnia Marland2 Marek Rusak ss. 329, il.

Wspomnienia autora (ur. 1928) z dzieciństwa spędzonego w Belchatowie, nauki szkolnej, realiów życia podczas II wojny światowej, po zakończeniu wojny kontynuacji nauki i studiów matematycznych na Uniwersytecie Łódzkim, a później Uniwersytecie Warszawskim, pracy zawodowej jako nauczyciel oraz szkolny wizytator.

735. PAWELSKI Leszek: Ja, belfer. Życie i działalność naukowo-badawcza oraz społeczna z pedagogiką w tle. Szczecinek 2020 Pol. Stow. Nauczycieli Twórczych ss. 344, il. (Monografia Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych; nr 20).

Wspomnienia dyrektora szkoły (ur. 1956).

736. ROŚCISZEWSKA Marcelina: A było tak... Wspomnienia pogodnej Marceliny Rościszewskiej. Oprac. Magdalena Bilaska-Ciećwierz, Barbara Rydzewska. Płock 2020 Muzeum Mazowieckie ss. 282, nlb. 2, il.

Pamiętniki dyrektorki szkoły (1875–1949) z dzieciństwa w szlacheckiej rodzinie, nauki w Instytucie Panien Szlacheckich w Białymstoku i Instytucie Panien Polskich w Paryżu, późniejszej pracy w Płocku jako przelozzonej gimnazjum żeńskiego; doprowadzone do ataku bolszewików w sierpniu 1920 r.

737. SOWA Józef Kazimierz: Ścieżka jednego życia. Okruchy wspomnień (1939–2020). Rzeszów 2020 Koraw Dorota Koczub ss. 317, il.

Wspomnienia nauczyciela akademickiego (ur. 1939) z młodości spędzonej we wsi Grochowe, nauki szkolnej w Liceum Pedagogicznym w Mielcu, pracy jako nauczyciel oraz administrator oświatowy, dalszego kształcenia i studiów pedagogicznych oraz pracy jako wykładowca w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie.

738. SZWED Józef: Odcinek. Przygot. do dr. i posłowie Teresa Nietyksza. Opole 2020 Ludmiła Małgorzata Sobolewska ss. 384, il.

Wspomnienia nauczyciela (1901–1988) opisujące dzieciństwo w rodzinie młynarza w Woli Ostrowieckiej, potem w Polapach i Równem, naukę w Chełmie, maturę w 1926 r. i początki pracy pedagogicznej, okupacyjne losy w Gnojnie i powojenne w Żelazkowie; dot. I. 1901–1985.

VII. ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE

1. Harcerstwo

739. BAKES Stanisław: Organizacje mające wpływ na idee polskiego skautingu u początku jego historii. *Perspectiva*. R. 19: 2020 nr 1 (36) s. 17–29.

740. BAZIUR Grzegorz: Biała służba w czasach PRL (1979–1987). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 77–87.

741. BRONIEWSKA Grażyna, Chodorski Jacek, Ważbiński Marek: „Czujemy się wolni, choć wokół stalowa rzeczywistość stanu wojennego”. Biała służba 1983 (dumka na trzy głosy). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 88–100.

742. CHRABĄSZCZ Jerzy: Inspiracje grunwaldzkie w pracy i tradycji Związku Harcerstwa Polskiego. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 87–109.
Od 1910 r.

743. CYMBOR Wiesław: Zarys historii Związku Harcerstwa Polskiego na ziemi ełckiej po II wojnie światowej w mojej pamięci. *Ełcki Przegląd Historyczny*. Nr 2: 2016/2019 [dr.:] 2020 s. 290–297.

744. DĄBROWSKI Stanisław Jan: Harcerskie drogi do niepodległości na Lubelszczyźnie 1914–1920. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 63: 2020 s. 43–54.

745. GLASS Andrzej: Szybowce i samoloty ZHP do 1939 roku. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 29–40.
Od 1927 r.

746. GLASS-JANKOWSKI Henryk S.: Nasza przeszłość i przyszłość. Myśli o Polsce (fragmenty). Wybór i wstęp Magdalena Rzepka. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 163–174.
Fragmenty dot. harcerstwa z niepublikowanej pracy.

747. GŁOWACKA-SOBIECH Edyta: Wartości emancypacyjne i obywatelsko-narodowe w wychowaniu skautowym dziewcząt na ziemiach polskich do 1921 roku. *Saeculum Christianum*. R. 28: 2021 t. 2 s. 210–221.

748. HANDKE Waldemar: Tajna Siódemka. Harcerska konspiracja w Lesznie. 7 Drużyna Harcerska im. gen. Henryka Dąbrowskiego przy Rodzinie Kolejowej w Lesznie. Leszno 2020 MBP im. Stanisława Grochowiaka ss. 135, nlb. 1, il.
Lata 1920–1966.

749. HARCERSTWO to skauting plus niepodległość. Praca zbiorowa pod red. Waldemara Dolaty. Bydgoszcz–Smerzyn 2020 Chorągiew Kujawsko-Pomorska ZHP im. Mikołaja Kopernika. Hufiec ZHP Pałuki im. Olgi i Andrzeja Małkowskich ss. 504, il., mapy.

Z treści: Początki: Popiel Marek: Rozważania nad ważną dla harcerstwa datą s. 56–64; Głowacka Sobiech Edyta: O charyzmatycznych twórcach polskiego skautingu – Oldze i Andrzeju Małkowskich s. 65–71; Patelski Mariusz: Harcerze w walkach o Lwów i Małopolskę Wschodnią (1918–1919) s. 72–87; Massalski Adam: Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego czasów wielkich wyzwań s. 88–98; Patronat: Dolata Waldemar: Święty Jerzy – moc legendy czy prawdy? s. 99–120; Rozykowski Waldemar: Bł. ks. Wincenty Frelichowski – patron Polskich Harcerzy s. 121–127; Pod Zaborem Pruskim: Woźniak Bartosz: Życ wolnymi albo umrzeć s. 128–134; Skrzypczyk Artur: Ziemia Barcińska w okresie zaborów 1772–1919 roku s. 135–142; Skauting i harcerstwo od zarania: Dolata Waldemar: Skautingu i Harcerstwa na Kujawach, Pomorzu i... s. 143–162; Dolata Waldemar: Początki. Skauting i harcerstwo w Barcinie i za miedzą s. 163–259; Harcerstwo Moja droga życiowa s. 260–288; Wspomnienia s. 289–392; Wywiady s. 393–483.

750. HAUSNER Wojciech: Diamentowy wiek harcerstwa (niezależne obchody jubileuszu 75-lecia harcerstwa). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 101–111.

Lata 1985–1986.

751. HUK Tomasz: O ważnych ideach w harcerskim wychowaniu. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 145–152.

752. JAROSIŃSKA Małgorzata: Między Prutem a Czeremoszem czyli harcerskie schronisko na Kostrzycy. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 41–52.

Lata 1932–1939.

753. JAROSIŃSKA Małgorzata: Złoty skautowe i harcerskie oraz ich rola i znaczenie w 100-leciu ZHP. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 73–86.

Lata 1924–2015.

754. KRET Urszula: Kronika Okręgu Małopolskiego ZHR. Rok 2020. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 213–255.

755. LOSKA Eugeniusz: Jeszcze jeden z najwcześniejszych artykułów o skautingu opublikowany na ziemiach polskich. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 175–177.

Przedruk art. opublikowanego w 1909 r. w czasopiśmie „Skaut” podpisany W. F. (prawdopodobnie Wiktor Fratz).

756. MARACEWICZ Tomasz: Pierwsze lata organizacji harcerzy ZHR – wspomnienie naczelnika. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 113–145.

Lata 1991–1993.

757. MORAWSKI Tadeusz: 42 Warszawska Drużyna Harcerzy im. F. Żwirki i S. Wigury. Zarys historyczny. Oprac. red. i typograficzne Zbigniew Wiktor Krakowiak. Warszawa 2020 Społ. Archiwum Dolnego Mokotowa ss. 79, nlb. 1, il. (Zeszyty Historyczne Społecznego Archiwum Dolnego Mokotowa).

Lata 1919–1993.

758. NOWIK Grzegorz: Ruch skautowy w Warszawie w latach 1914–1918. [W:] *Warszawia-cy wobec niepodległości. Działania mieszkańców Warszawy na rzecz odradzenia się Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1914–1921*. Studia historyczne pod red. Michała Zarychty. Warszawa 2020 s. 95–122.

759. OCALIĆ od zapomnienia. Red. Dariusz Nowiński. Łódź 2020 Oficyna Wydawnicza Tercja ss. 312, il., mapa.

Treść: Nowiński Dariusz: Od Redakcji s. 7–9; Waźbiński Marek: Wprowadzenie s. 11; Kalusiński Tadeusz: Wspomnienia s. 13–222; Wspomnienia innych autorów: Lipiński Waclaw: Łódź w moich wspomnieniach s. 225–230; Pfeiffer Edward: Początki pracy skautowej w Łodzi s. 231–235; Radwan-Pfeiffer Edward: Początki skautingu na terenie m. Łódź s. 237–248; Kalusiński Jerzy: Prekursorzy harcerstwa w Łodzi s. 249–281; Kowalewski Symforian: Wspomnienia skauta kuriera z rozkazami I Brygady Legionów Polskich s. 283–296; Fotografie s. 297–303.

Pamiętniki obejmujące lata 1910–1914 autorstwa twórców skautingu w Łodzi: komendanta, potem senatora T. Kalusińskiego (1894–1979), jego brata Jerzego (1899–1964), historyka i podpułkownika WP W. Lipińskiego (1896–1949), późniejszego dowódcy oddziału Radwan w powstaniu warszawskim Franciszka E. Pfeiffera (1895–1964) oraz oficera WP S. Kowalewskiego (ur. 1898).

760. OCALIĆ od zapomnienia. 100 lat harcerstwa w Giszowcu 1920–2020. Red. Barbara Mańdok, Teresa Tomala, Tadeusz Śliwiński. Katowice 2020 eKato ss. 94, nlb. 12, il.

761. ORDON Lech: Harcerze a sprawa polska w trakcie powstań śląskich na przykładzie Miłosza Sołtysa [1895–1945] – Ślązaka, polskiego patrioty i harcerza. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 5–17.

762. PERZANOWSKI Tadeusz: Kantata historyczna Marsz Zielonego Szczepu opus 27 KDH. Kraków 2020 Ingraphic, Studio Reklamy i Poligrafii, Mateusz Indyka ss. 273, nlb. 1, tabl. 35, il. Harcerze w Krakowie, od 1930 r.

763. PIETRZAK Marzena, Tralewski Sławomir: Harcerstwo w Łasku w latach 1916–1950. [W:] Historia łaskich organizacji i stowarzyszeń w I poł. XX w. Red. Arkadiusz Cieślak, Sławomir Tralewski. Łask 2020 s. 25–37.

764. PROKOPIUK Tadeusz: Krakowska Chorągiew ZHP w latach siedemdziesiątych XX w. na tle innych organizacji młodzieżowych. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 111–117.

765. RZEPKA Magdalena: Specjalność lotnicza w międzywojennym Związku Harcerstwa Polskiego i jej rola w wychowaniu patriotycznym. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 9–28.

766. SIEFCZYK Damian: Historia harcerstwa na ziemi gliwickiej. T. 1: 1920–1939. Gliwice 2020 HistoriaRuchu.pl ss. 60, il.

767. SKOTNICKI Wojciech Jerzy: Wychowanie w skautingu – harcerstwie. Toruń 2021 Akapit Wydaw. Edukacyjne; Jagielloński Inst. Wydawniczy ss. 187. (Monografie Kolegium Jagiellońskiego). Od 1907 r.

768. STOPCZYŃSKI Waldemar: Jan Bytnar „Rudy” w świetle relacji Danuty Kaczyńskiej „Leny” (przyczynek do sporu o religijność harcerzy). *Biuletyn Fundacji General Elżbiety Zawackiej*. R. 32: 2020 nr 70 s. 41–52.

W okresie międzywojennym i podczas II wojny światowej.

769. SZCZERBIŃSKI Paweł: Raporty Komendy Jubileuszowego Złotu Harcerstwa w Krakowie 18–20 września 1981 r. Edycja źródłowa. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 17: 2021 s. 51–76.

770. WASIAK Andrzej: „Gdy kochasz życie, świat i ludzi...”. Kronika Hufca ZHP Stargard. T. 2. Szczecin 2020 volumina.pl Daniel Krzanowski ss. 312, il., mapy.

771. WOJTYCZA Janusz: Hufiec ZHP Brzesko w latach 1957–1990. Kraków 2020 Zw. Harcerstwa Pol. Chorągiew Krakowska ss. 162, tabl. 22, il.

772. WOJTYCZA Krzysztof: Krakowskie „niepokorne” hufce w rzeczywistości PRL-u. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 119–144.

773. WOJTYCZA Krzysztof: Osiemdziesiąt lat harcerskiego schroniska na Polanie Głodówka. *Harcerstwo*. Nr 2/3: 2019/2020 [dr.:] 2020 s. 53–71.

774. ZALAS Katarzyna: Wychowawcze znaczenie harcerstwa na przykładzie częstochowskiego szkolnictwa powszechnego okresu międzywojennego. [W:] *Spółceństwo – kultura – wychowanie*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Januszowi Sztumskiemu z okazji 90-lecia urodzin. Pod red. Felicjana Byłoka, Mirosława Łapota, Kazimierza Rędzińskiego. Częstochowa 2020 s. 537–552.

2. Inne

775. BĘDZIEMY wzorem innym, sobie samym chluba – w 200. Rocznice powstania Towarzystwa Filomatów. Pod red. Andrzeja Szmyta i Elżbiety Klimus. Olsztyn 2020 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie ss. 169.

Treść: Wstęp s. 7–14; Szmyt Andrzej; Uniwersytet Wileński a Liceum Krzemienieckie – porównanie oraz wzajemne relacje między środowiskami akademickimi Wilna i Krzemieńca s. 15–26; Kaji Sayaka: The Philomath Society and the regions around it s. 27–34; Milinkevičiūtė Daiva: Relations between the professors of the Imperial University of Vilnius and the students' associations s. 35–47; Shved Viachaslau: Organizatorzy i kierownicy legalnych i tajnych towarzystw młodzieży Wileńskiego Okręgu Naukowego z ziem białoruskich s. 48–60; Klimus Elżbieta: Promieniści – zapomniana geneza Zgromadzenia Filaretów s. 61–76; Borowczyk Jerzy: Nauka, przyjaźń, pamięć. Kilka uwag o pasjach i życiowych postawach Franciszka Małkowskiego [1800–1870] i Tomasza Żana [1796–1855] s. 77–91; Jurkowski Roman: Rosja i Rosjanie w korespondencji filomatów z lat 1817–1823 s. 92–102; Korybut-Marciniak Maria: Z Uniwersytetu Wileńskiego do biura – kariery urzędnicze absolwentów Wszechnicy Wileńskiej s. 103–117; Kopczyńska Izabella: Towarzystwo Tomasza Żana w Wielkopolsce w latach 1903–1914 s. 118–129; Nowosielska Elżbieta: Towarzystwo Filomatów i Towarzystwo Filaretów w prasie galicyjskiej przełomu XIX i XX w. s. 129–143; Kucharska Małgorzata: O roli tajnych organizacji patriotycznych na łamach międzywojennej edycji „Płomyka” s. 144–156; Bibliografia (wybór) s. 157–166.

776. BUREK Marian: Tropem prawdy – wolności – godności. Lubelski Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici” w latach 1980–1984. Warszawa 2015 Lud. Spółdzielnia Wydawnicza; na zlec. Wyższa Szkoła Społ.-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie ss. 216, il.

777. CZAJKA Bartosz, Dworski Michał: Alma Mater Lubliniensis. Korporacje akademickie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w dwudziestoleciu międzywojennym. Lublin 2021 Wydaw. KUL ss. 150, il. KUL. Centrum Badań nad Historią Państwa na Uchodźstwie KUL.

778. DUDA Aneta Aleksandra, Smentek Szymon: Koło Naukowe Historyków Akademii Pomorskiej 1970–2020. Słupsk 2021 Akad. Pomorska; Fund. Imperio ss. 141, nlb. 4.

779. GAŚSIOROWSKI Andrzej: Z dziejów polskich organizacji akademickich na Litwie. *Studia Polonijne*. T. 42: 2021 s. 5–36.
Lata 1925–1940.

780. KOZŁOWSKI Tomasz: Korporacja Cresovia w Wilnie. *Świat Inflant*. R. 18: 2021 nr 10 s. 4–6.
Rok 1926.

781. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Aktywność kulturalno-oświatowa Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Rękodzielniczej „Skala” we Lwowie (1856–1914). *Kultura, Przemiany, Edukacja*. T. 8: 2020 s. 13–31.

782. STEMPLOWSKI Ryszard: Zrzeszenie Studentów Polskich w socjalizmie państwowym 1950–1973. Wyd. 2. Warszawa 2020 Wydaw. Nauk. Scholar ss. 482, nlb. 2, il. Wyd. 1. 2018.

783. TOMASZEWSKI Patryk: Korporacje akademickie w Poznaniu w okresie dwudziestolecia międzywojennego. *Nauka Polska. Jej potrzeby, organizacja i rozwój*. T. 29(54): 2020 s. 121–166.

784. [ZAKRZEWSKI Maciej]: NZS. Niezależne Zrzeszenie Studentów (1980–1989). Aut. Maciej Zakrzewski. Kraków 2020 IPN–KŚZpNP. Oddz. ss. 39, nlb. 1, il.